

NAȚIONALISME - II -

2 iul.'34 - 31 dec.'34

Guvern.Tătărăscu.Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară. 14 iun.'34

1. Legea utilizării elementului românesc în întreprinderi , 2-3 iul.'34

ing. N.Todorescu (ministr. Industr. și comerț) , **Eug.Titeanu** (raportor) , 2-3 iul.'34
(DAD, MO 9 , 10, șed.din 2 și 3 iul.'34)

- a) **ing. N.Todorescu** : Expunerea de motive ;
b) ACCuza (LANC)	c) dr.N.Hasnaș (PNL)
d) G.Deleanu (PNL-g)	e) N.Rizescu -brănești (PNL)
f) Flaviu Șuluțiu (PNL)	g) Al.Alimănișteanu (PNL)
h) Șt.Mihăescu (PNȚ)	i) M.Plătăreanu (PNL)
j) Fritz Conert (P:Germ)	k) V.Serdici (PNȚ- ex lupist)
l) Adam Ionescu (PȚ-fără Lupu)	m) Petre Bejan (PNL)
n) Pamfil Șecaru (" Curentul ")	o) I.Răducanu (PNȚ)
p) Vlad Dimitriu (PȚR)	r) Eugen Tireanu (Raportor)

[LD : Doc. integrale la ... **fișierele partidelor respective**

Doctrine, explicații ... **la fișierele problematice** .

[LD : Există **două linii de polemică** . Una legată de paternitatea legislației în materie : **Legile Vintilă Brătianu** (1924-25) ; **Legea Răducanu** (1929-30) care le-a suprimat ; **Legea Teodorescu** (care se debate)

Cealaltă polemică oglindește concepțiile privind **protecția muncii naționale**, viziunea asupra **industriilor, a străinilor, a capitalului** .

[LD : la fel ca în cazul celorlalte legi, dezbaterile la această lege prilejuiesc paranteze deosebit de interesante despre : istoricul industriei românești ; evoluția legislației economice ; legile protecționiste ; doctrinele economice (" prin noi înșine !" ; " porți deschse") ; naționalismul economic ; capitalul străin ; xenofobia economică ; antisemitism ; ș.a. În aceste polemici, statisticile și situațiile sunt vehiculate în funcție de opinia partizană, încât este foarte greu de recompus realitatea . Încerc totuși...]

1.a) **Ing. N. Teodorescu** / 2 iul.'34

▣ **Evoluția legislației**

Încadrarea cu personal românesc a întreprinderilor cu caracter economic , a constituit o principală preocupare .

Atenție LD !

De fapt, în toate **legile** privitoare la **regimul minier și industrial**, s-a făcut o **legătură** între **sacrificiile speciale la care Statul se angaja față de întreprinderile private**

și **încadrarea acestor întreprinderi cu elemente românești** .

Atenție LD !:

" S-a căutat să se stabilească **un echilibru** între **interesele de ordin național** și posibilitatea ca **supravegherea și conducerea** întreprinderilor cu **capital străin** să fie exercitată de către **reprezentanții direcți** ai acestui capital.

[Legea din 1887...](#)

Prima lege de încurajare a industriei naționale- din anul **1887** - în primul său articol , **condiționează acordarea avantajelor** , consemnate în acea lege, de **angajarea personalului român** , în proporție de cel puțin **două treimi** ; Reese în mod clar că **legiuitorul era preocupat** de a da **un caracter cât mai național industriei care se stabilește în țară** , chiar în epoca în care **această industrie era aproape inexistentă** și când, prin urmare, **se justificau** și mai mult decât astăzi , **toate sacrificiile pentru atragerea capitalului străin.**

[Proiecte 1903, 1909 ...](#)

În două proiecte de legi (1903, 1909) , alcătuite înainte de intrarea în vigoare a **legii din 1912**, a apărut și **mai accentuată tendința de ocrotire a personalului românesc**. Prin proiectul din 1909 , ministrul Al.Djuvara , a împărțit personalul în **4 categorii** (administrativ, tehnic superior, lucrători specialiști, salahori) la fiecare categorie **fiind prevăzută proporția minimă** de personal românesc. De asemenea prevedea **avantaje speciale** pentru întreprinderile la care **personalul românesc va fi ridicat la 80% .**

Din motive politice conjuncturale, **legea nu a fost votată.**

[Legile miniere 1895 , 1904 ...](#)

Legile aveau jurisdicție numai în Vechiul Regat , în **teritoriile alipite** fiind în vigoare **o sumă de legi și statute diferite** , după regiune și după minereul ce se exploata .

[Legea din 1912Vechiul Regat ...](#)

" Legii din 1877 , l-a urmat **legea din 1912**, care e **în vigoare și astăzi.**

Prin această lege, nu numai că **se mărește cota minimă obligatorie de personal românesc** în întreprinderi , **de la 66% la 75 %** , dar **se stabilesc diferite categorii de personal** - tehnic și administrativ - cu scopul de a **impune ca atât conducerea administrativă cât și cea tehnică să fie în majoritate națională .**

" Regulamentul acestei legi, prin **art. 21**, dezvoltând principiile legii, **caută să concilieze necesitățile de specialiști** în anumite ramuri industriale , cu acelea **de promovare a muncii naționale.** "

[Legea minieră din 1924... România Mare](#)

Legea din 1924, a fost **prima lege completă** care **unifica toate regimurile** diferite existente la acea dată. În această lege, la **art. 60** , se stabilește un **minim de 75 % personal românesc pentru fiecare categorie de funcțiuni.**

[Legea de reglementare a migrațiilor ...](#)

[Legea ptr. protejarea muncii indigene , 1930...](#)

În afară de legile industriale și miniere, au fost și **legi speciale** în care era fixată **situația personalului străin în întreprinderi.**

Dacă prima are **un caracter quasi -polițienesc** (de control)

a doua a avut un caracter economic național .

Prin **art. 4** , era **oprită imigrarea specialiștilor străini** , pentru lucrările care puteau fi executate **de elemente românești.**

De aici rezultă că proporțiunea de **25 % de străini admiși în întreprinderi** , pe baza legilor speciale, indica **minim 75% personal românesc.**

Ing. N. Teodorescu / 2 iul.'34

▫ **Situația personalului după război.**

▫ **Comparație cu alte state**

Cu toate aceste dispozițiuni relative la promovarea elementului românesc în întreprinderi, **țara noastră rămânea totuși printre țările cele mai tolerante din lume**, din acest p.d.v.

Lăsând la o parte **Bulgaria** - care interzice cu totul accesul străinilor în întreprinderile sale - precum și **țările din vecinătatea noastră -Iugoslavia, Polonia, Ungaria** - care au legiuri foarte severe privind străinii ; apoi **Cehoslovacia , Austria, Danemarca** , chiar și **Anglia și Franța** , sunt mult mai puțin tolerante decât noi.

România înțelege a avea o asemenea atitudine față de elementul străin , spre a reprezenta interesele capitalului ,

însă numai în măsura în care situația gravă de azi o mai poate permite .

Actualmente , când șomajul începe să ia proporții din ce în ce mai îngrijorătoare , în România - în special șomajul intelectual - când o sumă de specialiști : ingineri, chimiști, contabili, arhitecți etc etc , cu perfectă pregătire, stau de ani de zile fără să găsească posibilitatea de a-și valorifica cunoștințele lor, este necesar de a se lua măsuri de îndreptare. "

Ing. N. Teodorescu / 2 iul.'34

▫ **Legea utilizării ...**

▫ **Regimul străinilor**

[**LD : este evident că prin lege nu se urmărea " purificarea" străinilor. Dimpotrivă !**

Dacă puterea economică , financiară și managerială a României avea aceste limite ... Era bine, era rău ? ! Și da și nu ... Depinde din ce unghi era văzută chestiunea...]

" **Cu toate aceste greutăți, proiectul lasă o proporție de 20 % personalului străin, pentru a da o largă posibilitate capitalului să-și aibă personalul de încredere pentru toate categoriile de funcționari ;**

mai mult decât atât , în ceea ce privește administrațiunea , proporția se poate ridica până la 50% (art. 1)

" **O încurajare specială se acordă industriilor ce se vor crea în viitor , care, prin specialitate sau importanță, pentru o bună conducere tehnică și administrativă, necesită un mai mare procent de personal străin, timp de 2 ani, (până se pregătesc și românii) pe baza unu *Jurnal al Consiliului de Miniștri* , proporția elementului străin poate să fie mai mare .**

Pentru întreprinderile care sunt în directă legătură cu apărarea națională, încadrarea personalului (român sau străin) , va fi supusă autorizării anuale a Ministerului Industriei și Comerțului , după propunerea unei Comisii formată din delegați ai Președinției Consil. de min., Industrie și Comerț, Muncii, Marele Stat Major.

Pentru exercitarea controlului aplicării legii, la sfârșitul fiecărui an, întreprinderile erau obligate să trimită situațiile exacte ...

Cu toate dificultățile ... proiectul de față va contribui la promovarea elementului național, fără ca interesele capitalului străin investit în România să fie lezate , fără a diminua posibilitățile colaborării de viitor cu acest capital.

Expunerea de motive - ministr. Teodorescu / 2 iul.'34 -

1.b) ACCuza : Legea Utilizarea elementului românesc în întreprinderi, 2, 3 iul.'34

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 853- 854)

ACCuza / 2 iul.'34

▫ **Adjudecarea spiritului legii**

" **Legea care ni se prezintă astăzi , poartă celebrul nume - și generațiile viitoare vor avea ce scrie în această privință - poartă frumosul nume " utilizarea personalului românesc" în întreprinderi , ca și cum ne-am afla într-o colonie oarecare , și unde sârmanii autohtoni ar găsi că este necesar să fie întrebuințată și munca lor în întreprinderi.**

" **Vă întreb , dacă nu înțelegeți durerea acestei legi, durere care dovedește înlăturarea**

elementului românesc în propria lui țară, în mod sistematic, până la aceea că a trebuit să vină în anul de grație 1934, un distins ministru, cum este **d.Teodorescu** - cu care avem de altfel relații foarte dulci, de la interpelarea cu zahărul, însă dulceața este numai ptr d-lui, iar pentru noi este amărăciunea (**ilaritatea**) - și un distins raportor, cum este **d-I Titeanu**, care să ne prezinte, spre examinare acest proiect de lege.

" **Această lege**, care se va înregistra cândva ca **o lege dureroasă** în istoria economiei naționale românești, **este un omagiu**, pe care le aduceți, fără să voiți, **unei anumite legi de protecțiune a naționalității românești**, a politicii **pe care eu am avut onoarea s-o susțin**, nu de acum, ci **din anul 1889**, iar între anii **1892 și 1895**, când am fost în Cameră, am susținut și am luptat pentru această protecție amuncii naționale.

Slavă Domnului, văd acum, că în anul **1934**, am avut fericirea să trăiesc încă, pentru ca **s-o văd realizată**. Desigur, grație generozității dvs. Dar mai ales grație și necesității în care vă găsiți [----] sub **presiunea opiniei publice** [-----] care **îmi dă mie deplină satisfacție și confirmă toată politica pentru care am luptat o viață întregă**. (**aplauze LANC**)

D-lor, prietenii mei îmi recunosc acest merit; sunt convins că mi-l recunoașteți și dvs, însă, îmi place să cred că numai disciplina de partid este aceea care vă împiedică să-mi recunoașteți în mod franc și liber, acest merit pe care l-am avut. "

ACCuza / 2 iul.'34

▣ Legea

▣ Pericolul capitalului jidănesc.

" Dar nu e vorba de mine, dar **se săvârșește un mare progres**, atunci când **se recunoaște necesitatea de a se protegi munca națională**. [-----]
că este necesar ca **această muncă să fie proteguită de stat**. [-----]
Această lege **nu este o lege de șomeri, ci este p lege națională**
Nu este de acord cu "optimismul" raportorului, care consideră capitalul străin interesat să-și supravegheze interesele.
Capitalurile care se prezintă la noi sunt, să spunem cuvântul, care unora din dvs nu vă place, capitaluri jidănești.
Capitalurile jidovești urmăresc altceva decât supravegherea folosinței lor pe acest pământ. Capitalurile jidovești urmăresc să se substituie elementului românesc în țara aceasta. [----]
treptat, treptat **acest element al jidanilor a pus stăpânire pe atâtea ramuri de activitate și continuă să se substituie în alte ramuri.**
A ocupat comerțul, a ocupat industria, aproape toată industria este jidănească.
Noi nu ne plângem și nu ne luptăm împotriva străinilor, să fie bine știut, **nu străinii creștini sunt primejdia acestei țări, ci jidanii.**
-dr.Hasnaș : "Toți străinii !"
-ACCuza : Dvs puteți să fiți de altă părere, dar **eu nu văd că alți străini ocupă orașele din Moldova, decât jidanii, nu văd că alți străini, decât jidanii, ocupă comerțul și industria**
-VTPrelipceanu : Și în profesiunile libere : **medicina și avocatura.**
-ACCuza : ... **nu văd ca germani sau unguri să ocupe profesiile libere, ci treptat le ocupă tot jidanii.** [-----]
Am să vă indic acest teritorii, ca dvs să le cunoașteți și să luați măsuri.
Maramureș, Bucovina ; Basarabia, acestea sunt **teritoriile pe care jidanii le consideră și astăzi ca fiind sub stăpânirea lor jidănească și**
politica națională care va veni și care va trebui să vină,
care nu se va mai tolera să nu vină cât de curând,
fiindcă ar însemna să se primejduiască existența noastră,
acea politică națională va lua măsuri ca să înlăure elementul jidănesc din aceste cuiburi unde s-a așezat și unde
se consideră ca stăpâni asupra teritoriului pe care îl ocupă. (**Aplauze LANC**)
[-----]
Cunoașteți cuvântul lui **Vasile Conta** ? Vă amintiți cuvântul lui Vasile Conta de la **1879**,

când în Camera de revizuire a rostit aceste cuvinte , care trebuie să rămână în gândul fiecărui român ca o constantă preocupare ? El a venit să spună :

< Noi, dacă nu vom lupta contra elementului jidănesc, vom pieri ca națiune.>

Ca un filozof, ca un cugetător, ca un profesor universitar eminent , să spună aceste cuvinte, desigur că erabazat pe cunoștințe adânci, și pe un sentiment de adâncă iubire a țării și a națiunii acesteia .

ACCuza / 2 iul.'34

▣ Legislație protecționistă .

▣ Comparație

Dvs reprezentați aici un principiu : **principiul apărării naționalității românești** .[-----]

pentru ce adică **noi să fim mai prejos decât alte țări**

în ce privește **protecțiunea muncii naționale** ?

Eu cred că **trebuie să fim în frunte** . [-----[-----]]

"Ei bine, d-le raportor, d-le ministru, eu , în această privință , **ași cere să modificați legea dvs.Și anume, nu admit 80% .De ce 80 % ? De ce recunoașteți dreptul străinilor**

să figureze cu 20 % ? Care este argumentul pe care-l socotiți ? [-----]

A venit vremea ca noi să fim stăpâni pe industrie ; pe cât e posibil, să fim stăpâni pe toată munca românească. Nu admitem să ne dați cu țărâita - 80% , 70% , 50 % , c

a și cum am trata cu cineva care are aceleași drepturi ca și noi, pe pământul acesta .

Nu admitem aceasta . [-----] Sunt destui **români capabili** să învețe repede orișice manipulație industrială ar fi. Dacă este nevoie [-----]

Statul să aducă specialiști în calitate de **profesori**, pentru ca munca românească

să fie respectată. [-----] **proiectul de lege al dvs eu îl consider de tranziție**

[-----] **voi mai aștepta 45 de ani** , poate nu, **cât îmi va da Dumnezeu** .

O să-mi ziceți : ce aștepți d-ta ? **Aștept ca să vin eu , să vă înlocuiesc pe acele bănci**

și să aplic politica națională românească așa cum se cere de mult,

i se impune, ca supremă necesitate în momentul de față " (aplauze LANC)

ACCuza / 2 iul.'34

1.c)dr.N.Hasnaș (DAD, MO 12, 2 iul,'34, p. 855-856)

dr.Hasnaș /

▣ Concepția PNL

[LD : Pentru mine, dr.Hasnaș este prototipul " liberalului român " sincer, obișnuit .

În studenție , a fost socialist , fiind exclus pentru " antisemitism " !

Este unul din parlamentarii cei mai activi, deseori impulsiv cu adversarii, pe care-l pune la punct.

Nu este un " teoretician" , un " doctrinar" Dar tocmai de aceea ... susținerea ideilor liberale ,

prin el, capătă o consistență populară, accesibilă, convingătoare ,fără ocolișuri și speculații .

Este bucuros că legea este prezentată de ing.Teodorescu,

pe care îl cunoaște de când era student, om ridicat prin munca sa .]

Legea . este " răzburarea immanentă a nevoilor țării "; este " **concepția și continuitatea PNL "**

care a căutat să dezvolte cât mai mult **elementul românesc**. "... când Partidul Liberal venea cu o **concepție românească a industriei românești** și a **capitalului românesc** , cu concepția de a introduce **elementul românesc** în toate industriile și muncile ,

găseam în spatele nostru Partidul Conservator , care opunea toată forța și toată energia pentru dărâmarea acestei concepții " (**aplauze la majoritate**)

Când bătrânul **Costinescu** a creat **fabrica de cuie** ,

a fost **înjurat pe toate tărâmurile** , pentru că a îndrăznit să facă asta .

dr.Hasnaș /

▣ **Mentalitate conservatoare : pizma !**

▣ **Mentalitate liberală : munca și bunăstarea**

Această concepție a PL , de a dezvolta industria și comerțul, **a găsit totdeauna opunere** , la elementele ascunse ..." **Așa este firea românului !**

Când vede un român că se îmbogățește și prinde cheag , îl pizmuește :

cum s-a îmbogățit românul acesta ?! ; iar când vede un jidan - vorba d-lui Cuza - , pe un străin, un neamț sau un ungur , că s-a îmbogățit, zice :

săracul , a muncit! " (ilaritate)

" Această concepție trebuie schimbată ; fără dor și poate că, mult mai aproape de pielea mea este cămașa decât haina, și atunci mă gândesc mai mult la fratele meu, la mama mea, la copiii mei, ca să-i aduc la o stare cât mai bună , căci ei sunt mai aproape de mine și muncesc deavalma cu mine. Această țară trăește prin vigoarea vlăstarelor ei românești și s-a dezvoltat prin sângele pe care această națiune l-a răspândit în fiecare colțișor de țară . Nu există deal sau vale , în țara aceasta să nu fie stropit de sângele acesta românesc , care să nu fie răscolit de truda aceasta a noastră.

Dacă lucrurile stau așa, este **datoria fiecărui guvern care se respectă ,**

să caute să ridice cât mai mult elementul românesc , să-l apropie de nivelul cultural general, făcându-l **să prospereze** . Prin urmare , **salut din toată inima această lege**

pe care o aduce **Partidul Liberal**, care dovedește , și de data aceasta , **că a știut să fie alături de nevoile Țării Românești. Aceasta este concepția și continuitatea PNL "**

[dr.Hasnaș /](#)

▣ **Prin noi înșine !**

▣ **Porți deschise !**

Primele legiuri de protejire a elementului românesc au fost întocmite de **Paridul Liberal**.

Atât legea din **1887**, cât și legea din **1904, 1909**, se datoresc Partidului Liberal.

Cine nu-și mai amintește **cât a luptat pentru protejirea elementului național,**

Vintilă Brătianu ? Nu a fost el botezat de xenofob ?

A încurajat cu toată energia **industria românească și munca românească.**

[Capitalul străin](#)

Cereau d-nealor , țărăniștii ,înainte de a veni la putere , **să vină capitalul străin** , și spuneau **că din cauza xenofobiei liberale nu vine capitalul în țară.**

Au venit d-lor la putere și capitalul străin tot n-a venit ! (ilaritate la PNL)

" Și bine a făcut acest capital străin că n-a venit , pentru că **acest capital străin** ,

când vine într-o țară, n-are decât **un singur obiectiv acela de a câștiga cât mai mult.**

Înțeleg capitalul străin în țara noastră , cum înțelegea și Vintilă Brătianu , alături de noi, frățește , să ne ajute și să-și ajute , luând un câștig omenesc.

Să lase străinul pe român să conducă acest capital .Alături de el .

Așa înțeleg eu colaborarea cu capitalul străin. "

[dr.Hasnaș /](#)

▣ **Autarhia**

După război, **fiecare țară se închide în carapacea sa ;** fiecare popor **caută să producă în țara lui ceea ce are nevoie** . Această politică, pe care **Vintilă Brătianu a urmărit-o** cu atâta strășnicie, **este singura politică sănătoasă.**

Dovadă că este așa, este faptul că **bulgarii**, mai practici decât noi , **și-au închis de mult granițele ; jugoslavii**, de asemenea , **exportă cât mai mult** , dar **importă cât mai puțin ;** de asemenea ,**polonezii și-au închis granița** pentru multe articole.

De sigur că **închiderea granițelor ar fi o măsură foarte gravă** , pe care **nu o cerem .**

Suntem o țară agricolă . Dar dacă vom căuta să dezvoltăm numai agricultura ,

nu știu dacă **în momentele grele** vom putea face față tuturor nevoilor .

Germania, țară eminentamente industrială, și-a dezvoltat cultura de cartofi și secară !

Anglia, își dezvoltă și ea agricultura !

Rusia nu și-a închis granițele ?!

Noi, deci, **nu trebuie să dezvoltăm țara noastră numai în direcția agricolă ,**

trebuie să dezvoltăm și industria , fiindcă numai atunci **vom putea trăi prin noi înșine**,
fără ajutorul străinătății.

Înainte vreme, țările agricole făceau numai agricultură , țările industriale numai industrie .

Rusia nu și-a închis granițele ?! A murit ea ? **Trăește foarte bine !**

- **ACCuza** : Vai de capul rușilor cum trăesc !

- Hasnaș : Au murit numai câțiva ovrei .

- ACCuza : Nenorocirea este că tocmai ovrei n-au murit !

dr.Hasnaș /

▣ **Străinii ; minoritarii**

▣ **Problema ovreească**

[LD : **ajunge la această paranteză , presat de Cuza**

.Împarte pe evrei în " buni" și "păcătoși" (la fel ca și pe alți străini) față de care ar dori măsuri diferite . Cuma anume să se facă această triere ... nu o spune]]

-**Hasnaș** : Rusia nu și-a închis granițele ?! A murit ea ? Trăește foarte bine !

-**ACCuza** : Vai de capul rușilor cum trăesc !

-**Hasnaș** : Au murit numai câțiva ovrei .

-**ACCuza** : Nenorocirea este că tocmai ovrei n-au murit !

-**Hasnaș** : "**Ovrei , ovrei : aceasta este marota d-tale. D-I Cuza agită și provoacă cu problema ovreească .** Admiteți paranteza. **Să avem curajul s -o examinăm cu toată strășnicia , pentru că se face pe această temă foarte multă demagogie.**

D-lor deputați, **eu am fost exclus din Partidul Socialist** , pe când eram **student**, pentru că am vorbit **împotriva evreilor**. Am ajuns însă **la maturitate** și acum **judcata mea este mai chibzuită. Evreii de la noi din țară se împart în două categorii .**

Prima categorie de ovrei o constituie acea **cari au trăit în țară de când se știu ei.**

-**ACCuza** : Ei,și ? Ce dovedește aceasta ?

-**Hasnaș** : **Argument este acesta . " ei, și ?"**

În această categorie sunt **ovreii care au purtat războiul alături de noi toți ;**

ovreii aceștia **au sângerat pentru țara noastră.**

A doua categorie o formează **ovreii aceia păcătoși**, care **au venit cu sutele de mii după război** încoace, printr-o **acțiune dăunătoare și murdară** , pentru că **au plătit bani în dreapta și în stânga , să intre în această țară ; aceștia ne gâtuie.**

Ovreeii care au luptat alături de noi, în războiul cel mare , suntoameni cărora pot să le strâng mâna. Dar cu **miile de ovrei care au venit de peste graniță** , din Rusia și din alte părți, **nu avem nimic de a face.**

Sunt unii străini care , atât prin **alipirea provinciilor dezrobite** , cât și prin nevoile societății noastre și serviciile făcute țării noastre , **pot fi socotiți ca cetățeni români.**

Ce să facem cu aceștia ? Putem noi , o țară de 18 milioane de români, cu 4 milioane de străini, **să-i omorâm , pentru a face plăcere d-lui Cuza ?(ilaritate)**

Avem o mare datorie, o imperioasă datorie. **Noi trebuie să căutăm să ridicăm elementul românesc ; să lăsăm pe fratele neamț să muncească ; să- întindem mâna cu toată plăcerea și cu toată dragostea ; dar să luăm toate măsurile și să întrebuițăm toate mijloacele , să ridicăm ecnomic și cultural elementele românești .**

[-----]

-**ACCuza** : protestează pentru că dr.Hasnaș a folosit , la adresa sa , termenul " vorbărie"

-**Hasnaș** : își cere scuze (plicitisit , efectiv...)

-**ACCuza** : Satisfăcut, Cuza îi face un catren :

Că doctoru-i filosemit ,

Nu admit ;

Dar că este hidrofob,

Aprob " (mare ilaritate)

Hasnaş /

▣ Intelectualii români

▣ Procentajele legii

[LD : ca la nimeni altcineva , nu se poate detecta infuzia de socialism generos ... ca la acest dr.Hasnaş . Se poate constata ... acea latură de solidaritate socială pe care PNL şi-a însuşit-o în doctrina sa.]

Se admite capitalului străin să aibă reprezentanţi , atât în conducerea cât şi la controlul acestor întreprinderi , alături de elementul românesc.

Dvs ştiţi că **avem un mare număr de intelectuali .**

Printr-o concepţie prea întinsă a **învăţământului nostru**, am căutat să facem foarte **multe licee, universităţi şi diferite institute de cultură** mai înaltă ...

-Ştefan Mihăescu : Dar nu aţi putea să ne spuneţi **cine a avut această concepţie ?!**

-Hasnaş : Evident, noi, liberalii. **Şi suntem foarte mândri !**

Dar actualmente avem un număr prea mare de intelectuali români,

cari **provin din elemente ţărăneşti**, ajunse printr-o muncă asiduă la o dezvoltare intelectuală mai ridicată. **Noi suntem o naţiune de ţărani** , şi toţi aceia care au fost în fundul satelor , au văzut cu câtă grijă strânge **bietul ţăran** banii necesari pentru **instrucţia feciorului său** ; au văzut cum **mama se bagă slugă laboieri** , pentru a câştiga bani şi a plăti învăţătura copilului şi cu câtă grijă este întrebat de tatăl său :

Ei, mă taică, ce făcuşi la examen ? Ai trecut, ai ajuns şi tu om ?

Sau rămâi şi tu ca mine , un om în nevoi ?

"Numai cine a văzut toate acestea , îşi poate da seama de **jelania, de mizeria şi de revolta** care există în fundul satelor , **când un intelectual** , ajuns la o capacitate oarecare ,

nu găseşte posibilitatea să fie plasat (aplauze la PNL)

Sunt **ingineri cu sutele , intelectuali superiori**, în toate ramurile.

Şi atunci mă întreb : **de ce să pun 80% români ?**

Trebuie să gădesc forma cu care să dau capitalului străin posibilitatea conservării capitalului său şi al câştigului. Dar munca , **munca să fie românească !**

dr.Hasnaş / 2 iul.'34

1.d) G .Deleanu (PNL-g) (DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 857-858)

[LD : prezintă situaţia cu realism, cu luciditate şi consideră legea ... inoperantă, inutilă , dată în scop diversionist , putând avea consecinţe grave . Pentru moment, argumentele lui mă conving !]

Deleanu /

▣ Personalul din întreprinderi

▣ Proporţiile.

Ar fi fost necesar ca ministrul să prezinte **tabloul personalului din întreprinderi**. Nu există . Unele date au fost puse la dispoziţie de DRloaniţescu , fostul ministru al Muncii , în cuvântarea de la Senat . Din aceste date , rezultă că, numeric , ar fi :

Muncitori ----- 1.000.000.

Funcţionari particulari -----320.000

Meseriaşi-----300.000

Total -----1.620.000

Din aceştia , tot din statistica Ministerului Muncii :

Străini ----- 26.000

Paşaport Nansen (ruşi, armeni)-----8.000

Şi atunci , **ce reprezintă , ca proporţie, aceşti străini ? Nici 2 % !**

Legea în discuție, prevede **75% pentru personalul românesc** și ... **25 % pentru străini** .
Legea spune că **industriașii sau patronii** au dreptul să aibă până la **20 % elemente străine, cu pașaport** . Aceasta înseamnă că **ei mai pot aduce cu încă de zece ori mai mulți !**
[Deleanu /](#)

▣ Șomajul

▣ Elementul românesc.

S-a spus (Cuza) că **legea nu este a șomajului ! El crede, din contra, că este a șomajului** și că **se datorește nu celor 2% străini ci ... crizei economice.**

Sunt **tineri titrați** care așteaptă **de ani de zile să-și găsească o ocupație.**

Unii l-au declarat plângând că le e rușine să iasă din casă, că nu au un ban în buzunar .

-**Prelipceanu** (LANC) : Se datorește **releii voințe a patronilor** pentru că ,
în **majoritatea lor fiind străini , elimină elementul românesc de la posturile de conducere,**
și **nu primesc** decât **portari** de noapte , **cărători** de maculatură , **măturători** în curte și
oameni de serviciu .

-**Deleanu** : Dvs aveți speranța că , cu această lege, se va îndrepta situația în Bucovina.

Vă înșelați !

[Deleanu /](#)

▣ Psihoza naționalistă

▣ Amăgirea tineretului

Legea a dat atâtea speranțe , dar când se va aplica , **va aduce multe deziluzii,**
o mare neîncredere față de conducătorii țării.

S-a lăsat să se creadă **că legea va lovi în dreapta și în stânga**

pe toți cei de altă religie sau de altă rasă ,

și că **va da de lucru numai elementelor pur românești .**

"Să vorbim cinstit . Așa s-au petrecut lucrurile.

Vă întreb eu : **este sănătos și bine** pentru progresul nostru ,

ca **asemenea idei să poată să încolțească în sufletul tineretului nostru ?**

Nu se face o greșală, din acest p.d.v. ?

Gh.Deleanu / 2 iul.'34

1.e)) **N.Rizescu - Brănești** , (DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 859- 860)

[**LD : este industriaș român. Aduce câteva informații interesante .**]

[N.Rizescu - Brănești](#) / 2 iul.'34

▣ Industriașul român.

În Țara Românească **s-a creat o legendă** care a trăit până în zilele noastre :

că românul nu este bun de întrebuințat nici în comerț, nici în industrie ,

pentru că nu se poate adapta acestor activități economice.

Dacă așa au fost timpurile o dată, apoi **astăzi ele nu se mai compară** cu ceea ce a fost .

De ce a fost atunci așa ?

Pentru că **negustorii români** , înainte vreme, **când îndrăzneau să-și deschidă o dugheană,**
erau persecutați pe toate căile de agenții administrativi.

Cum își asortau rafturile cu mărfuri, **venea căpitanul** de călărași sau **polițaiul**, sau **prefectul** cu
primarul, le rechizionau marfa ... reclamau ministrului plenipotențiar... care intervenea...

Încât românul băștinaș nu putea progresa !

S-a creat o altă legendă, că cei mai buni negustori sunt românii ardeleni ,

deoarece **faceau comerț în țară și trăiau sub protecție străină !**

[N.Rizescu - Brănești](#)

▣ Străinii în industrie .

▣ Industria pur românească .

În calitatea mea de industriaș, afirm categoric : **Românul se pretează perfect la orice industrie. Primele legi în folosul industriașului român au fost făcute de PNL.**

Acum istoria se repetă . **PNL vine cu o lege care rederează această stare nenorocită.**

Cu toată politica de autarhie, **industria românească este pe cale de redresare .**

Puterea de absorbție este mare . **Dar intelectualii își găsesc plasament în industriile pur românești.**

Sunt însă **industri străine** care au putut trăi foarte bine sub politica târnăcopului [**PNȚ**] , care **refuză și astăzi** elementelor românești **posibilitatea de a conlucra la aceste industrii.** "

N.Rizescu - Brănești

▣ Școli de maiștri industriali !

[**LD : atenție ! surplus de ingineri, lipsă de maiștri ! Nu este acesta un defect de organizare al școlii românești ?**]

Majoritatea elementului străin , care formează un **contingent extraordinar de mare** , nu numai **inginerii**, ci **maiștri industriali, tehnicieni** conducători de ateliere .

Ori noi, în această privință , **stăm foarte prost.**

Nu avem școli de meserii de specialitate ; Avem școli de meserii de unde scoatem rotari, fierari, caretași .Dar aceștia creează meserii, nu industrii.

Nouă ne trebuie școli de maiștri în diverse ramuri industriale, sub auspiciile ministerului Înv. Să ne dea **maiștri în industr zahărului, a textilelor .**

În **industria textilă** - unde lucrez eu - avem peste **500 de maiștri străini** , cu salariu de peste **20.000 lei / lunar**, unii ajung la **75.000 lei** , **plătibili în valută forte** , care **nu au titluri academice** , ci sunt simpli **maiștri**.

Avem nevoie de o **școală de maiștri în tăbăcărie , în sticlărie, în hârtie -**

unde , deși este **cea mai veche industrie** , **nu avem numai maiștri români !**

(**vii aprobări la PNL**)

-**Șt.Mihăescu** (PNȚ, Industriaș) : D-le Rizescu , la **Școala politehnică se pregătesc ingineri în toate aceste domenii pomenite de dvs** (altădată avea numai secție de construcții și poduri) **Cu o scurtă pregătire practică, s-ar pune la punct .**

Ei bine, mulți din ei sunt șomeri. De ce societățile nu-i angajează ?(aplauze la opoziție)

-**Rizescu** : Vă explic imediat . **La fabrica textilă** - unde sunt și eu la conducere - **am înlocuit 6 străini cu 4 ingineri români tineri**, care s-au acomodat foarte bine , **încât după 6 luni depășeau pe maiștrii străini.**

Aduc , de aceea felicitări Școlii politehnice române din București .

N.Rizescu - Brănești

▣ Elementul românesc în industrii

▣ Consiliile de administrație

D-le ministru, cred că , **pe cale administrativă**, se pot lua **măsuri de constrângere** pentru ca **industriașii să întrebînteze elementul românesc** , în secțiunile administrative și tehnice.

Totuși **nu cred că se va ajunge la rezultate satisfăcătoare** ,

din cauza intervențiilor politice .La noi, toate întreprinderile mari au **Consilii de administrații** în așa fel alcătuite , de parcă ar fi **un mozaic perfect** în care se găsesc **reprezentanți ai tuturor partidelor politice** , care n-au alt scop decât să intervină , lucru care nu poate decât să dăuneze elementului românesc.

Ex. "**Fabrica Rizescu**" , societate anonimă de la **Brănești**,

în care am și eu o mică părțică din conducere , **are 410 războaie** și lucrează în ea

450 de oameni , iar la secțiunea administrativă și tehnică este **un singur străin** .

Ei bine, **fabrica " Dâmbovița"** : este **condusă de armeni** care trăesc cu pașaport

în Țara Românească ; la direcție, sunt **armeni și evrei.**

Are 220 războaie și nu are nici un român în conducerea administrativă și tehnică !
Ei bine , din cauza dvs (arată spre băncile PNL) , care ați căutat cu târnăcopul să mă distrugeți , și care nu mi-ați dat contingent la vreme , și așa mult mai mic decât al lor ...
[își dezvoltă tot off-ul , cu date și cifre] .
În final , **mulțumește guvernului pentru inițiativa legii .**
N.Rizescu / 2 iul.'34

1.f) **Flaviu Șuluțiu (PNL-liberal, ardelean , " Liga antirevizionistă "**
(DAD, MO 12 , 2 iul.'34 , p. 861)

[LD : cred că Șuluțiu supraesimează efectul legii și că este chiar în eroare privind minoritarii, pe care el îi consideră " străini" ; în accepțiunea legii , minoritarii era considerați " cetățeni români" . Nu a fost singurul care a căzut în această capcană, dar, fie și pentru câteva ore, mulți parlamentari români și-au slobozit gura .]

Șuluțiu /

▣ Personalul românesc

Țara a așteptat cu un deosebit interes **cuvântul guvernării liberale** ; acest cuvânt a venit **cu această lege. " Se curmă prin aceasta o veche nedreptate , o situație de inferioritate anacronică** în industrie și comerț, **care situație își avea , poate , pe vremuri , regretabila ei justificare , în lipsa personalului românesc suficient pregătit .**
Astăzi dispunem însă de elemente destoinice , care pot fi aplicate în toate ramurile industriei și ale comerțului, cu o pregătire profesională egală , sau de multe ori chiar superioară celor din străinătate , Politehnicele, Academii comerciale, Școlile de arte și meserii , ne dau , prin absolenții lor , un excedent chiar de valori utilizabile , a căror plasare trebuie să ne preocupe.
Șuluțiu /

▣ Legea Teodorescu

Declar că **voi vota această lege** pe care **înțelepciunea și patriotismul d-lui ministru** îl prezintă Parlamentului . **Efectele ei vor depăși , de sigur, înlocuirea simplă a unui oarecare număr de străini din întreprinderi.**
" Se va curma , în sfârșit - și aici găesc marea importanță a legii - aceluși boicot sistematic al românilor , în industriile conduse de străini sau minoritari care , în anumite cazuri , au dat rezultate revoltătoare . "
Șuluțiu /

▣ Industriașii străini și minoritari

▣ Elementul românesc.

Un industriaș german , venit din Bavaria în țară la noi, **nu va angaja** nici măcar din greșeală , **vreun român** , ci va angaja **numai germani sau sași .**
Tot astfel , **un ungur** venit de la Budapesta , ajuns să se instaleze în țară la noi, se va îngrădi, desigur, cu **garda lui de unguri și de secui.**
În această situație , **cum va putea să pătrundă românul nostru** - în special în nordul Ardealului , al cărui reprezentant sunt - cum va putea acest român să pătrundă **în industrie sau în comerț ?**
Nu mai vorbesc de cel de-al treilea caz , **[evreii] despre care a vorbit cu prisosință profesorul Cuza .**
Am ajuns astfel ca, în **Nordul Ardealului** , în județele **Bihor, Sălaj, Satul-Mare și Maramureș**, cu o **populație românească de 70 %** , în **întreprinderile industriale și comerciale , românii - înțeleg românii de origine -**

să fie reprezentați deabia cu fracțiuni de procent !

Șuluțiu /

▣ Pericolul minoritar , revizionist

Acest fapt este foarte alarmant , fiindcă întreaga noastră frontieră spre Ungaria , cu mici excepții, este împănată cu întreprinderi industriale și comerciale minoritare , cuib de rezistență minoritară , nucleu de ofensivă revizionistă.

Nădărdum ca actualul proiect , cinstit și , mai ales, îndârjit aplicat , va pune odată pentru totdeauna la punct această situațiune insuportabilă care a fost semnalată adesea ori, atât prin moțiunile tuturor secțiunilor Ligii Antirevizioniste din Ardeal, cât și prin cunoscutul plebiscit românesc al ziarului " Curentul " [LD ?]
Flaviu Șuluțiu / 2 iul . '34

1.g) Al.Alimănișteanu (DAD, MO 12, 2 iul.'34)

Alimănișteanu /

▣ Legea Teodorescu

Legea răspunde unei necesități vechi de câteva decenii .
Cu 30 de ani în urmă , s-a prevăzut prin lege ca 70% să fie personal românesc.
Din păcate , această dispoziție nu a fost respectată .

-**ACCuza** : De ce ?

-**Alimănișteanu** : Știi și d-ta !

-**Madgearu** : Este un secret între d-ta și d Cuza ? (**ilaritate**)

-**Alimănișteanu** : Tocmai fiindcă nu s-a respectat măsura aceasta ,
[-----]

Având în vedere ca această lege nu va avea soarta celor din trecut, **el o va vota .**

Alimănișteanu /

▣ "Specialiștii " - străini

▣ Șomerii - români

Ex. **Un tânăr** absolvent al Școalei noastre de poduri și șosele , distins element,
după ce a șomtat 3 ani, a luat **o lucrare în Gara de Nord**. A terminat lucrarea .

Culmea, știți cine a luat-o în primire ? Doi ingineri străini !

lată unde a dus nerespectarea unei legi .

Avem în țară **50.000 de intelectuali șomeri** , care mor de foame, cu titlurile în buzunar .

La sate , avem peste **2 milioane și jumătate de brațe** , care rămân **fără nici o întrebuintare**
Toți acești oameni , nefiind protejați, **nu au avut posibilitatea să-și găsească de lucru.**

; ba ceva mai mult : **când au fost luați în servicii , au fost plătiți cu sume derizorii** față de ceilalți. **Deși avem și noi specialiști** în diferite domenii, totuși , **regulat s-au adus specialiști străini**, care de multe ori nu se pricepeau în specialitate, erau **plătiți cu salarii mari** ; iar specialiștii noștri erau puși în grade inferioare și plătiți prost .

Alimănișteanu /

▣ Proporțiile de personal

▣ Străini / români

Astăzi , când **guvernul vine cu o lege pentru utilizarea personalului românesc** ,
trebuie să observăm ca **procentul de 80% de personal românesc să fie respectat**
și în ce privește personalul superior , tehnic și administrativ.

Art. 1. prevede ca cel puțin **50% din membrii Consiliului de administrație** și al

Comitetului de direcție, să fie români.

Eu cred că **este mică această cotă** ; ași fi de părere **să se ridice la 55%** , pentru ca **întreprinderea să aibă , efectiv, un caracter românesc.**

Eu sunt de părere că **oricât de mică ar fi întreprinderea , să se stabilească prin lege ca cel puțin jumătate să fie personal românesc,** în Consiliu și Comitet ul de dir. În ce privește **celălalt personal, să se respecte cota de 80%** .

Foarte bine ați hotărât ca în **întreprinderile românești să cunoască limba română.**

Art. 3 , privind **funcțiile de directori** (general, administrativ , comercial) se spune că pot fi ocupate de străini ... dacă nu se depășește cota de 20% .

Și aici **trebuie adus un corectiv** : dacă sunt **2 directori, unul din ei să fie român** , indiferent de procent . **Numai așa** s-ar putea înțelege că este o **întreprindere românească.**

Alimănișteanu / 2 iul.'34

1.h) **Ștefan Mihăescu (proaspăt PNT, industriaș , șef la "Asociația inginerilor")**

(DAD, MO 12, șed. din 2 iul.'34, p. 861- 864)

[LD : Mihăescu nu reprezintă chiar p.d.v. al PNT , ci al lui personal ; de aceea, este deseori **contrat , corectat , lămurit chiar de proprii colegi național-țărâniști.**

Pe mine mă interesează mai mult el, pentru că este p.d.v. al unui industriaș. Român .]

Mihăescu / 2 iul.'34

▫ **Legea Teodorescu**

-**Mihăescu** : Regretă că nu poate fi documentat ; Raportul a fost depus abia azi.

Ministerul nu a pus la dispoziție materialul necesar

-**N.Teodorescu** : Unul dintre cel mai **avizați** cu proiectul ești **tocmai d-ta** , în calitate de **delegat al unei Asociații de ingineri.**

-**Mihăescu** : A așteptat acest proiect ; ar fi vrut să felicite guvernul ; nu o poate face, deoarece **legea nu îmbrățișează decât foarte puțin** din situația actuală ...

[-----**intervenție Titeanu**-----]

-**Mihăescu** . DI raportor **Titeanu nu este tehnician, este doctor în filozofie...**

-**Titeanu** : Doctor în **Științe economice** și doctor în **Științe juridice** ,

de la **Facultatea din Paris**. Acest titlu nu-l pun nici pe cartea de vizită nici pe firma casei ! Este pentru prima dată că trebuie să-l exhib public, pentru a rectifica aserțiunea dvs.

-**Mihăescu** : ... Eu vă felicitez pentru aceasta ... Dvs tot ați dat câteva cifre ...

Dar în **Expunerea de motive** ele nu există...și nu ne putem da seama de acel procent de 80 % propus... și **nu se arată nici legislația străină** în materie ...

-**I.Răducanu** : Ar fi fost ușor să se arate această legislație străină, care există....

-**Titeanu** :Este destul să citim **Expunerea de motive** făcută de dvs , care este **o vastă compilație** a acestei legislații. Ce constatăm ?

Că **legislația internațională** , în materie de **protecție a muncii**, s-a accentuat din ce în ce, **devenind aproape prohibitivă.** Un singur **principiu există la baza sa :**

controlul, admiterea condiționată, temporară ; iar în unele țări, pur și simplu, prohibiția. Aceasta este în Austria, Danemarca, Ungaria, Jugoslavia, Polonia și America.

-**Mihăescu** : Eu găsesc că nu ar fi fost indiferent **dacă dvs ați fi arătat că în celelalte țări există aceste legi prohibitive ...deoarece acest procent de 20% este prea mare !**

Dacă ași fi știut asta , aș fi făcut propagandă în partidul meu, ne-am fi înscris mai mulți la discuție, am fi cerut ca procentul de 80% să fie majorat ...

-**Titeanu** : Eu apreciez convingerile dvs , dar mă îndoiesc că v-ar fi urmat partidul...

[**urmează o târguală-polemică privind aceste procente la diverse categorii , în care Mihăescu, secondat de georgistul Constantinescu -Bordeni , propun procente de 10% , 5 % pentru străini ...]**

-**Al.Cartojan** : Într-o chestie așa de importantă , care privește munca națională, **era necesară și prezența ministrului Muncii** , să ne dea statisticile...

-I.Răducanu : Dle președinte , Camera pretinde și **prezența ministrului Nistor...**
Mihăescu - **Titeanu** /

▣ Proporțiile străini / români

-Eug. Titeanu : Respinge acuza nedreaptă. **Raportul** cuprinde cifrele cele mai importante, privind personalul străin din diverse industrii :

Industria îmbrăcăminte și mode 27,7%
Industria alimentară , personal superior47%
Industria îmbrăcăminte43%
Industria textilă44,8 %
Industria chimică28 %

Când dvs vorbiți [**aluzie la statistica senatorul DRIoanițescu, preluată și de Deleanu**]

de 2 % străini, aveți dreptate , dacă raportați acest procent

la totalitatea proletariatului manual și intelectual , înregistrat la Ministerul Muncii .

Dacă veți raporta acești străini la **totalitatea populației** ,

veți ajunge la **o cantitate infimizezimală** !

" **Statistica loială, reală, este aceea care raportează numărul străinilor**

la totalitatea angajaților dintr-o branșă industrială .

Astfel se ajunge la cifrele prezentate de mine. [-----]

-Mihăescu : Cifra de 200.000 de lucrători și funcționari în industria mare , este sigură.

După legea dvs, **ar putea intra în țară ... 40.000 străini,**

în vereme ce , deocamdată,**sunt doar 25.000** (în industria mare,mică, comerț etc)

Și atunci de ce să punem acest 20% procent ?!

Mihăescu / 2 iul.'34

▣ Șomeri români

▣ Salariați străini.

În statisticile pe care Ministerul Muncii le trimite la Societatea Națiunilor,

numărul șomerilor este de 30- 40.000 Nu știu câți dintre ei , sunt intelectuali.

Eu cred că această **cifră este prea mică** , deoarece **nu s-au trecut elementele rurale.**

-I.Răducanu : la Societatea Națiunilor s-au transmis **numai șomerii manuali**

-Mihăescu : Între șomeri, există un număr mare de intelectuali.

Eu , deputat de opoziție, **trebuie să refuz în fiecare zi 5-6-8-10 absolvenți** de diferite școli de meserii , școli de ingineri, de institute tehnice, licențiați,ucenici concediați de la CFR .

Dvs , deputați majoritari, primiți și mai multe asemenea cereri.

Aceasta arată că, indiscutabil, **există o mare suferință în Țara Românească** , în ce privește intelectuali , sau cei cu o diplomă , chiar dacă nu sunt intelectuali.

Lucrul este cu atât mai dureros, când văd că cei 25-30.000 străini găsesc de lucru !

Eu nici n-am încredere în statistica ministerului Muncii. **Cred că avem mai mulți șomeri.**

Am fost și eu în **Comisia migrațiunilor**, știu cum se procedează acolo :

nu se respectă instrucțiunile !

Problema este , deci, foarte gravă ! **Avem 40.000 străini și avem 40.000 șomeri !**

-Teodorescu : Dle Mihăescu, legea nu se ocupă de străinii din țară !

Se ocupă doar de **străinii din industrii.**

-I.Răducanu : Dle Mihăescu, în cifra indicată de dvs sunt mulți muncitori sezonieri

, mai ales de bulgari, care vin să lucreze câteva luni, vara ...

Legea aceasta nu se ocupă de ei.

Mihăescu / 2 iul.'34

▣ Toleranța față de străini .

Dvs **aveți aerul că vă mândriți** spunând **că suntem toleranți** și aveți o frază în expunerea de motive , în care arătați **că suntem mult mai toleranți decât celelate țări.**

Înțeleg **să fim toleranți în materie religioasă**, dar nu cred că trebuie să ne mândrim

că suntem toleranți pe acest teren, al muncii, când țări mult mai bogate decât noi, sunt, așa cum spunea dl raportor, aproape prohibitive, în ce privește imigrația străinilor. Cred că **nouă nu ne este permis să fim mai toleranți decât** Germania, Franța, Anglia și alte țări mult mai bogate. Astfel, un englez, în medie, este de 11 ori mai bogat decât un român! **De unde luxul acesta** ca noi, în această situație de sărăcie, **să fim mai toleranți decât un englez sau alt străin?**

-Gh.Deleanu (PNL-g) : Cunosc doi tineri români care au lucrat în Franța la o fabrică de automobile care au fost dați afară pentru că li s-a interzis străinilor să mai lucreze în industria franceză ..

-Eug.Titeanu : În schimb, absolut toți medicii români, absolvenți ai Facultății de medicină din Paris (pe baza bacalaureatului românesc, fără echivalență) au drept la diploma statului francez, și la libera practică. Acesta este regimul în Franța, privind medicii.

-ACCuza : Acest regim a fost creat pentru jidani !

-Răducanu : Dl Deleanu are dreptate ! **Statul francez a luat măsuri severe împotriva lucrătorilor străini .**

-Mihăescu : Când realitatea este aceasta, când avem zeci de mii de șomeri intelectuali în România, și câteva zeci de mii de străini cu pașapoarte, care le iau locul, este o datorie a noastră ca să nu admitem o proporție de 20% străini [-----]

Ce îmbunătățiri aduceți dvs cu această lege ?

De ce nu lăsați situația actuală, care este de 5-7 % ?

Iar la fabricile noi înființate, de ce nu fixați o limită ?

[LD : face o serie de propuneri, punctual, pe diverse categorii de industrii]

Șt.Mihăescu

1.i) **M.Plătăreanu** (PNL) (DAD, MO 12, șed, 2 iul.'34, p. 865 - 868)

[LD : mai întâi ironizează oratorii - Deleanu, Mihăescu- care participă la dezbateri fără a fi pregătiți, folosind câteva date din discursurile lui DRloanițescu sau I.Răducanu; mai bine renunțau la cuvânt. Face o abordare din unghiul **naturii capitalului din întreprinderile industriale din România** care ...schimbă problema și ... trezește la realism. Este și un **prilej extraordinar** de a pune **față în față concepțiile celor două partide - PNL și PNT** - **privind capitalul străin, concentrate în devizele " Prin noi înșine ! " și " Porți deschise ! "]**

Plătăreanu / 2 iul.'34

▣ **Capitalului industrial .**

▣ **Conflictul dintre muncă și capital**

Din capul locului **problema acestei legi s-a pus greșit**, văzută numai **printr-o prismă. O problemă socială** ca să aibă pretenția că **rezolvă un conflict**, așa cum este conflictul dintre **muncă și capital**, trebuie să țină socoteala, neapărat, cu riscul unei rezolvări hibride, **de ambii factori. Și dacă între acești doi factori se găsește un echilibru** - cum voi dovedi că este în această lege - **atunci legea este bună.**

Când ați discutat legea, dvs ați uitat un lucru : nu se potrivește situația de la noi cu situația altor țări . Pentru că în alte țări nu se pune problema capitalului investit, cum se pune la noi. **Acolo capitalul este autohton.**

În țară la noi, trebuie să se țină seama neapărat și de acest prim și elementar factor, care în unele întreprinderi **are glas de vot, adică să zică :**

< atâta vreme cât d-ta vrei să-mi plasezi munca în capitalul pus de mine, trebuie să mă întrebi, dacă cumva nu am și eu ceva de obiectat, pentru că, atunci când m-ai invitat să facem investiții aici, să facem exploatare, am venit pe baza unei clauze contractuale și de ordin juridic și mai ales de ordin social .>

Legea trebuie să păstreze acest echilibru , pentru că totdeauna noi ne-am plâns de această penurie din ultimul timp de capital străin.

Este inutil , și ar fi penibil pentru noi , să luăm acest aer de agresivitate ,

făcând impresia că ne războim cu aceste capitaluri străine ,

pe care dvs, național-țărăniștii , le-ați dorit, le-ați invitat , le-ați arătat .

Întotdeauna , în curs de zece ani, toate platitudinile posibile, aruncând tot felul de reproșuri partidului național liberal, pentru atitudinea lui.

Plătăreanu / retro 1924, 1929

▣ Protecția muncii românești

▣ PNL - PNT

-**Plătăreanu** : Eu știu un lucru : când cineva se botează într-o apă politică

- cum v-ați botezat dvs d-le Mihăescu - își cunoaște și nașul.

Se pare că dvs nu v-ați apropiat istoricului partidului , fiindcă **dacă vi l-ați fi apropiat , trebuia să știți de ce** , în această materie, **partidul dvs nu a venit cu această lege.**

-**Mihăescu** : **Nu am uitat . Dovadă este faptul că , în ce privește personalul superior , care privește capitalul străin, am fost de acord cu procentul stabilit prin legea dvs.**

Nu am uitat , prin urmare , interesele justificate ale capitalului străin.

-**Plătăreanu** : Am vrut să spun că **nu ar fi fost nevoie de această lege** , astăzi,

dacă partidul dvs nu ar fi luat **acea atitudine îngrozitor de antiromânească , în 1924, când s-a votat Legea muncii a lui Vintilă Brătianu .**

Vă aduceți aminte de art. 14, 15 și următoarele , când nu era pletora de intelectuali ,

când nu erau aceste valuri care bat așa de zgomotos și așa de strident

la ușile muncii românești. **Vintilă Brătianu a pus o proporție de 75%**

în favoarea muncii românești , nu global, ci pe fiecare dintre ramurile de producție.

-**Mihăescu** : **Dacă Vintilă Brătianu , atunci, a pus 75% , cât ar fi pus acum**

în favoarea muncii românești , când este această pletoră ? De sigur cel puțin 90% .

-**Plătăreanu** : În 1929, după 4 ani și jumătate de aplicație a legii ,

s-a petrecut un eveniment internațional . După o campanie de 4 ani încheiați,

dusă de toată presa lui Deterding , care avea interes în afacerile cu petrol,

s-a ajuns la **acea celebră promisiune , pe care PNT a făcut-o,**

pentru considerațiunea că **acest capital străin , care se simțise vexat ,**

să poată fi tentat să se reîntoarcă , fiindcă, se spunea, că **a părăsit Țara Românească ,**

ca niște păsări migratoare , **din cauza legii lui Vintilă Brătianu .**

În 1929, vă aduceți aminte , cu ocazia unui banchet celebru dat la Londra ,

unui membru marcant al PNT, s-a luat obligațiunea formală ca , în 1929,

să se desființeze acest primat al muncii românești .

În toate categoriile de întreprinderi românești.

Prin urmare , **ceea ce face astăzi PNL , nu este decât întoarcere la legea**

a cărei paternitate este indiscutabilă .

Plătăreanu / 2 iul.'34

▣ Protecția muncii

▣ Comparația cu alte țări

Sunt două feluri de țări **care au legiferat** în această privință : țări în care capitalul de exploatare aparține prin excelență metropolei , cele cu capital autohton .

Anglia

În această categorie se găsește , prin excelență , printr-o tradiție de 100 de ani, **Anglia .**

Acolo există o lege - la care se referă toate țările care au legiferat în materie .

Anglia , prin toți guvernanzii ei de seamă, **Loyd George, Chamberlain, Mac Donald,**

-care numai de idei antidemocratice nu poate fi acuzat ! - cu toții **au preconizat**

că **nu este permis unui străin să calce cu piciorul în industria engleză .**

Pentru că **Anglia pretinde** că oriunde se rostogolește **lira engleză** , acolo merge și prestigiul Angliei .**Capitalul englez , teritoriul englez, munca englezească.**

Franta

În Franța, până în anii din urmă, din cauza scăderii enorme de natalitate , **s-a permis intrarea de lucrători străini**. Când însă **valul șomajului** a început să bată și în Franța , **s-a venit cu Legea Chéron** , care , în **art. 14** are un " respiro" de **15% forfetar** , **în toate categoriile în bloc**.

Franța, unde în ultimul timp s-au făcut mișcări de stradă , împotriva importului de comerț, **mai are și azi această măsură** care permite **lucrători străini până la limita de 15%** , **plus excepțiile**, la așa -zisele **profesii înalte** , cum ar fi categoria **medicilor , inginerilor ...**

România : echivalarea diplomelor ...

Mihăescu : Școlile noastre politehnice sunt foarte largi în această privință !

Plătăreanu : La toate echivalările , **AGIR-ul** - din care faci și d-ta parte ! -

a intervenit la Comisiune spunând **că se face o crimă dacă se echivalează** diplomele din străinătate ... fie Franța, Germania, Viena, Cehoslovacia ...

Mihăescu : Erau români , care învățaseră în străinătate ; nu erau străini .

Plătăreanu : N-au fost numai români ; nu știu ce au fost la bază nici ce nume poartă .

Ei nu erau români pentru că **nu aveau cetățenia**,nu după nume .

Mihăescu : Atunci rău ați făcut dacă le-ați echivalat diplomele.

Plătăreanu : Vorbiți singur ! Eu v-am explicat că s-a echivalat numai acele diplome care **corespundeau legilor în vigoare și a cetățeniei** .

-Mihăescu : **Mulțumesc pentru explicațiile** date , care ar fi trebuit să existe în *Expunerea de motive*. **Să vedem cum susții legea !**

Plătăreanu /

▣ **Proporția străini / români**

▣ **Opiniile capitalului străin**

Această lege a fost anticipată. **Multe reviste de specialitate** s-au ocupat de ea, mai ales ***Buletinul Ligii Națiunilor*** , care face un **serviciu de popularizare** , de trambitaire a acestor legislații.

Revista Societății " Astra Română " , prin pana d-lui **Lucien Roux**, s-a ocupat de acest procent de 20% , pe care îl califică drept **un " truc" al ministrului Teodorescu**, spune :

< Ne interesează mai puțin lucrătorii , pentru că nu vor fi tentați nici de salariile, nici de condițiile de viață, să vină în România, ne interesează mai mult cota de 20 % pentru personalul superior și ni se pare că legea nu numai că n-a făcut un progres, dar s-a întors la principiile retrograde din 1924 . >

lată , prin urmare , ce scrie o revistă economică.

"**D-lor, într-adevăr , n-au să vină la noi nici hamali, să facă această meserie la noi, nici lucrători necalificați**, pentru motivele deja expuse.

Deci procentul de 20% pentru **personalul superior este bine venit** ,

și eu n-am decât să **felicitez pe d-l ministru al Industriei** , pentru proporția stabilită.

Nu trebuie să ne influențeze , de pildă, directorul de la **Astra Română**,

un amărât care se pretinde că este alsacian și **supune personalul românesc unui tratament inadmisibil**,

pentru că **sunt în rândurile străinilor** - cum este la **Concordia** , unde cunosc un belgian - oameni care au **mai mult respect pentru elementul românesc** , decât pentru cl străin.

Vă citez cazul ***minelor de la Șoricani*** , unde este un personal lucrativ și de direcție

extrem de numeros. Ei bine, încă de acum câteva luni , **personalul de acolo**

și-a schimbat cu totul structura , aflând de **venirea legii**, din personalul de direcție

în care se aflau **14 străini** , rămânând numai **2** .

-Mihăescu : Dar ce a făcut cu ceilalți 12 ?

-Plătăreanu : I-a concediat .

Plătăreanu /

▣ Legea Teodorescu

Prin această lege , s-au obținut lucruri importante :

/ **Procentajul acesta de 20 %**;

/ **Modul de salarizare** (art. 7) , o inovație existentă doar în legea franceză , care cere **întreprinderilor** să trimită Ministerului Industriei **tabloul personalului străin și român** , cu funcția fiecăruia , cu vechimea în serviciu și cu remunerația pe care o primește .

Ministerul va interveni pentru ameliorarea salarizării personalului românesc.

/ **Ținerea registrelor de contabilitate în limba română**.

În nici o legislație nu se găsește această precizare, este o inovație românească.

Se făceau fraude fiscale .Se trimitea un inspector acolo , cu 5-6 clase, luate Dumnezeu știe cum, la o societate străină, i se puneau la îndemână registrele , și ce putea el înțelege în englezește ?!

/ Măsura de **sanționare a acelor care nu respectă clauza** . De ce nu s-a prevăzut pedeapsă penală ? **Simțul măsurii** este cel mai bun lucru , atunci **când vrei să armonizezi** factori economici determinanți, **nu ajută nimănui o măsură gravă** .

Ministrul Teodorescu s-a inspirat din legea din 1924, a ținut seama de dezideratele și **Expunerea de motive** făcută atunci de **Vintilă Brătianu** , care **explica cota de 75 %** .

-Mihăescu :Credeți dvs că **Vintilă Brătianu a prevăzut o criză economică** ca cea prin care trecem ?!

-Plătăreanu : Eu mi-am spus o părere , **mi-am făcut datoria, am explicat de ce** această lege trebuie plasată în **constelația legislației internaționale**.

Consider legea bună, dinamică, obiectivă, realistă . PNL se poate mândri .

" Revendic pentru noi continuitatea în această materie , vă rog să votați acest proiect cu încredere și cu sentimentul că **PNL** , prin această operă , a făcut, ca totdeauna , **nu o operă demagogică , ci o operă de interes social și de armonie socială "**

(**aplauze prelungite la PNL**)

M.Plătăreanu / 2 iul.'34

1.j)**Fritz Connert** (**P.German**) (**DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 869- 870**)

Connert /2 iul '34

▣ Legea Teodorescu

Proiectul s-a discutat în mod amănunțit în **Comisiunea specială a Camerei**.

A luat și el parte și și-a spus părerea .Se va referi la câteva observațiuni cu care nu a putut convinge pe ministrul Industriei .

În numele PG , recunoaște necesitatea legii de a încuraja și proteja munca națională, muncitorii indigeni . (**aprobări la majoritari**)

În timpul de astăzi, când toate **statele tind spre autarhie** , când avem șomaj, **avem datoria să sprijinim muncitorii noștri** . "

Fritz Connert / 2 iul '34

▣ " Naționalismul" legii

▣ Fața ascunsă : antiminoritară

[**LD** : Este adevărat că legea avea unele echivocuri, dedesubturi, care determinaseră și **confuziile** unor vorbitori anteriori , între străini , ca **"cetățeni"** sau ca **"etnie "** .]

Dar Proiectul are o latură pe care noi nu o putem accepta .

Nu contestăm dreptul statutului de a **supraveghea industriile** din această țară , precum și **întreprinderile** care stau în legătură cu **apărarea națională** .

Prin urmare, **admitem acest principiu**.

Dar , ni se pare nouă că **modul de aplicare** a acestui principiu , **depășește limitele** necesare și **constituie un amestec** al statului **în treburile economice private** .

Mi s-a reproșat în Comisie **că nu aș fi destul de patriot** , pentru **că nu accept toate dispozițiile** acestei legi.

Nu am pretenția să fiu mai patriot , decât fostul subsecretar de stat , **Grigore Gafencu** (PNT) , care **a vorbit la Senat** la acest proiect , sau de dl. **Corteanu** (ex-deputat, argetoianist) care **a scris la " Argus"** despre lege...

"D-ilor deputați, trebuie să **amintesc** un lucru : s-a vorbit astăzi aici despre aceste **măsuri**, dar despre care nu se spune totul , **căci sub ele se ascunde ceva** .
Acestea au două fețe : o față pe care o cunoaștem cu toții , din textul proiectului care **se referă la apărarea națională** , și **care este foarte bună** ;
dar este și un alt scop care se urmărește prin aceste măsuri :

un scop ascuns , un scop naționalist .

DI Hasnaș a vorbit deschis despre acest lucru :

acest scop este înlăturarea minoritarilor din industriile lor, prin alți cetățeni.

" **Mi se pare cam bizar** să se vină astăzi cu o lege pentru apărarea națională , deoarece **sunt alte legi care o asigură** ;

Apoi ... cum poate fi apreciată obiectiv, "valoarea morală a individului " , lealitatea sa față de statul român ?!

LD : Atenție ! Punere la punct riscantă ... punct lovit !

-Pamfil Șeicaru : **Există un climat al ideilor**, d-le Connert .

Nu vă supărați, dar **poporul român** , un **popor și un stat mai puțin evoluate** , în deobște , **își îndreaptă privirile spre statele mai evoluate**

și este firesc ca **radierea cugetării lui Hitler să se resimtă și în Tara Românească și atmosfera din Germania să radieze** oarecum și în legislația românească ."

(aplauze)

-Fr.Connert : DI Gafencu a spus că Germania nu a recurs la aceste măsuri...

-dr.Hasnaș : S-a cam înșelat dl Gafencu . [-----]

-Connert : " **Noi am făcut dovada** , de când trăim aici , că **ne dăm toate silințele să ne facem datoriile pe care le avem ca cetățeni ai acestei țări**.

Connert / 2 iul '34

▣ **Legea, art 4 : minoritarii ! limba !**

Dispoziție care trebuie să o combat cu toată tăria : prin care se ordonă ca **toate întreprinderile sunt obligate de a ține registrele în limba română !**

-Șeicaru :) **Aceasta este și excesiv și inutil !**

-Connert : DI Plătăreanu se mândrea cu această " inovație" .

Îmi pare rău că s-a făcut acest lucru și îmi pare rău că **Statul român merge în această direcție în capul lumii !**

-Octavian Furlugeanu (PNL, Banat) : Credeți dvs că **se mai poate admite ca românul să fie Wochenarbeiter și la industriile** acestea să scrie **Eintritt fur Hunde und Walahen verboten ?**

-Hans Otto Roth : Vă rog să arătați cazuri .

-Furlungeanu : Și la mine în **Banat** , în industrii , sunt **15% români și 85% minoritari** . În județul nostru sunt muncitori ; **acolo suferă poporul român**.

-Connert : **Sunt și minoritari care suferă și care șomează**.

Connert / 2 iul '34

▣ **Tratatul de pace**

▣ **Protecția minorităților**

Minoritarii au și ei dreptul să trăiască în această țară.

" **Există o dispoziție** care merge și mai departe , care **cere ca și corespondența relativă la**

operațiunile de contabilitate , adresată în interiorul țării ,
să fie scrisă în l.română.

Cum puteți dvs să pretindeți ca germanul cu germanul să corespundă în limba română ?

Puteți să ne obligați când ne adresăm unei autorități. Asta da !

Dar vă întreb mai departe : vreți ca noi, neștiind limba românească ,

să o batjocorim în corespondența noastră ?

Pentru combaterea acestui art 4 , voi invoca o dispozițiune din Tratatul de pace .

De 15 ani, de când sunt deputat , nu am făcut nici o dată aluzie la acest Tratat .

Acum trebuie s-o fac. Noi suntem răspunzători față de populația care ne-a trimis aici .

Iată ce este scris în Tratatul pentru ocrotirea minorităților , în art. 1 :

< România se obligă ca stipulațiunile cuprinse în art. 2-8 din prezentul capitol , să fie recunoscute ca legi fundamentale , astfel ca nici o lege , nici un regulament , și nici un act oficial , să nu fie în contradicție sau în opoziție cu aceste populațiuni și ca nici o lege , nici un regulament și nici un act oficial , să nu aibă precădere față de ele . >

-ACCUza : Știți dvs care este concluzia ? Să vă duceți la Liga Națiunilor .

Vă convine ? Argumentul d-tale nu are nici o valoare pentru noi .

-Connert : Dle profesor, eu știu că nu iubiți Liga Națiunilor .

La art. 8 , alin.3 , se spune următoarele :

< Nu se va impune nici o restricție contra liberei întrebuintări , pentru orice supus român , a unei limbi oricare , fie în relațiunile private sau de comerț . >

Am terminat ; nu vreau să citesc mai mult despre chestiunea aceasta .

-ACCUza : Mai bine nu începeai niciodată . Nu are nici o valoare .

Nu vrem să ne faceți aceste declarațiuni sub formă de amenințare .

-H.Otto Roth : Nu este nici o amenințare .

-Connert : " D-lor, v-aș ruga foarte mult să renunțați la art. 4 , care puteți fi siguri că nu are nici un sens și nu-l veți putea nici aplica .

Aceste dispozițiuni nu sunt nici aplicabile , nici raționale , nu au nici un sens,

ci **numai înveninează relațiile dintre poporul român și poporul nostru."**

Fr.Connert / 2 iul.'34

1.k) Vasile Serdici (PNȚ - ardelean) (DAD, MO 12, 2 iul.'34, p 869 - 873)

[LD : pe fond, diferențele dintre cele două partide nu apar așa de mari. Dimpotrivă.

Ceea ce-i opune și îndârjește este paternitatea legii și meritele .

Serdici susține că Legea Răducanu (1929, Migrația) este mai bună și suficientă ;

Liberalii apără Legea Teodorescu (legată de Legea Vintilă Brătianu, 1924)

Numai că demonstrația lui Serdici , parcă este un discurs de pe vremea când, lupist,

atâca politica PNȚ ! Scoate în evidență greșelile făcute - ca un "naționalist" sadea ;

Dar .. conchide că legea este inutilă și rea !

Altfel, vehiculează diverse statistici, date, exemple , cu străinii .]

Serdici / 2 iul.'34 , retro' 29

▣ **Legea Răducanu .**

▣ **Protecția muncii indigene**

" ... legea dvs este inutilă și , ca toate legile inutile, această lege îmi pare chiar

cu totul dăunătoare . Dvs ați avut - am avut cu toții - un instrument excelent pentru scopul

pe care îl urmărim , și , cu datele pe care le voi da, nădăjduiesc să vă dovedesc această

afirmație și anume că Legea Răducanu [Legea Migrațiilor] din 1929 ,

era un foarte bun instrument pentru scopul pe care îl urmărim . "

Legea Răducanu a ieșit într-un timp de început de șomaj, încercând să raționalizeze și

să limiteze concurența mâinii de lucru străine și a specialiștilor străini.

Legea a îngăduit ministerului Muncii să ia măsuri reale și eficiente de reglementare a intrării și șederii în țară a străinilor , și , începând cu această lege,

" avem o preocupare de ocrotire a elementului indigen pe piața națională a muncii .

Când Răducanu a adus legea în dezbateri , s-a făcut o largă dezbateri ,

Răducanu fiind etichetat atunci ca xenofob .

Și actualei legi i se vor aduce acuzații de xenofobie .

Ați auzit pe dl.deputat Connert aducând asemenea acuzațiuni.

" Eu constat că aceste acuzațiuni sunt nedrepte , pentru că dvs , nu numai că nu manifestați sentimente xenofobe , prin această lege , dar prin dispozițiunile ei mergeți împotriva însăși a scopului legii .

V.Serdici /

▫ Protecția muncii naționale

▫ Comparația cu alte țări .

Cultura hameiului a fost distrusă cu desăvârșire de acești " specialiști" străini.

Noi aveam la Târnava -Mare și în județele din jur o înfloritoare cultură de hamei, iar astăzi suntem siliți să importăm această plantă.

-Fritz Connert : Este absolut exact .

-Serdici : pe timpul monarhiei austro-ungare se cultiva atâta hamei , încât se exporta în Turcia , și ajungea la San-Francisco , atât era de cunoscut hameiul ardelenesc.

Noi am protejat fel de fel de industrii parazitare , dar de hamei nu ne-am interesat , iar acum " berarii cehoslovaci " au spus stăpânilor lor că nu pot lucra cu hameiul nostru , și-l importă din străinătate . **Ce s-a constatat ? !**

Că era hameiul nostru - vândut cu prețuri derizorii- importat cu prețuri enorme !

Ăștia sunt " specialiștii" străini !

În Germania, de când cu dl Hitler , măsurile sunt prohibiționiste .

În Austria, *legea federală* din 1925 , interzice patronilor să angajeze străini ;

În Anglia , din 1920 , nici un străin nu poate debarca ,

fără autorizație de la Ministerul Muncii

În Cehoslovacia, *decretul* din oct. 1923, completat cu cel din febr. 1926,

supușii străini nu pot avea de lucru, fără autorizație de la Ministerul Muncii

În Serbia , regulamentul din nov.1925 , nici un lucrător fără autorizație ...

În Polonia , decretul din iunie 1927 , încredințează protecția muncii Consiliului de miniștri

În Ungaria , legea din 25 iun.1925 , nici un străin ...fără autorizație specială

În Danemarca , Legea 80 din martie 1926 ... autorizație de muncă .

Serdici /

▫ Supuși străini

▫ Statistici

[LD : ce se mai contrazice , numai pentru a ocoli măsurile liberale !

Am impresia că citea din vreun material ... sau din discursul altuia... poate DRloanițescu ?

Nu mai continui fișarea ...]

România , până la război, nu a avut această preocupare ; Țară generoasă și mănoasă ...

avea chiar o simpatie exagerată pentru străini... ; După război , lucrurile s-au schimbat ;

Am avut o serie de legi și înainte de război ... în 1887 ... 1912 ... legea Răducanu ...

Statistica (1 mai 1933) , arată că avem următorii "supuși străini " :

6. 484 , autorizați să exercite profesii pe cont propriu .

24.000 , salariați ;

10.000 , care nu exercită nici o profesie ;

8.000 , cu pașapoarte Nansen românești

1.500 , bulgari grădinari

Deci , în total , cca 51.000 capi de familie.

**Raportat la 1 milion de salariați - cum zice dl Ioanițescu că avem -
dă un procent de 5,09% străini !**

Deci un număr mult mai mic decât prevede legea dvs , **deci legea este complet inutilă !**

-dr.I.Costinescu (ministr.Sănătății) : **d-ta raportezi la totalul populației !**

Ori trebuie să ai în vedere situația pe ramuri industriale și întreprinderi !

-I.Răducanu : **Ministrul sănătății acum reprezintă pe ministrul Industriei și comerțului !**

[**LD** : **chiar ei ceruseră prezența ministrului Muncii ! Sunt mizerabili !**]

-dr.I.Costinescu : Ministrul sănătății **este și industriaș**, și nu are nici 1 / la 1000 străini !

-Serdici : Vă voi da cifre mai recente :

În ian.1934, o anchetă la... 1.800 întreprinderi ... **234.000 salariați ... 4.900 străini .**

lată adevărata situație a străinilor - în procente - din industrie :

Textilă : 44,08% **Îmbrăcăminte : 43%** **Chimică : 28%**

Alimentară : 27, 5% **Ceramică : 19,6%** **Metalurgică : 18 %**

Petrol : 14 % **Fierărie : 13, 4 %** **Celelate : sub 13 %**

[**Citește și alte cifre , citește statistici amestecate , încrucișate ...**]

Situația străinilor în personalul administrativ : **Hoteluri și restaurante : 25%**

[-----]

-V.Serdici : **Recunoașteți că legea Răducanu a fost mai bună,o lege care a dus la scopul urmărit de noi, care este același cu cel urmărit de dvs astăzi.**

dar fiindcă această lege **nu constituie un progres** față de **legea Răducanu,**

și **nu ne aporie mai mult de scopul** pe care îl urmărim,

fiindcă **este inutilă și cel mult vă va îngădui să vă plasați favorizații** care astăzi

nu mai încap în slujbele statului , **în industriile particulare** ,

pentru acest motiv **eu nu votez acest proiect de lege .(aplauze la PNȚ)**

V.Serdici

1.I) Pamfil Șeicaru (" Curentul ") , 2 iul.'34

(DAD, MO 13, 2 iul.'34 , p. 873-874)

Șeicaru / 2 iul.'34

▣ Legea Teodorescu

Consideră legea de **oportunitate națională** , răspunzând unui interes capital, marcând doar **un punct de plecare** al altei probleme .

Deocamdată, **legea fixează drepturile muncitorilor cetățeni români**

[-----] Va veni **o altă lege** să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare .**

[-----] Eu socotesc această **lege introductivă** ; **va trebui să se stabilească**

și proporția naționalităților conlocuitoare .

Șeicaru /

▣ Români = cetățeni români ?

▣ Minoritarii = români ?

[**LD** : **cea mai bună dovadă de confuzia creată prin termenii legii**]

-ACCuza : Dle Șeicaru, vă rog, **este vorba de români , nu de cetățeni români .**

-Șeicaru : Proporția între **cetățenii români și necetățenii ...**

-ACCuza : Dle Șeicaru, vă rog **nu schimbați caracterul legii**, este vorba de români, și nicăeri **nu veți găsi cuvintele " cetățeni români "**

-I.Răducanu : Cetățeni, ca **noțiune juridică .**

-H.O.Roth : Adică **cetățeni români .**

-ACCuza : Aceasta este interpretarea d-tale, eu zic altfel.

-Șeicaru : Dlor, eu merg direct , fără să ascund nimic : **români în sensul juridic** al cuvântului.

Va veni **o altă lege** să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare .**

-**ACCuza** : Die d-ta strămuți discuția , vrei să introduci legi noi...

-**Șeicaru** : Eu socotesc această **lege introductivă** ; **va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare** .

Se spune " **întreprindere românească** " .Dar ce se înțelege prin asta ?

Este românească numai pentru că se găsește pe teritoriul României ?

-**Fritz Connert** : Și la Banca Națională , și în administrație ?

-**Șeicaru** : **Trebuie stabilită și această proporție**, pentru că la fiecare pas se vede complezența aceasta, mai ales a Ministerului Muncii , în autorizațiile care se dau .

Șeicaru / 2 iul.'34

▣ **Limba registrelor - limba română ?**

[LD : Are și nu are dreptate Șeicaru ! Excesiv de "intelectual" , are în fond complexul naționalistului unei culturi mici ; excesiv de "orgolios " , crede că dă o lecție de bun simț minoritarilor ; excesiv de " generos " , dă apă la moră rezistenței la învățarea limbii române de către minoritari. Așa cred eu .

Discutând pe tărâm legislativ, ar fi putut să invoce ... reglementările respective în chiar țările invocate : Anglia și Franța .]

Legea are și unele excese. Art. 4 , privind limba folosită.

" **O limbă se învață** de către minoritățile naționale **prin seducția ei** , prin forța pe care o redresează din p.d.v. al **contribuției la cultura umană** .

Nu mă obligă nici o lege să învăț limba franceză ; dar mă obligă Racine, Corneille, Moliere, Montaigne. **Nu mă obligă nici o lege din lume să învăț limba germană** ; dar mă obligă Goethe, Kant, mă obligă Schiller.

Limba românească veți fi constrânși s-o învățați în măsura în care creațiunea geniului românesc **se va impune prin forța ei de seducțiune** .

O limbă care se învață prin constrângeri de acestea legale, **este o limbă care nu vă face prieteni, ci dușmani**, iar graiul se socotește că este un bun al meu, este poate una din formele de creație a sufletului meu. **Prin limba** însăși se pune **certificatul istoric al formației nației mele**. O limbă are atâtea locuțiuni, atâtea cuvinte pe care le-a strâns în decursul veacurilor . Și atunci, **acel bun, să ți-l dau d-tale cu sila ?**

De aceea eu cred că în **art. 4** , dacă există **o parte obligatorie** , **când te prezinți cu registrele în fața autorității românești** , aceste registre **să fie traduse într-o limbă românească pură, traducerea să fie legalizată** .[-----]

O limbă pe care o întrebuințezi în corespondența ta de interes , și nu o întrebuințezi corect, **este o limbă insultată** , și eu **nu accept ca limba nației mele să fie un prilej de insultă în corespondența particulară "**

Șeicaru / 2 iul.'34

1.m) **Adam Ionescu (PȚ - fără Lupu) (DAD, MO 13, 3 iul.'34 , p. 971-972)**

[LD : importantă intervenția lui pentru că **determină o precizare** care , până atunci, plutise în echivoc : ce se înlege prin **personal românesc ?**

ministrul Teodorescu răspunde clar : "**Evident, cetățenii români. Chestiunea este stabilită prin Constituție "** .

Așa că toate euforiile naționaliste , antiminoritare ... s-au "desumflat" ...]

Adam Ionescu /

▣ **Legea Teodorescu**

PȚ va vota legea , deoarece **corespunde unei necesități** a timpului de față.

"El este actul reflex al instinctului de conservare națională ."

" Această măsură nu este de sigur un act de naționalism exagerat

sau de șovinism din partea noastră " Până acum s-a legiferat fragmentar [-----]

"Faptul că **elementul românesc este îndepărtat , ostracizat** din industriile care s-au înființat, se datorește mai mult **acelui spirit de lucru în sistemul colonial.**

Capitalul străin care vine aici , înțelege **nu numai să-și asigure o bună rentabilitate,**

dar și un plasament al conaționalilor. "[-----]

Ar trebui , totuși, privilegiați străinii căsătoriți cu românce,
care sunt sau vor deveni cetățeni români.

Legea de față , ridică procentul **personalului românesc de la 75% la 80 %** ,
pentru **fiecare din cele 6 categorii** de personal .

El ar dori ca această procent să fie ridicat pentru **categoria a V-a** (muncitori calificați) - **95 %**
și **pentru categoria a VI -a** (muncitori necalificați) - să fie **100% românesc**.

-I.Răducanu : propune **95%**

-Teodorescu : Această discuție nu prezintă nici un interes.

Chiar dacă am modifica procentul, chiar dacă am reduce cu 10% nr. străinilor,
fiți siguri că **nu vin în România muncitorii necalificați !**

Nici acum numărul lor nu este important . [-----]

-Adam Ionescu : **Care este înțelesul de " personal românesc" ?**

-Teodorescu : **" Evident, cetățenii români. Chestiunea e stabilită prin Constituție ."**

-Adam Ionescu : **Dacă prin " personal românesc " se înțeleg "cetățenii români" ,**
în general, atunci se impune o modificare ,

fixându-se și cota rezervată elementului autohton românesc.

Noi reprezentăm 75- 80% din populația acestei țări, și de aceea , în cota aceasta ,
rezervată românilor, cer să se respecte aceeași proporție de 80% ,
pe care o avem față de totalul populației.

Cu aceste amendamente, declar că **votez legea . (aplauze la majoritari)**

Adam Ionescu / 3 iul.'34

1.n) **Petre Bejan (PNL) (DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 972-973)**

[LD : ia cuvântul după Adam Ionescu (PT) , pentru care **ministrul Teodorescu**

definise tranșant noțiunea de **"personal românesc "** , în accepțiunea legii :
"cetățeni români " , așa cum îi **consacră Constituția .**

Bejan vorbește în spiritul unui naționalism ponderat, constructiv, cu mare grijă pentru
sensibilitatea minorităților și străinilor.]

Bejan / 3 iul.'34

▣ **Legea Teodorescu**

" Țin să vă atrag atenția și vreau să o spun special de la această tribună

-mai ales în urma discuțiilor de la secțiuni -

că n-a fost și nu este în intenția noastră să aducem o lege de dușmănie ,
de agresivitate , în contra elementului minoritar

sau a elementelor străine din această țară ;

nu avem intenția să aducem nici o lege de demagogie , adică să prezentăm simple cifre
de aparență de acoperire a necesităților , însă de fapt să fie **ceva neaplicabil sau inutil .**

" Dacă, pe de o parte, nu se poate contesta statului român

dreptul de a lărgi posibilitățile muncii naționale,

dreptul de a lua toate garanțiile necesare în întreprinderi în legătură cu apărarea națională,

dreptul de a rezolva, cel puțin în parte, șomajul manual și intelectual ,

de care țara noastră se resimte din ce în ce mai mult ,

pe de altă parte, trebuie să declarăm categoric,

că nu este nici de cum în intenția noastră , nici fățiș, nici în ascuns,

să eliminăm elementele minoritare din întreprinderi

sau să eliminăm elementele reprezentante ale capitalului străin, ale aceluși capital, care ,

în mod onest și loial, a venit să contribuie la valorificarea bogățiilor noastre naționale. "

[-----prezintă observațiile -----]

Nu numai că **nu este o lege agresivă , dar este o lege de împăciuire între elementul**
românesc și cel străin sau minoritar. [-----] Este bine să venim cu **legi de prevenire ,**
aplicate cuminte, aplicate cu energie dar cu bună credință .

Bejan / 3 iul.'34

▫ **Procentajele : români / străini.**

Eu am fost surprins că **principala preocupare a oratorilor s-a referit la proporție** , și că **s-a trecut cu atâta ușurință** peste **prevederi mult mai importante** ale acestui proiect [-----] **Proporția este o cotitate** , care trebuie să rămână într-o aplicare de ordin general. S-a și spus că în unele cazuri ea nici nu atinge acel 20% , deci problema nu este gravă , cum , adesea, s-a agitat prin interpelări și discursuri. **Însă**, dacă luăm **proporția pe diferite ramuri, pe categorii de funcționari, pe cazuri speciale, această proporție este cu mult depășită . Pentru acele cazuri, eficacitatea legii va fi categorică , ele vor trebui să respecte procentajul .** [-----]

Bejan / 3 iul.'34

▫ **Siguranța apărării naționale**

Importanța legii nu o dau atât proporțiile stabilite prin lege.

" Eu cred că **dvs trebuia să insistați** , în primul rând,

asupra **măsurilor care s-au luat pentru siguranța apărării naționale .**

Este **pentru prima oară** când **un asemenea articol** apare într-o lege la noi în țară.

Este **pentru prima dată** când preocuparea înaltă a **siguranței statului român** , este introdusă în lege.

-V.Serdici : Dacă este vorba de siguranță, **de ce n-ați propus** ca în aceste industrii **personalul să fie exclusiv românesc ?**

-Bejan : Sunt anumite ramuri, chiar de armament, **sunt anumite specialități**, pentru care ne vor trebui mulți ani ca să le stăpânim. Nici în alte țări europene, fabricarea de puști nu o face fiecare țară. **Grija noastră va fi să alegem specialiștii din țările amice.**

Deci **nu poate fi vorba de o exclusivitate definitivă.**

Când ne dăm seama că **războiul de mâine va fi un război " tehnic" ,**

în care **industriile vor juca un rol preponderent**,

nu puteau lipsi aceste precizări din lege.

Bejan / 3 iul.'34

▫ **Limba română - limba registrelor**

Registrele ar trebui făcute **în I.română** . Ar fi **o dovadă de normalizare** a unor legături firești, de colaborare , cu națiunea în mijlocul căreia trăesc.

P.Bejan / 3 iul.'34

1.o) **I.Răducanu (ex-ministru Muncii) (DAD, MO13, 3 iul.'34, p. 980- 983)**

[LD : Răducanu este supărat că legea lui (1929) nu a fost considerată suficientă pentru protejarea muncii naționale. Intervenise deseori cu remarci pe parcursul dezbaterilor.

Acum, evocă și explică **legislația de protecție** inițiată de el (1930)

și se străduiește să argumenteze **inutilitatea legii Teodorescu .**

El se ocupă mai mult de legislația în domeniul **migrației muncii** , eludează legislația lui Vintilă Brătianu , schimbă chiar denumirea legilor ... încât consider că discursul lui nu este academic, cum te-ai fi așteptat de la un prof. univ., este nesistematizat și improvizat , pus pe harță, plin de aluzii răutăcioase personale.]

Răducanu / 3 apr.'34 , retro' 87- '30

▫ **Evoluția legislației protecționiste .**

Legea Teodorescu a avut darul să suscite o mare discuție în Senat și Cameră, într-un cadru mai larg decât s-a așteptat autorul legii .

În 1930, a prezentat o **lege a protejării muncii naționale**, și tot în acel an a semnat

un tratat bilateral cu Franța , pentru tratamentul muncitorilor

/ La 1887 , de când avem întâia Legea Costinescu , care a stabilit cota de **66%** pentru personalul românesc,

/ La 1909, Legea Orleanu , care n-a putut fi pusă în discuția Camerei, din cauza **opoziției reprezentanților diplomați ai țărilor capitaliste**, și Orleanu a trebuit să părăsească Cabinetul

/ La 1912 , Legea Nenițescu (P.Conservator) , a mărit cota personalului românesc la **75%** .

La această lege, PNL a făcut o opoziție vehementă, deputații liberali au părăsit Parlamentul, acuzându-l pe Nenițescu că este vândut străinilor.

/ La 1925 , Legea pentru reglementarea migrațiilor , a fost o lege " de experiență" , a funcționat până în 1929, și nu a dat rezultate apreciabile.

/ La 1930, Legea Răducanu , lege pentru protecțiunea elementului românesc...

/ La 1934 , Legea Teodorescu .) "... pentru ce ați venit cu ea ? [-----]

numai pentru a aduce în fabrica de legi a României Mari , încă un proiect de lege ?

(aplauze la PNȚ)

-Teodorescu (ministrul Industriei) :) Cuvântul "fabrică de legi"

a pornit de la guvernarea dvs !

-Răducanu : legea din 1930 are un caracter mult mai general, consacrat prin prevederea că < **nici un supus străin nu poate să exercite vreo profesiune , sub nici o formă, în România, dacă nu a avut autorizarea prealabilă pentru intrarea în țară , în acest scop >**

Autorizarea trebuia să o dea o **Comisie specială de la Ministerul Muncii**, care cerceta fiecare caz în parte . În urma acestei legi, în perioada 1930-1934 , din 50.000 cereri, au primit aprobarea doar 25.000 .

Cu legea dvs " vreți să afirmați formal elementul naționalist în politica dvs ,

și atunci veniți cu anumite norme care se adaugă ,

care nu înlătură normele din legea de la 1930,

norme care , după părerea mea umilă, **sunt inutile, vexatorii** și, dacă îmi dați voie să adaug un cuvânt de efect aparent, aș putea să spun că **legea actuală este o lege de efect aparent**, aceasta în cel mai bun caz, ca să nu repet ceea ce au spus alții , că ar fi **o lege demagogică, o lege vexatorie**, o lege care nu ar avea decât sensul ca guvernul să-și îndeplinească **un angajament luat față de opinia publică.** " [-----]

Socot că **singura parte bună din lege este menținerea dispozițiilor legii din 1930.**

Răducanu / 3 iul.'34

▣ Procentajul români / străini

[LD : demagogie și umilință ! Veneau străinii la noi pentru muncile necalificate ?!

Recunoașterea , pe fond, a **regimului privilegiat pentru capitalul străin .**

Specularea demagogică a unui **naționalism "aparent și neputincios."**]

Popune ca **personalul inferior administrativ și personalul muncitor necalificat să fie 100% românesc .**

" Într-o epocă în care se afișează și se practică **politica autarhică** , într-o vreme în care mișcarea de capitaluri și **mișcarea mânei de lucru** în diferite țări este **aproape prohibită**, nu poate să ne facă nimeni o culpă de a **consfinți prin lege o stare reală de fapt**, anume ca **munca brută să fie menținută pentru elementul național ."** (aplauze PNȚ)

De aceea vi s-a spus la Senat că **legea dvs este antinațională și antisocială.**

Eu înțeleg ca în **personalul de conducere tehnică superioară** ,

pentru toate întreprinderile industriale, să admiteți ca acolo unde mai ales capitalul străin ,

are un cuvânt hotărâtor de spus, acest capital străin să-și aibă,

într-o anumită cotă, personalul care să fie paznicul aceluia capital.

Admit ca directorul general să fie paznicul aceluia capital ,

admit și alte elemente tehnice, într-o anumită cotă rezonabilă .

Dar nu înțeleg pentru ce salariații care depun munca lor istovitoare

să nu fie elementul autohton ? [-----]

să-mi arătați , în legislația străină , **un singur caz în care azi legislația muncitorească**

să permită că, întrucât privește **salariații obișnuiți manuali**

să aibă o cotă rezervată și elementului străin. (aplauze la PNȚ) [-----]

" Dvs , **ori vreți să ne tratați pe noi ca pe o colonie** ,
ori vreți ca azi opoziția să vă aducă acuzarea pe care Partidul Național-Liberal
a adus-o Partidului Național -Țărănesc și pe care nu vreau să o repet aici .
Eu am fost acuzat în 1930 , de către presa străină , ca un xenofob.
Nu m-a mișcat întru nimic această acuzațiune , mi-am făcut datoria. [-----]
Pentru fabricarea acestei legi , înlăturați cota de 80% pentru personalul inferior .
(aplauze la PNȚ)
Răducanu / 3 iul.'34

▣ Legea Teodorescu

Critică și el art. 4 (cu limba română în acte) ,
mai **aruncă unele săgeți** la adresa ministrului **Teodorescu**
(că este "produsul " industriașului Rizescu -Brănești, sau viceversa)
după ce **ironizează** pe ministrul **Inculeț** (că ar fi " de bună credință ")
după ce **taxează Raportul** lui **Titeanu** (ca pe " o compilație ")
după ce **acuză** guvernul că vrea să aducă **legea pentru acordarea drepturilor depline**
ca să poată guverna "prin decrete -legi "
Conchide că PNȚ nu va vota legea .
I.Răducanu / 3 iul.'34

1.p) **Vlad Dimitriu** (**PRȚ- Galați**) , (**DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 983- 987**)
[**LD** : în pofida tendințelor negaționiste ale iunianiștilor , ca înverșunat opoziționist,
la adresa celor două partide mari, PNȚ și PNL,
un sâmbure de adevăr există în afirmațiile lui , privind **oportunismul legii** ,
pus pe seama **simpatiilor opiniei publice** pentru **manifestările naționaliste ale extremismului**
de dreapta . Subiectul a fost ocolit de ceilalți oratori.
În realitate, această problemă era deosebit de complicată și , cumva, irezolvabilă .
Care era , cu adevărat ,dimensiunea industriei românești , în acel moment?
Asta nu înseamnă că **bășcălia** lui privind **industria " națională "** și
pledoaria pentru **"stat țărănesc"** depășește discursul demagogic radical-țărănesc.]

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Legea Teodorescu

" **Proiectul de față** , sau din **moderațiune**, sau din **prudență**,
având probabil sentimentul că **nu poate rezolva problema aceasta** , nici **unitar** și nici **definitiv**,
apare chiar **din capul locului cu o titulatură mai modestă** , nu mai este vorba de protecția
muncii naționale, este vorba de o lege " pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi" .
Problema este țărămurită și vom cerceta cu obiectivitate dacă, măcar restrânsă,
proiectul răspunde la ce și-a propus. .
Nu vom contesta și n-a contestat nimeni **utilitatea** aducerii **unui asemenea proiect de lege .**
Însă un lucru : **felul cum a fost depus** acest proiect de lege,
și faptul că acest proiect **a fost premers de o interpelare** ,
ostentațiunea cu care această lege vine pe biroul Parlamentului ,
arată că **dvs** , înainte de a rezolva o problemă , **faceți un reproș, o acuzație.**
[-----]
" Eu nu vreau să vă aduc acuzația că **ați satisfăcut un angajament politic**
de **goală demonstrație patriotardă** în timpurile acestea când **se pare că**
anumite mișcări de dreapta au oarecare priză în opinia publică ,
dar sunt de părere că **trebuie să întârziati acest proiect** ,
poate chiar să renunțați definitiv la dânsul, căutând, dacă voiți să îndrumați măcar
soluționarea acestei probleme , **să aplicați legile existente** ,
studiind serios măsurile necesare care să rezolve definitiv problema ."
Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Naționalizarea întreprinderilor

▣ PNL și PP- Averescu

" Opera de naționalizare a muncii, mai cu seamă după război, a fost o preocupare și am asistat , de la 1918 încoace , la o cursă, la o întrecere între regimurile care s-au succedat - **Partidul Liberal și Partidul Averescan** - pentru naționalizarea unor anumite întreprinderi.

Rezultatul a fost însă că, în loc să se urmărească naționalizarea personalului , naționalizarea muncii, în loc să urmărească ca acele întreprinderi să devină realmente întreprinderi românești , nu s-a ajuns la altceva ,

decât la naționalizarea " acțiunilor" acelor întreprinderi .

P.Averescan și P Liberal, s-au luat la întrecere , în întreprinderile care au venit prin faptul alipirii în granițele României Mari , și care mai de care din aceste două partide , prin aceia care compun **statele majore de conducere ale acestor partide** , **au pus mâna pe acțiunile întreprinderilor**, care înainte de unire nu erau românești.

Este adevărat că în lupta aceasta dvs ați triumfat și **Partidul Liberal a devenit astăzi deținătorul** , în majoritate, **a acțiunilor din toate întreprinderile care au fost naționalizate** , ca **acțiuni**, ca **interese comerciale**, ca **interese bănești** ,

însă **nu ca preocupare de protejare a muncii românești.**

-N.Rizescu -Brănești : Puteți să ne dați un exemplu de societăți din acestea ?

Afirmația dvs este foarte gravă.

-Vlad Dimitriu : Reșița, toate întreprinderile carbonifere , toate întreprinderile pentru exploatarea lemnului , toate întreprinderile miniere, care nu erau ale noastre, și au fost naționalizate, sub regimul de comercializare

de sub ministeriatul d-lui Tancred Constantinescu , mai cu seamă.

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Comutarea proprietăților

▣ PNȚ

După ce aceste bunuri au intrat , cum au intrat , în patrimoniul național, adică național-liberal, a venit în 1928 **revolta național-țărănistă** , care era , la vremea aceea, **o revoltă populară** , și care , printre alte **legi de comercializare** ,

a comutat patrimoniul acestor societăți, dincoace, în alte mâini.

- **I.Plessia** : Ați citat și Reșița ?

- **Dimitriu** : Reșița astăzi, este o societate cu caracter mixt , în care **statul român are cea mai mare parte din acțiuni** ; sunt și particulari deținători de acțiuni ale Reșiței .

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Legislația protecționistă.

▣ Farsa Consiliilor de administrație.

Eu vreau să arăt că **opera de naționalizare a acțiunilor comerciale , cu scop necontestat național nu a fost întovărășită de preocuparea pentru apărarea muncii românești .**

/ Legile din 1887 și 1912 privitoare la protecțiunea industriilor naționale,

au dat o primă de încurajare , li s-au acordat numeroase avantaje, care au fost prelungite , după război, și de PNL și de PNȚ.

Grav este că nici una din acele dispoziții , privitoare la elementul românesc , **nu au fost respectate .**

În 1929- 1930, regimul PNȚ a venit cu **legile comercializării**, care au avut drept scop atragerea capitalului străin, și prin care o serie de dispoziții erau **în favoarea capitalului străin**. Ele au avut și prevederi privind protejarea elementului românesc.

Dar nici dispozițiunile acelor legi **nu s-au respectat !** [-----]

Ați prevăzut în lege obligativitatea ca, în viitor,

președintele Consiliului de administrație să fie român.

Dle ministru, dar nu există și astăzi această dispoziție ? Există !

Și nu este această dispoziție o **sinistră farsă** ce se joacă pe bogățiile românești ,
acaparate astăzi , în cea mai mare parte,

și **de capitalurile străine și de conducătorii străini ?**

Nu există și astăzi în capul fiecărui Consiliu de administrație ,

o păpușă, un Ionescu , un Popescu,

care nu reprezintă decât interesele capitalului străin ? [-----]

tocmai dvs să aplicați sancțiunile cuprinse în acest proiect de lege ,
referitor la **eliminarea acestor președinți " simbolici" ?**

Credeți dvs că veți găsi curajul de a dărâma atâtea întreprinderi și

să stricați atâtea lucruri bune și folositoare , pentru marea familie literară ,

prin evacuarea din capul administrației atâtor întreprinderi comerciale ,

a președinților Consiliilor de administrație,

când aceștia sunt cei mai dragi membri ai partidului dvs ? Desigur că nu .

lată deci o **dispoziție completamente lipsită de sinceritate** , care nu se va aplica,

căci ar însemna să vă tăiați craca de sub picioare , așa cum sunteți azi aranjați în partid. "

Dimitriu / apr.'34

▣ **Muncitorii străini**

▣ **Muncitorii români**

" Școala noastră politehnică scoate ingineri cari mor de foame,

în timp ce inginerii cari vin din Franța și Suedia- în executarea proiectelor rutiere -

sunt plătiți cu sute de mii de lei pe lună, bani din care jumătate îi trimit în Franța sau Suedia.

Simpli tașeroni lucrători calificați - aduși din Franța și Suedia - care se găesc la noi cu sutele

și **șomează în întreprinderile noastre** , sunt plătiți cu **câte 40.000 lei pe lună** ,

din care primesc doar 20.000 , restul fiind trimiși peste graniță. [-----]

Într-o dulce politică de continuitate , ați validat toate proiectele încheiate sub regimul pe

care l-ați criticat așa de vehement și poate cu îndreptățire. [-----]

Cercetarea acestor străini s-a făcut de către **Ministerul Muncii**. Organele ministerului

" s-au scuturat " de această însărcinare și au trecut-o asupra ... **Camerele de muncă**.

D-lor , **să fim serioși!** Știți cum se recrutează , din cine se compun și cine conduc Camerele de

muncă ? **Sunt muncitori, cu o pregătire îndoielnică** , cu totul străini aplicării unei legi.

Ei sunt buni români, au bune intenții, dar **unii din ei sunt analfabeți !**

Aceste Camere de muncă, **un fel de " soviete" , ...**

nu pot răspunde de îndatorirea ce li s-a dat . [-----]

" **În țara aceasta** , în care **la fiecare pas te lovești de un profesor universitar,**

în care **învățământul secundar nu produce decât funcționari** ,

în țara aceasta **unde învățământul primar abia ajunge**

să învețe pe țărani cum să scrie și să citească ,

noi nu avem încă posibilitatea să educăm un personal

care pe urmă să aibă dreptul la menajare și la protecție,

impunându-l în întreprinderile noastre .

[-----]

" Se vorbea deunăzi aici și **se lua în derâdere statul țărănesc , care mâine va fi o realitate.**

Se spunea: **statul țărănesc este sărăcie**. Ca și cum statul de azi ar fi belșug !

Noi , dacă trăim, **trăim tot din statul acesta țărănesc** ; căci din acest stat țărănesc și din

această muncă țărănească , care nu este proteguită cum ar fi trebuit, plătim noi cuponul extern.

Nu plătim cuponul extern, salarii și pensii, din exploatarea întreprinderilor industriale, pe care le

menajați indirect , printr-o nouă lege de păsuire - art. 2 - pe care n-o merită.

Vlad Dimitriu / 3 iul.'34

1.r) Eug.Titeanu (raportor) (DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 987- 990)

[LD : Atenție ! Alături de Aurelian Benteiu, face parte din **grupul " tinerilor liberali "** care se afirmă ca **personalități pregnante** în această guvernare .

Discursul lui este deosebit : **sintetic** (fără a pierde ocazia unei fulgurante observații) , **coerent** (ca o demonstrație matematică , graduală) , **elevat** (fără prețiozități snoabe) , **tehnic** (fără obositoare demonstrații) , **convingător** (fără patetisme ieftine) , **polemic** (fără a aluneca în vulgaritate sau atac la persoană) .

[LD : Răspuns adversarilor : consecvență între o interpelare a sa și calitatea de raportor . La acest moment , **Titeanu caracterizează** , cum puțini au făcut-o , **dezideratele , crezul , speranțele , tradiția , continuitatea , inovația** , în ceea ce începuse să se numească **gruparea " tinerii liberali "** din PNL . De asemenea, subliniază racordarea solidară cu **generația tânără a României** , în general, de la care **asimilează crezul naționalist** .]

[LD : Atenție ! la acest discurs ar trebui să introduci o **Notă** privind destinul lui, după război, în gulagul comunist.]

Titeanu / 3 iul'34

▣ Legea Teodorescu

▣ Opiniile partidelor politice

" **Dacă** m-aș urca la această tribună , **condus exclusiv de sectarismul de partid** , ași fi foarte mulțumit de **atitudinea ostilă** avută față de această lege , de către **diferite partide politice** și de către grupările care **nu au adus** aici **criticile obiective** pe care le așteptam de la **conștiința lor politică** sau de la **conștiinciozitatea științifică** a unor oameni de specialitate .

" **Dacă** ași fi mânat exclusiv de sectarismul de partid și **dacă ași vrea să fac demagogie** , mi-ar fi foarte ușor **să iau rând pe rând numele** celor care **s-au pronunțat împotriva unei legi** care este **onestă și fundamentală** pentru **apărarea muncii românești** . (aplauze la PNL)

S-a discutat despre multe, dar foarte puțin despre lege . Criticile au fost lipsite de obiectivitate .
LANC

Venerabilul profesor **ACCuza** , fără să renunțe la nimic din crezul său, din frumoasa sa intransigență, a recunoscut bunele intenții ale legii, și , fără să menajeze detaliile , a recunoscut textul ca **o lege de tranziție , un punct de plecare** .

Lege de tranziție , fiindcă noi - și aici ne deosebim de d-sa - **avem convingerea că nu suntem astăzi în posesiunea tuturor elementelor** care să ne asigure **acea totalitate de independență economică** , pentru a legifera complet și integral în această materie .

Sunt modalități, sunt nuanțe, **sunt menajamente** . **Față de cine ?**

Față de capitalurile străine a căror colaborare noi o socotim necesară , cu atât mai necesară cu cât aceste capitaluri vin să înlocuiască lipsa unui important capital mobilier românesc care nu este creat . Prin urmare , lucrul se explică logic .

PNȚ

Au mai fost **criticile PNȚ** . Mi-ar fi **greu să deslușesc o critică și un punct de vedere** . Ca și în alte probleme la ordinea zilei , acest partid a înfățișat **foarte interesante** p.d.v, dar **p.d.v. individuale** . Ce să aleg și cui să răspund ?

Să-i răspund d-lui Gafencu care la Senat a văzut în lege " o lege de imixtiune polițistă " sau **să-i răspund d-lui Răducanu** care vede în această lege " o lege timidă " , fiindcă nu cere 100% personal indigen ?

lată **două puncte de vedere total opuse** .

P.N-Agrarian -Goga

Pentru a încheia bilanțul criticilor prezentate , **voi aminti aici o absență** , **o absență care își are semnificația ei** și care poate să ne ducă la **concluzii interesante**

În ce privește **sinceritatea anumitor agitațiuni** : este **absența Partidului Național-Agrarian** care altădată **a ridicat și el această problemă** , **fluturând aici toate posibilitățile demagogiei fără răspundere** , Partidul Național Agrarian care **astăzi n-a venit aici să-și spună cinstit cuvântul** când este vorba de soluțiuni "(**aplauze vii la PNL și unele bănci ale opoziției**)

-**ACCuza** : O observație foarte justă .

-**Eug.Titeanu** : Eu știu că **este foarte ușor să înșiri liste întregi cu nume de rezonanță străină** ;

eu știu că **este foarte ușor să fluturi flamura tricoloră** ;

dar atunci când simți cătuși de puțin cadrul realist al răspunderilor care pot să vină , ai datoria să spui ce este de făcut.

Legea aceasta este slabă ? Legea aceasta este xenofobă ?

Legea aceasta nu este suficientă ? Nimic !

Partidul Național Agrarian a fost absent în această discuțiune și cred că **faptul acesta** , măcar din punct de vedere politic, **merita relevat** .

Titeanu / 3 iul.'34

▫ Legislația străină

▫ Specific românesc

Raportul a fost criticat pentru că **nu a citat** suficiente exemple din **legislațiile străine**.

Acuzarea este justă. **Exemplele** sunt date în **Expunerea de motive**.

Când este vorba de **condițiuni specific românești** , această lege **o compar cu necesitățile mele reale și locale** , nu cu texte care se potrivesc sau nu se potrivesc **realităților românești** .

(**aplauze la PNL**) **Eu nu fac aici snobism legislativ, și nici bonjurism legiferativ !**

(**aplauze vii la PNL**)

Titeanu / 3 iul.'34

▫ Statistici și statistici

▫ Procentaje

S-a vorbit aici de **statistici** și s-a adus aici o foarte **ciudată interpretare de cifre** .

Cu atât mai ciudată , cu cât **nu venea de la diletanți ai cifrelor** ,

ci venea sau de la **oameni de specialitate** , de la ingineri ,

sau de la **oameni preocupați de problemele economice** și , prin definiție , **buni statisticieni**.

Ni s-a spus : dvs prevedeți pentru **străini un procent de 20%** ,

când realitatea este că **avem numai 2 %** .

Prin urmare , **legea nu numai că nu oferă un baraj** , dar **deschide zăgazarile** ,

devine **un adevărat magnet de atracție pentru străini !**

Evident , în aparență sofismul poate să prindă , dar **nu este vorba decât de un sofism** .

2% străini ?! Nu contest cifra. **Dar 2% străini raportați la ce ?**

Raportați la totalitatea proletariatului manual și intelectual

înregistrat la Ministerul Muncii, de sigur

Dar eu vă dau rețeta să găsiți **și mai puțini străini decât 2%** :

raportați totalitatea străinilor la marea masă românească de 18 milioane și

vă asigur că **nu veți găsi nici măcar un procent infimezimal** care să stabilească

proporția acestor **străini** , **complet diluați în masa românească** .

2% străini ?! **Da, dar atunci când acești 2% îi considerăm pe bransă de industrie , vedem că dau cu totul alt procentaj.**

Pe noi , **ceea ce ne interesează este repartiția**.

Pe noi , **ceea ce ne interesează este congestionarea din anumite branșe de producțiune.**

Pe noi , **ceea ce ne interesează este că această congestionare de populație străină**

cu pașaport , s-a grupat tocmai acolo unde

reprezintă alungarea sistematică a noilor generații de intelectuali proletarizați.

(aplauze vii la PNL)Și acum cifre :

/ În industria chimică, o industrie în directă legătură cu apărarea națională - **28% personal tehnic superior străin ;**

/ În industria alimentară , avem **27,5% personal străin.**

/ În industria de îmbrăcăminte și de mode, avem **43 % personal străin** , deși româncă poate să aibă eleganță și fără acești 43/, fiindcă o are în mod natural de la Dumnezeu ...

/ În industria textilă , **44,8% personal superior tehnic,**

adică exact în acea categorie care ne interesează în deosebi.

Lată prin urmare cifrele ! Regret că nu mai găsesc în ele legenda celor 2% !

Aceste procentaje se găseau în Raport.

Regret că trebuie să constat ușurința cu care s-a citit Raportul.

Titeanu / 3 iul.'34

▫ Legea Teodorescu

S-a vorbit aici despre orice; s-au făcut interpretări politice ;

s-au făcut aluziuni și insinuări. Dar o discuție tehnică a legii ... nu s-a făcut !

"**Sunt acele puncte** , în special, care corespund nu numai **misiunii economice a legii,**

dar **cerințelor generale de opinie publică** și, în același timp,

crezului nostru de partid , în primul rând național ,

liniei noastre ideologice de ieri

și **programului nostru politic de astăzi** "(aplauze la PNL)

"**Am adus principiul proporționalității** . Față de aceste contingente străine ridicate , pe care vi le-am citat , noi aducem amputarea celor 20% . [-----]

Titeanu / 3 iul.'34

▫ Capitalul străin

" Noi socotim că , **oricât de interesantă** este colaborarea cu capitalul străin,

și **oricât de necesară** ar fi această colaborare ,

capitalul străin are de urmărit aici scopuri, în primul rând, economice.

Eu nu pot să cred că scopul principal al acestui capital este plasarea șomerilor din țările respective ! Nu cu asta poate fi rezolvată problema milioaneilor de șomeri din marile țări capitaliste !

" **Înțeleg să-i dăm capitalistului onest** , care vine să aducă aici

nu o mentalitate colonială , ci o mentalitate de cinstită și de loială colaborare , dreptul la control , în ce privește finanța lui și tehnica lui .

" **Dar , nu înțeleg ca, în mod sistematic, să fie înlăturat , cu o mentalitate colonială ,**

personalul românesc , mai ales că această problemă ia astăzi

- să fim curajoși și să o recunoaștem -

aspectele unei adevărate nevroze sociale " [**naționalismul extremist**](aplauze la PNL)

Titeanu / 3 iul.'34

▫ Proporționalizarea salarizării

"**Este dezideratul** , care a devenit **paragraf de lege**, adus de Comisiune,

dezideratul expus de o seamă de **asociațiuni profesionale** ,

care au cerut **proporționalitatea salarizării.**

Proporționalitatea salarizării , reclamată de toate **sindicatul profesional,**

de toate **asociațiile calificate** , pe care **noi nu am putut-o admite în forma ei inițială.**

Pentru capitalul străin nu am interes să stabilesc proporționalitatea între salarii ;

dar am dreptul de a interveni pentru a asigura elementului meu muncitor românesc ,

un minimum de salariu onorabil , care să fie **corespunzător funcțiunii** pe care el o ocupă,

să fie **corespunzător capacității** celui care îndeplinește o însărcinare în întreprindere ,

care să fie **corespunzător rolului pe care are dreptul să-l joace** - acest element românesc-

în viața și în mecanismului general al acestei țări.

Acest principiu, derivat din principiul dezideratului proporționalității ,

a trecut prin **Comisiune** și a fost **încorporat legii.**

▣ Întreprinderile legate de apărarea națională .

▣ Acțiunile de sabotaj și spionaj

La acest capitol, voi avea de dat două răspunsuri opoziției :

Un răspuns individual dat d-lui Gafencu - care a adus o critică pe care văd că partidul pare să nu o îmbrățișeze ;

și un răspuns de la partid la partid,

dat reprezentantului minorității germane, d-lui Connerth .

DI.Gafencu a spus :acesta este un articol care deschide calea tuturor imixtiunilor politice . Pe baza acestui articol, oricine va putea fi scos , fiindcă este liberal, național-țărănist, gogist, cuzist, iunianist, averescan, sau țărănist nefuzionat .

"Dar d-lor, aceasta este o interpretare complet enorată , mai întâi că legea este precisă : e vorba de toate acele întreprinderi în directă legătură cu apărarea națională.

Textul propus conturează net caracterul acestei intervențiuni ;

o imixtiune care are la baza ei un singur lucru : îngrijorarea românească condusă de aceeași permanentă preocupare , care trebuie să fie pentru toți o obsesie : apărarea națională . E clar .

Este foarte ușor a face doctrină , este foarte ușor a veni cu deziderate de libertate publică , **pentru a răsturna textul unei legi realiste .**

Dar eu îmi voi îngădui , ca membru al *Comisiei militare*, să vă fluture aici , să vă dezvăluiesc sumar numai un colț din voalul a **tot ceea ce se petrece în întreprinderile noastre de stat , în legătură cu apărarea națională, și în întreprinderile private de aceeași categorie.**

Fac apel la conștiința dvs de români. Din puținul pe care îl voi citi, veți înțelege restul.

Organizații de spionaj...

A fost , de exemplu, la Poștă , descoperită , cu ramificațiuni foarte importante, organizația de spionaj a lui Ivan Tevekelef -organizație vastă cu peste 20 de informatori , cu interceptarea întregii corespondențe de stat , cu numeroși curieri săptămânali trimiși peste hotare , cu informațiuni precise , concernând direct apărarea noastră națională .

Documentele vorbesc de la sine. Nu am să răsfoiesc aici toate dosarele și nu am să desfășor în fața dvs un film sonor ; am să citesc însă o singură piesă ca să vedeți cum se introduc în industriile și în întreprinderile publice , care se găsesc în răscrucea preocupărilor noastre naționale, elementele de sabotare , ca să vedeți cât de legitime sunt măsurile luate prin acest proiect de lege

.Este vorba de chestionarul trimis unuia dintre complotiști, " doctorul C " , din Viena :

<Prima întrebare : are cunoștințe printre funcționarii superiori ai ministerului de Externe , Interne, Apărare Națională, Marină de Dunăre și Mare , în "cercurile industriale" și dacă sunt mulți "ingineri străini" în aceste cercuri ?

A doua întrebare : are cunoștințe printre inginerii și lucrătorii de la aceste fabrici ?

A treia întrebare : fabrica are ofițeri români ?

A patra întrebare : ce lucrează Pirotechnia din București , cerându-i să procure eșantioane de explozibile fabricate la București , precum și cele străine, întrebuințate de armata română.?

Mai departe : în ce clădire se păstrează arhiva secretă a Marelui Stat Major ?

Unde se fabrică piesele componente ale podurilor de pontoane ?

Unde se găsesc santinele străine de origine ? >

... Și urmează acest **interogator de natură industrială** și cu **statistica personalului străin.**

lată un exemplu. Prin urmare **directive directe prin care se căuta cea împănare de sabotaj industrial în legătură directă cu interesele de apărare națională.**

Organizații de spionaj comuniste

Am aici **Instructiunile** trimise de o **oficină agitatoare de peste graniță ;**

inutil să citez de la cine emană. Este o **piesă originală** care poate fi oricând verificată .

lată **directivele** trimise acum trei luni [februarie '34 LD : presupun **doc. PCR**] :

< Pentru cucerirea în primul rând a punctelor strategice cele mai importante , centre de cale ferată , uzinele de război, uzinele care pot să fie repede mobilizate pentru scopuri de război, minele mari, fabricile din regiune . Odată această sarcină a pătrunderii în aceste întreprinderi mari din regiune împlinită, trebuie pusă ca o sarcină de asalt a întregii organizații respective de partid, și a tuturor fracțiunilor din organizațiunea noastră de massă, fiecare legătură personală cu uzina respectivă, ca să fie utilizată și transformată în legătură de partid, pentru ca să poată servi ca punct de plecare în organizarea unei celule. >

Ați văzut directivele generale.Acum iată rezultatele :

/La 1923, ing. **Alexandru Gurov** , de la căile ferate, este descoperit ca șef al unei organizații de spionaj ,cu vastă rețea , extinsă exclusiv la CFR

/ Se descoperă organizația de spionaj **Mata Vârzaru** .

Știți unde era introdus unul din elementele principale ? La IAR

-**Șt.Mihăescu** : era minoritar sau străin ?

-**Titeanu** : Străin, cu pașaport și comunist .

/ La 1929, se descoperă organizația **Vrabie -Talamajan** ,

care avea ca zonă de acțiune calea ferată și depozitele din gări .

/ În 1930, organizația lui **Parfenie Terente** . Scopul acestei organizații era împănarea porturilor noastre Dunărene și a organizațiilor noastre maritime.

Titeanu / 3 iul.'34

▣ Minoritățile

▣ Supravegherea suspectilor.

[LD : atenție ce criteriu subiectiv ! Oare Titeanu este sincer, diplomat sau naiv ?]

" De aceea noi aducem un control justificat de toate aceste exemple ,

control care nu se adresează câtuși de puțin unei categorii de cetățeni

- am spus-o în Raport -un control care se adresează exclusiv individului ca valoare morală, individ în care poți să ai încredere sau poți să nu ai încredere .

Depinde de sănătatea morală a categoriilor de cetățeni și de solidaritatea lor cu acest stat .

ca să aibă mai mulți sau mai puțini indivizi de aceștia în mijlocul lor . (aplauze la PNL)

"Când aceasta este realitatea, și când acesta este scopul legii,

eu sunt foarte în largul meu ca să răspund onoratului deputat al Partidului German

și tuturor minoritarilor. Îi voi aduce întâi omagiul meu pentru limba corectă

în care s-a exprimat și în același timp pentru gândurile de loialitate

pe care le-a mărturisit .

Un singur lucru însă a fost puțin supărător :

ați amintit aici de **Tratatul minorităților**.

"Vedeți dvs , pentru noi tratatele de pace reprezintă poate ceva mai mult .

Tratatul minorităților reprezintă pentru dvs , în această dezbateră,

un registru de contabilitate ,dar pentru noi reprezintă integritatea statutului teritorial . (aplauze la PNL)

Socot că nu a fost politic din partea dvs să vă puneți pe această temă ,

cu atât mai mult cu cât în joc, nu era decât un registru fiscal și dreptul

de a-l ține în limba dvs.

[LD : punere la punct magistrală, elevată, elegantă]

Cu această ocazie , îmi dați voie să vă amintesc , ca internaționalist,

că dacă aceste tratate de pace sunt instrumente de drept,

ele au la bază simetria juridică și dacă există drepturi ,

pentru dvs, există și obligații.

Și atunci , mi se pare că poate este ocazia de a vă spune că

vorbiți prea des de drepturile dvs ,

pe când noi vă amintim prea rar de obligațiile dvs. (aplauze la PNL)

-**Hans Otto Roth** : Ne îndeplinim toate datoriile.

-**Titeanu** : Ce am spus eu ? Am spus că **dvs vorbiți prea des** , poate , **de drepturile** pe care le aveți , și **că noi suntem vinovați** , **noi ne găsim în carentă** , fiindcă **vă amintim prea rar de obligațiile dvs.**

Prin urmare , **acuzarea nu o aduc dvs, ci nouă !** "

Intoleranța

[**LD : retezarea aroganței germane !**]

Am fost surprins atât la Comisiune, cât și în dezbateri , când **ați spus că în alte țări nu există legislație similară** .

Mai mult , **mi s-a părut ciudat** , când **mi-ați pomenit de Germania** .

Vedeți , **nu ne aparține nouă să atacăm** de la această tribună sau **să formulăm o critică împotriva oricărui regim ar fi el** ;

fiecare țară are dreptul să-și dea regimul interior pe care îl vrea.

Dar să veniți dvs și să vorbiți de intoleranță , atunci când în alte țări se face pedigree-ul genealogic al fiecărei familii , **este cel puțin o imprudență !**

[**LD : atenție ! punere la punct cu argumentele adversarului**]

Iar în ce privește **nostalgiiile** pe care le-am auzit **formulate la Comisiune** ,

cu privire la **regimurile trecute** , îmi voi permite să **vă reamintesc un singur lucru** :

Instrucțiunile de Statul Major , date la 1912 din Budapesta , către **Uzinele Reșița** .

Știți ce spuneau ? Glăsuiau așa :

< Personalul acestor secțiuni trebuie să fie compus numai din credincioșii statului , de preferință germani și maghiari , înlăturând, în deosebi, pe sârbi și pe români . >

Iată acest trecut , trecut pe care noi nu-l reînviem . **Și știți de ce nu-l reînviem ?**

Fiindcă suntem , în primul rând , **naționaliști.**

Noi știm că această monarhie s-a prăbușit prin intoleranță ,

și iată de ce **nu voim să cădem și noi în propriile ei greșeli.** "

[**LD : Willer era prezent dar ... nu a luat cuvântul la lege**]

-**Iosif Willer** (P.maghiar) : "**Multe prostii s-au comis** în fiecare armată,

dar **ce suntem noi responsabili de ele** ? Ca reciprocitate , **generalul Domoșneanu** era șef de secție la Ministerul de Război la Viena , și nu era suspectat nici o dată.

Se bucura de foarte mare considerație.

-**Titeanu** : " Eu îmi îngădui să subliniez că această **încadrare a personalului** din întreprinderile

legate de apărarea națională , **acceptate cu oarecari rezerve de dvs** , nu a stârmit , totuși ,

acele proteste violente care se scontau : aceasta îmi dau dreptul să cred că

la **loialitatea noastră și la buna noastră credință** ,

veți răspunde și dvs cu loialitatea și buna dvs credință. "

-**H.Otto Roth** : Ca totdeauna .

Titeanu / 3 iul.'34

▣ **Tradiția, doctrina , realizările PNL**

▣ **Independența economică**

[**LD : Răspuns lui Vlad Dimitriu**]

" **D-sa a găsit un dezacord** între **interpelarea mea** din sesiunea trecută

și **faptul că sunt raportorul unei legi** care nu corespunde , crede d-sa ,

concluziunilor acelei interpelări . Inexact !

În acea interpelare , am cerut **proporționalitate de personal** ,

în lege avem proporționalitatea :

am vrut **proporționalizarea de salarizări** , care **s-a tradus în lege prin controlul de salarizare**

În interpelare am cerut **controlul pentru întreprinderile** în legătură cu apărarea națională ,

în lege avem acest control.

" Când formulam acea interpelare , după cum proclamam atunci , **eram în tradiția clară a**

acestui partid. Eu nu pot să uit că **acuzările de xenofobie** care s-au adus aici ,

de xenofobie economică , în special , când era **combătut cu înverșunare**

fără seamă și fără scrupul, Vintilă Brătianu !

"Nu pot să uit toate eforturile pe care le-a făcut **acest partid** pentru o **permanetă resurrecție și o permanetă afirmare românească.** (aplauze la PNL)
Nu uitați că sunt câteva decenii de abia de când **vămile acestei țări nu erau ale noastre** ,
de când **salinele acestei țări nu erau ale noastre** ,
de când **monopolul tutunurilor acestei țări nu era al nostru.**
de când **această țară nu avea o bancă de emisiune .**
nu uitați că ,dacă noi am fi mers în spiritul cosmopolitismului unora și al abdicării altora ,
rețeaua de cale ferată ar fi rămas în mâini străine până la 1960 !

Titeanu * / 3 iul.'34

▫ Tinerii liberali

▫ Crezul naționalist

[LD : Răspuns adversarilor : consecvență între interpelare sa și calitatea de raportor.

Notă *:-

LD: aici ar fi potrivit să plasezi drama acestui om după război, în gulagul comunist

" Pe lângă faptul că se formulase în acea interpelare **un crez politic**
cu **convingerea fermă** că **acest partid va traduce în fapt**
ceea ce constituia **dezideratul unei gândiri colective** și al unui **curent de opinie publică** ,
mai aveam încă o convingere , aceasta de **ordin mai personal** ,
o mărturisesc, credeți-mă, fără să fiu deloc subiectiv, fiindcă ce voi spune aici ,
reprezintă **gândul unanim al noilor generații care s-au înscris în Partidul Liberal.**
" **Noi aveam nevoie de o justificare . Acest trecut glorios**
ne-a făcut pe noi , care am ieșit din frământarea naționalistă a Universităților ,
să vedem în acest minunat instrument de realizare pe plan național ,
și în această organizație de guvernământ,
cel mai bun instrument de împlinire a dezideratelor noastre
de emancipare și afirmare românească " (aplauze vii la PNL)
" Din acest punct de vedere , **legea de față** nu reprezintă un simplu baraj ,
ea **reprezintă un îndoit baraj** ,
baraj împotriva concepțiilor de exploatare colonială
a acelor **capitaluri care nu vin aici cu gândul cinstit** ,
și un **baraj împotriva demagogiilor asinine**
[**aluzie la Garda de Fier și alte organiz.extremiste**]
care caută să speculeze un tineret rătăcit " (**aplauze vii la PNL**)
" **Noi , care reprezentăm continuitatea dintre generații , continuitatea aceea vie,**
continuitatea aceea **organică, noi care avem** mereu în ochi
mitologica imagină a **torțelor care trec din mână în mână ,**
noi care știm că în acest partid , nici o dată o **mână slăbită n-a așteptat să cadă flacăra** ,
după cum nici o dată o **mână tânără pripită n-a avut ineleganța să smulgă sfânta ei lumină .**
(**aplauze prelungite la PNL**)

" **Noi, noua generație, cei care purtăm pe frunte semnul cărții și semnul focului ,**
avem conștiința că , deși înscriși în disciplina unui partid, tocmai de aceea și prin aceasta ,
ne-am făcut datoria către țară și
datoria de solidaritate către noua generație proletarizată . "
[**aplauze prelungire la PNL ; oratorul este viu felicitat**]

Eug.Titeanu

LD : au urmat concluziile ministrului **Teodorescu** , și legea a fost luată în considerare ,
apoi **discutată și votată** articol de articol, și în final adoptată .

Legea utilizării elementului românesc / 2-3 iul.'34

2.) Fișier suplimentar - anexă

LD : încercare de regrupare a materialului la Naționalism...

Am aranjat documentele pe câteva mari probleme :

I . Încadrarea legii în evoluția legislației ;

II . Reglementări legislative în alte țări ;

III. Statistici : peronal român / străin ; procentaje români / străini ;

IV. Capitalul străin : finanțe, personal , control;

V. Minoritățile ; Evreii ;

VI: Securitatea întreprinderilor legate de apărarea națională ;

VII. PNL.*Prin noi înșine !* ; PNȚ : *porți deschise !*

I. Încadrarea legii în evoluția legislației protecționiste.

Ing. N. Teodorescu / Expunerea de motive / 2 iul.'34

Încadrarea cu personal românesc a întreprinderilor cu caracter economic ,
a constituit o principală preocupare .

Atenție LD !

De fapt, în toate legile privitoare la regimul minier și industrial,
s-a făcut o legătură între sacrificiile speciale la care Statul se angaja
față de întreprinderile private

și încadrarea acestor întreprinderi cu elemente românești .

Atenție LD !:

" S-a căutat să se stabilească un echilibru între interesele de ordin național și
posibilitatea ca supravegherea și conducerea întreprinderilor cu capital străin
să fie exercitată de către reprezentanții direcți ai acestui capital.

Legea din 1887...

Prima lege de încurajare a industriei naționale- din anul 1887 - în primul său articol ,
condiționează acordarea avantajelor , consemnate în acea lege,

de angajarea personalului român , în proporție de cel puțin două treimi ;

Reese în mod clar că **legiuitorul era preocupat de a da un caracter cât mai național**
industriei care se stabilește în țară ,

chiar în epoca în care **această industrie era aproape inexistentă**

și când, prin urmare, **se justificau și mai mult dect astăzi** ,

toate sacrificiile pentru atragerea capitalului străin.

Proiecte 1903, 1909 ...

În două proiecte de legi (1903, 1909), alcătuite înainte de intrarea în vigoare

a legii din 1912, a apărut și **mai accentuată tendința de ocrotire**

a personalului românesc. Prin proiectul din 1909 , ministrul Al.Djuvara ,

a împărțit personalul în **4 categorii** (administrativ, tehnic superior, lucrători specialiști,

salahori) la fiecare categorie **fiind prevăzută proporția minimă** de personal românesc.

De asemenea prevedea **avantaje speciale** pentru întreprinderile la care

personalul românesc va fi ridicat la 80% .

Din motive politice conjuncturale, **legea nu a fost votată**.

Legile miniere 1895 , 1904 ...

Legile aveau jurisdicție numai în Vechiul Regat ,

în **teritoriile alipite** fiind în vigoare **o sumă de legi și statute diferite** ,

după regiune și după minereul ce se exploata .

Legea din 1912Vechiul Regat ...

" Legii din 1877 , l-a urmat legea din 1912, care e în vigoare și astăzi.

Prin această lege, nu numai că **se mărește cota minimă obligatorie de personal românesc**

în întreprinderi , de la **66% la 75 %** , dar **se stabilesc diferite categorii de personal** - tehnic și administrativ - cu scopul de **a impune ca atât conducerea administrativă cât și cea tehnică să fie în majoritate națională .**
" **Regulamentul** acestei legi, prin **art. 21**, dezvoltând principiile legii, **caută să concilieze necesitățile de specialiști** în anumite ramuri industriale , cu acelea **de promovare a muncii naționale.** "

Legea minieră din 1924... România Mare

Legea din 1924, a fost **prima lege completă** care **unifica toate regimurile** diferite existente la acea dată. În această lege, la **art. 60** , se stabilește un **minim de 75 % personal românesc pentru fiecare categorie de funcțiuni.**

Legea de reglementare a migrațiilor ...

Legea ptr. protejirea muncii indigene , 1930...

În afară de legile industriale și miniere, au fost și **legi speciale** în care era fixată **situația personalului străin în întreprinderi.**

Dacă prima are **un caracter quasi -polițienesc** (de control)
a doua a avut un caracter economic național .

Prin **art. 4** , era **oprită imigrarea specialiștilor străini** , pentru lucrările care puteau fi executate **de elemente românești.**
De aici rezultă că proporțiunea de **25 % de străini admiși în întreprinderi** , pe baza legilor speciale, indica **minim 75% personal românesc.**

ACCuza / 2 iul.'34

" **Legea** care ni se prezintă astăzi , poartă **celebrul nume** - și generațiile viitoare vor avea ce scrie în această privință - poartă **frumosul nume " utilizarea personalului românesc"** în întreprinderi , **ca și cum ne-am afla într-o colonie oarecare** , și unde **sărmanii autohtoni** ar găsi **că este necesar să fie întrebuințată și munca lor în întreprinderi.**

" Vă întreb , dacă nu înțelegeți **durerea acestei legi**, durere care **dovedește înlăturarea elementului românesc în propria lui țară** , în mod sistematic , până la aceea că

a trebuit să vină **în anul de grație 1934** , un distins ministru , cum este **d.Teodorescu** - cu care avem de altfel relații foarte dulci, de la interpelarea cu zahărul , însă dulceața este numai ptr d-lui, iar pentru noi este amărăciunea (**ilaritatea**) - și un distins raportor , cum este **d-I Titeanu** , care să ne prezinte , spre examinare acest proiect de lege .

" **Această lege** , care se va înregistra cândva ca **o lege dureroasă** în istoria economiei naționale românești , **este un omagiu** , pe care le aduceți , fără să voiți , **unei anumite legi de protecțiune a naționalității românești** , a politicii **pe care eu am avut onoarea s-o susțin** , nu de acum, ci **din anul 1889**, iar între anii **1892 și 1895** , când am fost în Cameră , am susținut și am luptat pentru această protecție amuncii naționale.

Slavă Domnului , văd acum , că în anul **1934** , am avut fericirea să trăesc încă , pentru ca **s-o văd realizată** . Desigur, grație generozității dvs. Dar mai ales grație și necesității în care vă găsiți [----] sub **presiunea opiniei publice** [-----] care **îmi dă mie deplină satisfacție și confirmă toată politica pentru care am luptat o viață întreagă .(aplauze LANC)**
D-lor, prietenii mei îmi recunosc acest merit ; sunt convins că mi-l recunoașteți și dvs , însă, îmi place să cred că numai disciplina de partid este aceea care vă împiedică să-mi recunoașteți în mod franc și liber , acest merit pe care l-am avut . "

Șoluțiu /

▣ Legea Teodorescu

Declar că **voi vota această lege** pe care **înțelepciunea și patriotismul d-lui ministru** îl prezintă Parlamentului . **Efectele ei vor depăși** , de sigur, **înlocuirea simplă a unui oarecare număr de străini din întreprinderi.**
" **Se va curma** , în sfârșit - și aici găsesc marea importanță a legii -

**acel boicot sistematic al românilor ,
în industriile conduse de străini sau minoritari
care , în anumite cazuri , au dat rezultate revoltătoare . "**

Alimănișteanu /

▣ Legea Teodorescu

Legea răspunde unei necesități vechi de câteva decenii .
Cu 30 de ani în urmă , s-a prevăzut **prin lege ca 70% să fie personal românesc**.
Din păcate , **această dispoziție nu a fost respectată** .

Mihăescu / 2 iul.'34

▣ Legea Teodorescu

-Mihăescu : Regretă că nu poate fi documentat ; Raportul a fost depus abia azi.

Ministerul nu a pus la dispoziție materialul necesar

-N.Teodorescu : Unul dintre cei mai **avizați** cu proiectul ești **tocmai d-ta** ,
în calitate de **delegat al unei Asociații de ingineri**.

-Mihăescu : A așteptat acest proiect ; ar fi vrut să felicite guvernul ; nu o poate face,
deoarece **legea nu îmbrățișează decât foarte puțin** din situația actuală ...

[--**intervenție Titeanu** -]

-Mihăescu . **DI raportor Titeanu nu este tehnician**, este **doctor în filozofie...**

-Titeanu : **Doctor în Științe economice și doctor în Științe juridice** ,
de la **Facultatea din Paris**. Acest titlu nu-l pun nici pe cartea de vizită nici pe firma casei !
Este pentru prima dată că trebuie să-l exhib public, pentru a rectifica aserțiunea dvs.

-Mihăescu : ... Eu vă felicit pentru aceasta ... Dvs tot ați dat câteva cifre ...

Dar în **Expunerea de motive** ele nu există...și nu ne putem da seama
de acel procent de 80 % propus... și **nu se arată nici legislația străină** în materie ...

-I.Răducanu : Ar fi fost ușor să se arate această legislație străină, care există....

-Titeanu : Este destul să citim **Expunerea de motive** făcută de dvs ,
care este **o vastă compilație** a acestei legislații. Ce constatăm ?

Că **legislația internațională** , în materie de **protecție a muncii**, s-a accentuat din ce în ce,
devenind aproape prohibitivă. Un singur **principiu există la baza sa :**

**controlul, admiterea condiționată, temporară ; Iar în unele țări, pur și simplu,
prohibiția**. Aceasta este în Austria, Danemarca, Ungaria, Jugoslavia, Polonia și America.

-Mihăescu : Eu găsesc că nu ar fi fost indiferent **dacă dvs ați fi arătat că în celelalte țări
există aceste legi prohibitive ...deoarece acest procent de 20% este prea mare !**

Dacă ași fi știut asta , aș fi făcut propagandă în partidul meu, ne-am fi înscris mai mulți
la discuție, am fi cerut ca procentul de 80% să fie majorat ...

-Titeanu : Eu apreciez convingerile dvs , dar mă îndoiesc că v-ar fi urmat partidul...

[**urmează o târguială-polemică privind aceste procente la diverse categorii** ,
în care Mihăescu, **secondat de georgistul Constantinescu -Bordeni** ,
propun procente de 10% , 5 % pentru străini ...]

-Al.Cartojan : Într-o chestie așa de importantă , care privește munca națională,
era necesară și prezența ministrului Muncii , să ne dea statisticile...

-I.Răducanu : Dle președinte , Camera pretinde și **prezența ministrului Nistor...**

Plătăreanu / 2 iul.'34

▣ Protecția muncii

▣ Comparația cu alte țări

Sunt două feluri de țări **care au legiferat** în această privință : **țări în care capitalul**

de exploatare **aparține prin excelență metropolei** , cele **cu capital autohton** .

Anglia.

În această categorie se găsește , prin excelență , printr-o tradiție de 100 de ani, **Anglia** .

Acolo există o lege - la care se referă toate țările care au legiferat în materie .

Anglia , prin toți guvernanții ei de seamă, **Loyd George, Chamberlain, Mac Donald,**

- care numai de idei antidemocratice nu poate fi acuzat ! - cu toții **au preconizat**

că **nu este permis unui străin să calce cu piciorul în industria engleză** .

Pentru că **Anglia pretinde** că oriunde se rostogolește **lira engleză** , acolo merge și prestigiul

Angliei .**Capitalul englez , teritoriul englez, munca englezească.**

Franța ...

În **Franța**, până în anii din urmă, din cauza scăderii enorme de natalitate ,

s-a permis intrarea de lucrători străini. Când însă **valul șomajului** a început să bată și în

Franța , **s-a venit cu Legea Chéron** , care , în **art. 14** are un " respiro" de **15% forfetar** ,

în toate categoriile în bloc.

Franța, unde în ultimul timp s-au făcut mișcări de stradă , împotriva importului de comerț,

mai are și azi această măsură care permite **lucrători străini până la limita de 15%** ,

plus excepțiile, la așa -zisele **profesii înalte** , cum ar fi categoria **medicilor , inginerilor ...**

Plătăreanu /

▣ **Legea Teodorescu**

Prin această lege , s-au obținut lucruri importante :

/ **Procentajul acesta de 20 %;**

/ **Modul de salarizare** (art. 7) , o inovație existentă doar în legea franceză ,

care cere **întreprinderilor** să trimită Ministerului Industriei

tabloul personalului străin și român, cu funcția fiecăruia, cu vechimea în serviciu

și cu remunerația pe care o primește .

Ministerul va interveni pentru ameliorarea salarizării personalului românesc.

/ **Ținerea registrelor de contabilitate în limba română.**

În nici o legislație nu se găsește această precizare, este o inovație românească.

Se făceau fraude fiscale .Se trimitea un inspector acolo , cu 5-6 clase,

luate Dumnezeu știe cum, la o societate străină, i se puneau la îndemână registrele ,

și ce putea el înțelege în englezește ?!

/ Măsura de **sanționare a acelor care nu respectă clauza** . De ce nu s-a prevăzut

pedeapsă penală ? **Simțul măsurii** este cel mai bun lucru , atunci **când vrei să armonizezi**

factori economici determinanți, **nu ajută nimănui o măsură gravă** .

Ministrul Teodorescu s-a inspirat din legea din 1924, a ținut seama de dezideratele

și **Expunerea de motive** făcută atunci de **Vintilă Brătianu** , care **explica cota de 75 %** .

-Mihăescu :Credeți dvs că **Vintilă Brătianu a prevăzut o criză economică**

ca cea prin care trecem ?!

-Plătăreanu : Eu mi-am spus o părere , **mi-am făcut datoria, am explicat de ce**

această lege trebuie plasată în **constelația legislației internaționale**.

Consider legea bună, dinamică, obiectivă, realistă . PNL se poate mândri .

" Revendic pentru noi continuitatea în această materie , vă rog să votați acest proiect

cu încredere și cu sentimentul că **PNL** , prin această operă , a făcut, ca totdeauna ,

nu o operă demagogică , ci **o operă de interes social și de armonie socială "**

(**aplauze prelungite la PNL**)

Connert /2 iul '34

▣ **Legea Teodorescu**

Proiectul s-a discutat în mod amănunțit în **Comisiunea specială a Camerei**.

A luat și el parte și și-a spus părerea .Se va referi la câteva observațiuni

cu care nu a putut convinge pe ministrul Industriei .

În numele PG , recunoaște necesitatea legii de a încuraja și proteja munca națională,

muncitorii indigeni . (**aprobări la majoritari**)

În timpul de astăzi, când toate **statele tind spre autarhie** , când avem șomaj, **avem datoria să sprijinim muncitorii noștri.** "
Connert / 2 iul '34

▫ " Naționalismul" legii

▫ Fața ascunsă : antiminoritară

[LD : Este adevărat că legea avea unele echivocuri, dedesubturi, care determinaseră și **confuziile** unor vorbitori anteriori , între străini , ca "**cetățeni**" sau ca "**etnie** " .]

Dar Proiectul are o latură pe care noi nu o putem accepta .

Nu contestăm dreptul statului de a **supraveghea industriile** din această țară , precum și **întreprinderile** care stau în legătură cu **apărarea națională** .

Prin urmare, **admitem acest principiu.**

Dar , ni se pare nouă că **modul de aplicare** a acestui principiu , **depășește limitele** necesare și **constituie un amestec** al statului **în treburile economice private** .

Mi s-a reproșat în Comisie **că nu aș fi destul de patriot** , pentru **că nu accept toate dispozițiile acestei legi.**

Nu am pretenția să fiu mai patriot , decât fostul subsecretar de stat ,

Grigore Gafencu (PNT) , care **a vorbit la Senat** la acest proiect ,

sau de dl. **Corteanu** (ex-deputat, argetoianist) care **a scris la " Argus"** despre lege...

"**D-lor deputați**, trebuie să **amintesc** un lucru : s-a vorbit astăzi aici despre aceste **măsuri**, dar despre care nu se spune totul , **căci sub ele se ascunde ceva** .

Acestea au două fețe : o față pe care o cunoaștem cu toții , din textul proiectului care **se referă la apărarea națională** , și **care este foarte bună ;**

dar este și un alt scop care se urmărește prin aceste măsuri :

un scop ascuns , un scop naționalist .

Serdici / 2 iul.'34 , retro' 29

▫ Legea Răducanu .

▫ Protecția muncii indigene

" ... **legea dvs este inutilă** și , ca toate legile inutile, această lege îmi pare chiar **cu totul dăunătoare** . **Dvs ați avut** - am avut cu toții - **un instrument excelent** pentru scopul pe care îl urmărim , și , cu datele pe care le voi da, **nădăjduiesc să vă dovedesc** această afirmație și anume că **legea Răducanu [Legea Migrațiilor] din 1929 , era un foarte bun instrument** pentru scopul pe care îl urmărim. "

Legea Răducanu a ieșit într-un **timp de început de șomaj**, încercând **să raționalizeze și să limiteze concurența mâinii de lucru străine și a profesionaliștilor străini.**

Legea a îngăduit ministerului Muncii să ia **măsuri reale și eficiente** de reglementare a **intrării și șederii în țară a străinilor** , și , începând cu această lege,

" avem o preocupare de ocrotire a elementului indigen pe piața națională a muncii .

Când Răducanu a adus legea în dezbateri , s-a făcut **o largă dezbateri** ,

Răducanu fiind etichetat atunci ca **xenofob** .

Și actualei legi i se vor aduce **acuzatii de xenofobie** .

Ați auzit pe **dl.deputat Connert** aducând asemenea acuzațiuni.

" Eu constat că aceste **acuzațiuni sunt nedrepte** , pentru că dvs , **nu numai că nu manifestați sentimente xenofobe** , prin această lege , dar prin dispozițiunile ei mergeți împotriva însăși a scopului legii . - [-----]

V.Serdici : Recunoașteți că legea Răducanu a fost mai bună,

o lege care a dus la scopul urmărit de noi,

care este același cu cel urmărit de dvs astăzi.

dar fiindcă această lege **nu constituie un progres** față de legea Răducanu, și **nu ne apropie mai mult de scopul** pe care îl urmărim, fiindcă **este inutilă și cel mult vă va îngădui să vă plasați favorizații** care astăzi nu mai încap în slujbele statului , **în industriile particulare** , pentru acest motiv **eu nu votez acest proiect de lege** .(aplauze la PNȚ)

Șeicaru / 2 iul.'34

▣ **Legea Teodorescu**

Consideră legea de **oportunitate națională** , răspunzând unui interes capital, marcând doar **un punct de plecare** al altei probleme .

Deocamdată, **legea fixează drepturile muncitorilor cetățeni români**

[-----] Va veni **o altă lege** să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare .**

[-----] Eu socotesc această **lege introductivă** ; **va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare .**

Adam Ionescu /

▣ **Legea Teodorescu**

PȚ va vota legea , deoarece **corespunde unei necesități** a timpului de față.

"El este actul reflex al instinctului de conservare națională ."

" Această măsură nu este de sigur un act de naționalism exagerat

sau de șovinism din partea noastră " Până acum s-a legiferat fragmentar [-----]

"Faptul că **elementul românesc este îndepărtat , ostracizat** din industriile care s-au înființat,se datorește mai mult **acelui spirit de lucru în sistemul colonial.**

Capitalul străin care vine aici , înțelege **nu numai să-și asigure o bună rentabilitate,**

dar și un plasament al conaționalilor. "[-----]

Ar trebui , totuși, privilegiați străinii căsătoriți cu românce, care sunt sau vor deveni cetățeni români.

Legea de față , ridică procentul **personalului românesc de la 75% la 80 %** , pentru **fiecare din cele 6 categorii** de personal .

El ar dori ca această procent să fie ridicat pentru **categoria a V-a** (muncitori calificați) - **95 %**

și **pentru categoria a VI -a** (muncitori necalificați) - să fie **100% românesc.**

-**I.Răducanu** : propune **95%**

-**Teodorescu** : Această discuție nu prezintă nici un interes.

Chiar dacă am modifica procentul, chiar dacă am reduce cu 10% nr. străinilor, fiți siguri că **nu vin în România muncitorii necalificați !**

Nici acum numărul lor nu este important . [-----]

-**Adam Ionescu** : **Care este înțelesul de " personal românesc" ?**

-**Teodorescu** : **" Evident, cetățenii români. Chestiunea e stabilită prin Constituție ."**

-**Adam Ionescu** : **Dacă prin " personal românesc " se înțeleg "cetățenii români" , în general, atunci se impune o modificare ,**

fixându-se și cota rezervată elementului autohton românesc.

Noi reprezentăm 75- 80% din populația acestei țări, și de aceea , în cota aceasta ,

rezervată românilor, cer să se respecte aceeași proporție de 80% ,

pe care o avem față de totalul populației.

Cu aceste amendamente, declar că **votez legea** . (aplauze la majoritari)

Adam Ionescu / 3 iul.'34

Bejan / 3 iul.'34

▣ **Legea Teodorescu**

" Țin să vă atrag atenția și vreau să o spun special de la această tribună

-mai ales în urma discuțiilor de la secțiuni -

că n-a fost și nu este în intenția noastră să aducem o lege de dușmănie , de agresivitate , în contra elementului minoritar sau a elementelor străine din această țară ; nu avem intenția să aducem nici o lege de demagogie , adică să prezentăm simple cifre de aparență de acoperire a necesităților , însă de fapt să fie ceva neaplicabil sau inutil . " Dacă, pe de o parte, nu se poate contesta statului român dreptul de a lărgi posibilitățile muncii naționale, dreptul de a lua toate garanțiile necesare în întreprinderi în legătură cu apărarea națională, dreptul de a rezolva, cel puțin în parte, șomajul manual și intelectual , de care țara noastră se resimte din ce în ce mai mult , pe de altă parte, trebuie să declarăm categoric, că nu este nici de cum în intenția noastră , nici fățiș, nici în ascuns, să eliminăm elementele minoritare din întreprinderi sau să eliminăm elementele reprezentante ale capitalului străin, ale aceluia capital, care , în mod onest și loial, a venit să contribuie la valorificarea bogățiilor noastre naționale. " [---prezintă observațiile---]

Nu numai că nu este o lege agresivă , dar este o lege de împăciuire între elementul românesc și cel străin sau minoritar. [-----] Este bine să venim cu legi de prevenire , aplicate cuminte, aplicate cu energie dar cu bună credință .

Răducanu / 3 apr.'34 , retro' 87- '30

▣ Evoluția legislației protecționiste .

Legea Teodorescu a avut darul să suscite o mare discuție în Senat și Cameră, într-un cadru mai larg decât s-a așteptat autorul legii . În 1930, a prezentat o **lege a protejării muncii naționale**, și tot în acel an a semnat un tratat bilateral cu Franța , pentru tratamentul muncitorilor / **La 1887** , de când avem întâia **Legea Costinescu** , care a stabilit cota de **66%** pentru personalul românesc, / **La 1909, Legea Orleanu** , care n-a putut fi pusă în discuția Camerei, din cauza **opoziției reprezentanților diplomați ai țărilor capitaliste**, și Orleanu a trebuit să părăsească Cabinetul / **La 1912** , **Legea Nenițescu** (P.Conservator) , a mărit cota personalului românesc la **75%** . La această lege, PNL a făcut o opoziție vehementă, deputații liberali au părăsit Parlamentul, acuzându-l pe Nenițescu că este vândut străinilor. / La 1925 , **Legea pentru reglementarea migrațiilor** , a fost o lege " de experiență" , a funcționat până în 1929, și nu a dat rezultate apreciabile. / La 1930, **Legea Răducanu** , lege pentru protecțiunea elementului românesc... / La 1934 , **Legea Teodorescu .)** "... pentru ce ați venit cu ea ? [-----] **numai pentru a aduce în fabrica de legi a României Mari , încă un proiect de lege ? (aplauze la PNȚ)**

-**Teodorescu** (ministrul Industriei) :) Cuvântul "**fabrică de legi**" a pornit de la guvernarea dvs !

-**Răducanu** : **legea din 1930** are un caracter mult mai general, consacrat prin prevederea că < **nici un supus străin nu poate să exercite vreo profesiune , sub nici o formă, în România, dacă nu a avut autorizarea prealabilă pentru intrarea în țară , în acest scop** > Autorizarea trebuia să o dea o **Comisie specială de la Ministerul Muncii**, care cerceta fiecare caz în parte . În urma acestei legi, în perioada 1930-1934 , din 50.000 cereri, au primit aprobarea doar 25.000 .

Cu legea dvs " vreți să afirmați formal **elementul naționalist în politica dvs** , și atunci veniți cu anumite norme care se adaugă , **care nu înlătură normele din legea de la 1930,** norme care , după părerea mea umilă, **sunt inutile, vexatorii** și, dacă îmi dați voie să adaug un cuvânt de efect aparent, aș putea să spun că **legea actuală este o lege de efect aparent**, aceasta în cel mai bun caz, ca să nu repet ceea ce au spus alții , că ar fi **o lege demagogică, o lege vexatorie**, o lege care nu ar avea decât sensul ca guvernul să-și îndeplinească

un angajament luat față de opinia publică. " [-----]

Socot că **singura parte bună din lege este menținerea dispozițiilor legii din 1930.**
[-----]

Critică și el art. 4 (cu limba română în acte) ,
mai **aruncă unele săgeți** la adresa ministrului **Teodorescu**
(că este "produsul " industriașului Rizescu -Brănești, sau viceversa)
după ce **ironizează** pe ministrul **Inculeț** (că ar fi " de bună credință ")
după ce **taxează Raportul** lui **Titeanu** (ca pe " o compilație ")
după ce **acuză** guvernul că vrea să aducă **legea pentru acordarea drepturilor depline**
ca să poată guverna "prin decrete -legi "
Conchide că PNȚ nu va vota legea .

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Legea Teodorescu

" **Proiectul de față** , sau din **moderațiune**, sau din **prudență**,
având probabil sentimentul că **nu poate rezolva problema aceasta** , nici **unitar** și nici **definitiv**,
apare chiar **din capul locului cu o titulatură mai modestă** , nu mai este vorba de protecția
muncii naționale, este vorba de o lege " pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi" .
Problema este țărnută și vom cerceta cu obiectivitate dacă, măcar restrânsă,
proiectul răspunde la ce și-a propus. .

Nu vom contesta și n-a contestat nimeni **utilitatea** aducerii **unui asemenea proiect de lege .**

Însă un lucru : **felul cum a fost depus** acest proiect de lege,
și faptul că acest proiect **a fost premers de o interpelare** ,
ostentațiunea cu care această lege vine pe biroul Parlamentului ,
arată că **dvs** , înainte de a rezolva o problemă , **faceți un reproș, o acuzație.**
[-----]

" Eu nu vreau să vă aduc acuzația că **ați satisfăcut un angajament politic**
de **goală demonstrație patriotardă** în timpurile acestea când **se pare că**
anumite mișcări de dreapta au oarecare priză în opinia publică ,
dar sunt de părere că **trebuie să întârziati acest proiect** ,
poate chiar să renunțați definitiv la dânsul, căutând, dacă voiți să îndrumați măcar
soluționarea acestei probleme , **să aplicați legile existente** ,
studiind serios măsurile necesare care să rezolve definitiv problema ."

Titeanu / 3 iul'34

▣ Legea Teodorescu

" **Dacă** m-aș urca la această tribună , **condus exclusiv de sectarismul de partid**,
ași fi foarte mulțumit de **atitudinea ostilă** avută față de această lege ,
de către **diferite partide politice** și de către grupările care **nu au adus** aici
criticile obiective pe care le așteptam de la **conștiința lor politică** sau
de la **conștiinciozitatea științifică** a unor oameni de specialitate .

" **Dacă** așa fi mânat exclusiv de sectarismul de partid și **dacă** așa vrea să fac demagogie,
mi-ar fi foarte ușor să iau rând pe rând numele celor care **s-au pronunțat**
împotriva unei legi care este **onestă și fundamentală** pentru **apărarea muncii românești.**
Lege de tranziție , fiindcă noi - și aici ne deosebim de d-sa - avem convingerea că
nu suntem astăzi în posesiunea tuturor elementelor care să ne asigure
acea totalitate de independență economică ,
pentru a legifera complet și integral în această materie .
Sunt modalități, sunt nuanțe, **sunt menajamente . Față de cine ?**
Față de capitalurile străine a căror colaborare noi o socotim necesară , cu atât mai necesară
cu cât aceste capitaluri vin să înlocuiască lipsa unui important capital mobilier românesc care nu
este creat .Prin urmare , lucrul se explică logic. [-----]

Raportul a fost criticat pentru că **nu a citat** suficiente exemple din **legislațiile străine**. Acuzarea este justă. **Exemplele** sunt date în **Expunerea de motive**. Când este vorba de **condițiuni specific românești**, această lege **o compar cu necesitățile mele reale și locale**, nu cu texte care se potrivesc sau nu se potrivesc **realităților românești**. (**aplauze la PNL**) **Eu nu fac aici snobism legislativ, și nici bonjurism legiferativ !**
[-----]

S-a vorbit aici despre orice; s-au făcut interpretări politice ; s-au făcut aluziuni și insinuări. Dar o discuție tehnică a legii ... nu s-a făcut ! **"Sunt acele puncte**, în special, care corespund nu numai **misiunii economice a legii**, dar **cerințelor generale de opinie publică** și, în același timp, **crezului nostru de partid**, în primul rând național , **liniei noastre ideologice de ieri** și **programului nostru politic de astăzi** "(**aplauze la PNL**) **"Am adus principiul proporționalității** . Față de aceste contingente străine ridicate , pe care vi le-am citat , **noi aducem amputarea celor 20%** . [-----] " Pe lângă faptul că **se formulase în acea interpelare un crez politic** cu **convingerea fermă** că **acest partid va traduce în fapt** ceea ce constituia **dezideratul unei gândiri colective** și al unui **curent de opinie publică** , **mai aveam încă o convingere** , aceasta de **ordin mai personal**, o mărturisesc, credeți-mă, fără să fiu deloc subiectiv, fiindcă ce voi spune aici , reprezintă **gândul unanim al noilor generații care s-au înscris în Partidul Liberal**. **" Noi aveam nevoie de o justificare** . **Acest trecut glorios** ne-a făcut pe **noi , care am ieșit din frământarea naționalistă a Universităților** , **să vedem în acest minunat instrument de realizare pe plan național** , și în această minunată **organizație de guvernământ**, **cel mai bun instrument** de înlăptuire a **dezideratelor noastre** **de emancipare și afirmare românească** " (**aplauze vii la PNL**) " Din acest punct de vedere , **legea de față** nu reprezintă un simplu baraj , ea **reprezintă un îndoit baraj**, **baraj împotriva concepțiilor de exploatare colonială** a acelor **capitaluri care nu vin aici cu gândul cinstit** , și **un baraj împotriva demagogiilor asatine** [**aluzie la Garda de Fier și alte organiz.extremiste**] **care caută să speculeze un tineret rătăcit** " (**aplauze vii la PNL**)

II.) Reglementări legislative în alte țări

Ing. N. Teodorescu / 2 iul.'34

▣ **Situația personalului după război.**

▣ **Comparație cu alte state**

Cu toate aceste dispozițiuni relative la promovarea elementului românesc în întreprinderi, **țara noastră rămânea totuși printre țările cele mai tolerante din lume**, din acest p.d.v. Lăsând la o parte **Bulgaria** - care **interzice cu totul accesul străinilor** în întreprinderile sale - precum și **țările din vecinătatea noastră** - **Iugoslavia, Polonia, Ungaria** - care au **legiuiri foarte severe privind străinii** ; apoi **Cehoslovacia , Austria, Danemarca** , chiar și **Anglia și Franța** , sunt **mult mai puțin tolerante decât noi**.

ACCuza / 2 iul.'34

▣ Legislație protecționistă .

▣ Comparație

Dvs reprezentați aici un principiu : **principiul apărării naționalității românești** .[-----]
pentru ce adică **noi să fim mai prejos decât alte țări**
În ce privește **protecțiunea muncii naționale ?**
Eu cred că **trebuie să fim în frunte** .

Plătăreanu / 2 iul.'34

▣ Protecția muncii

▣ Comparația cu alte țări

Sunt **două feluri de țări care au legiferat** în această privință : **țări în care capitalul**
de exploatare **aparține prin excelență metropolei** , cele **cu capital autohton** .

Anglia

În această categorie se găsește , prin excelență , printr-o tradiție de 100 de ani, **Anglia** .
Acolo există o lege - la care se referă toate țările care au legiferat în materie .
Anglia , prin toți guvernării ei de seamă, **Loyd George, Chamberlain, Mac Donald** ,
-care numai de idei antidemocratice nu poate fi acuzat ! - cu toții **au preconizat**
că **nu este permis unui străin să calce cu piciorul în industria engleză** .
Pentru că **Anglia pretinde** că oriunde se rostogolește **lira engleză** , acolo merge și prestigiul
Angliei .**Capitalul englez , teritoriul englez, munca englezească** .

Franța ...

În Franța , până în anii din urmă , din cauza scăderii enorme de natalitate ,
s-a permis intrarea de lucrători străini . Când însă **valul șomajului** a început să bată și în
Franța , **s-a venit cu Legea Chéron** , care , în **art. 14** are un " respiro" de **15% forfetar** ,
în toate categoriile în bloc .

Franța , unde în ultimul timp s-au făcut mișcări de stradă , împotriva importului de comerț ,
mai are și azi această măsură care permite **lucrători străini până la limita de 15%** ,
plus excepțiile , la așa -zisele **profesii înalte** , cum ar fi categoria **medicilor , inginerilor ...**

Pamfil Șeicaru /

Există un climat al ideilor , d-le Connert .

Nu vă supărați , dar **poporul român** , un **popor și un stat mai puțin evolute** ,
în deobște , **își îndreaptă privirile spre statele mai evolute**

și este firesc ca **radierea cugetării lui Hitler să se resimtă și în Tara Românească și**
atmosfera din Germania să radieze oarecum și în legislația românească ."

(aplauze)

-**Fr.Connert** : Dl Gafencu a spus că Germania nu a recurs la aceste măsuri...

-**dr.Hasnaș** : S-a cam înșelat dl Gafencu . [-----]

V.Serdici /

▣ Protecția muncii naționale

▣ Comparația cu alte țări .

În Germania , de când cu **dl Hitler** , **măsurile sunt prohibiționiste** .

În Austria , **legea federală** din 1925 , **interzice patronilor să angajeze străini ;**

În Anglia , din 1920 , **nici un străin nu poate debarca** ,

fără autorizație de la Ministerul Muncii

În Cehoslovacia , **decretul** din oct. 1923 , completat cu cel din febr. 1926 ,

supușii străini nu pot avea de lucru , fără **autorizație de la Ministerul Muncii**

În Serbia , regulamentul din nov.1925 , **nici un lucrător fără autorizație ...**

În Polonia , decretul din iunie 1927 , încredințează protecția muncii Consiliului de miniștri
În Ungaria , legea din 25 iun.1925 , nici un străin ...fără autorizație specială
În Danemarca , Legea 80 din martie 1926 ... autorizație de muncă .

Titeanu / 3 iul.'34

▣ Legislația străină

▣ Specific românesc

Raportul a fost criticat pentru că nu a citat suficiente exemple din legislațiile străine.
Acuzarea este justă. Exemplele sunt date în *Expunerea de motive*.

Când este vorba de **condițiuni specific românești** , această lege o compar cu **necesitățile mele reale și locale** , nu cu texte care se potrivesc sau nu se potrivesc **realităților românești** .
(aplauze la PNL) **Eu nu fac aici snobism legislativ, și nici bonjurism legiferativ !**
(aplauze vii la PNL)

III.Statistici .Personal românesc - străini. Procentaje .

Teodorescu / Expunere de motive /

Legea din 1887...

Prima lege de încurajare a industriei naționale- din anul 1887 - în primul său articol ,
condiționează acordarea avantajelor , consemnate în acea lege,
de angajarea personalului român , în proporție de cel puțin două treimi ;
Reese în mod clar că legiitorul era preocupat de a da un caracter cât mai național
industriei care se stabilește în țară , [-----]

Proiecte 1903, 1909 ...

În două proiecte de legi (1903, 1909) , alcătuite înainte de intrarea în vigoare
a legii din 1912 , a apărut și mai accentuată tendința de ocrotire
a personalului românesc. Prin proiectul din 1909 , ministrul Al.Djuvara ,
a împărțit personalul în **4 categorii** (administrativ , tehnic superior , lucrători specialiști,
salahori) la fiecare categorie **fiind prevăzută proporția minimă de personal românesc**.
De asemenea prevede **avantaje speciale** pentru întreprinderile la care
personalul românesc va fi ridicat la 80% .

Din motive politice conjuncturale, legea nu a fost votată.

Legea din 1912Vechiul Regat ...

" Legii din 1877 , l-a urmat legea din 1912 , care e în vigoare și astăzi.

Prin această lege, nu numai că **se mărește cota minimă obligatorie de personal românesc**
în întreprinderi , **de la 66% la 75 %** , dar **se stabilesc diferite categorii de personal**
- tehnic și administrativ - cu scopul de **a impune ca atât conducerea administrativă**
cât și cea tehnică să fie în majoritate națională .

Legea minieră din 1924... România Mare

Legea din 1924 , a fost **prima lege completă** care **unifica toate regimurile** diferite existente
la acea dată. În această lege, la **art. 60** , se stabilește un **minim de 75 % personal românesc**
pentru fiecare categorie de funcțiuni.

Legea de reglementare a migrațiilor ...

Legea ptr. protejirea muncii indigene , 1930...

În afară de legile industriale și miniere, au fost și **legi speciale** în care era fixată
situația personalului străin în întreprinderi.

Dacă prima are **un caracter quasi -polițienesc** (de control)

a doua a avut un caracter economic național .

Prin **art. 4** , era **oprită imigrarea specialiștilor străini** ,

pentru lucrările care puteau fi executate **de elemente românești.**

De aici rezultă că proporțiunea de **25 % de străini admiși în întreprinderi ,**

pe baza legilor speciale, indica minim **75% personal românesc.**

Legea din iul.'34

" Cu toate aceste greutăți, **proiectul lasă o proporție de 20 % personalului străin,** pentru a da o largă posibilitate capitalului să-și aibă personalul de încredere pentru toate categoriile de funcționari ;

mai mult decât atât , în ceea ce privește administrațiunea , **proporția se poate ridica până la 50%** (art. 1)

" O încurajare specială se acordă **industriilor ce se vor crea în viitor ,** care, prin specialitate sau importanță, **pentru o bună conducere tehnică și administrativă,** necesită un mai mare procent de personal străin, timp de **2 ani,** (până se pregătesc și românii) pe baza unu **Jurnal al Consiliului de Miniștri ,**

proporția elementului străin poate să fie mai mare

ACCuza / 2 iul.'34

Și anume, **nu admit 80% .De ce 80 % ? De ce recunoașteți dreptul străinilor**

să figureze cu 20 % ? Care este argumentul pe care-l socotiți ? [-----]

A venit vremea ca noi să fim stăpâni pe industrie ; pe cât e posibil, să fim stăpâni pe toată munca românească. Nu admitem să ne dați cu țărâita - 80% , 70% , 50 % , c

a și cum am trata cu cineva care are aceleași drepturi ca și noi, pe pământul acesta .

Nu admitem aceasta[-----]

Aștept ca să vin eu , să vă înlocuiesc pe acele bănci

și să aplic politica națională românească așa cum se cere de mult,

i se impune, ca supremă necesitate în momentul de față " (aplauze LANC)

Deleanu /

Personalul din întreprinderi

Proporțiile.

Ar fi fost necesar ca ministrul să prezinte **tabloul personalului din întreprinderi.** Nu există . Unele date au fost puse la dispoziție de DRloanițescu , fostul ministru al Muncii , în cuvântarea de la Senat . Din aceste date , rezultă că, numeric , ar fi :

Muncitori ----- 1.000.000.

Funcționari particulari -----320.000

Meseriași-----300.000

Total -----1.620.000

Din aceștia , tot din statistica Ministerului Muncii :

Străini ----- 26.000

Pașaport Nansen (ruși, armeni)-----8.000

Și atunci , **ce reprezintă , ca proporție, acești străini ? Nici 2 % !**

Legea în discuție, prevede 75% pentru personalul românesc și ... 25 % pentru străini .

Legea spune că industriașii sau patronii au dreptul să aibă până la 20 % elemente străine, cu pașaport . Aceasta însemnează că ei mai pot aduce cu încă de zece ori mai mulți !

[-----]

S-a spus (Cuza) că legea nu este a șomajului ! El crede, din contra, că este a șomajului

și că se datorește nu celor 2% străini ci ... crizei economice.

Sunt tineri titrați care așteaptă de ani de zile să-și găsească o ocupație.

N.Rizescu - Brănești / 2 iul.'34

Personal românesc / străin.

Majoritatea elementului străin , care formează un contingent extraordinar de mare , nu numai inginerii, ci maiștri industriali, tehnicieni conducători de ateliere .

Ori noi, în această privință , stăm foarte prost.

Nu avem școli de meserii de specialitate ; Avem școli de meserii de unde scoatem rotari,

fierari, caretași .Dar aceștia creează meserii, nu industrii.

Nouă ne trebuie școli de maiștri în diverse ramuri industriale, sub auspiciile ministerului Înv. Să ne dea **maiștri în industr zahărului, a textilelor** .

În **industria textilă** - unde lucrez eu - avem peste **500 de maiștri străini** , cu salariu de peste **20.000 lei / lunar, unii ajung la 75.000 lei , plățibili în valută forte , care nu au titluri academice , ci sunt simpli maiștri.**

Avem nevoie de o **școală de maiștri în tăbăcărie , în sticlărie, în hârtie -**

unde , deși este **cea mai veche industrie , nu avem numai maiștri români !** [-----]

Ex. "**Fabrica Rizescu**" , societate anonimă de la **Brănești,**

în care am și eu o mică părticică din conducere , **are 410 războaie** și lucrează în ea

450 de oameni , iar la secțiunea administrativă și tehnică este **un singur străin** .

Ei bine, **fabrica " Dâmbovița"** : este **condusă de armeni** care trăesc cu pașaport

în Țara Românească ; la direcție, sunt **armeni și evrei.**

Are 220 războaie și nu are nici un român în conducerea administrativă și tehnică !

Soluțiu /

▣ Industriașii străini și minoritari

▣ Elementul românesc.

Un industriaș german , venit din Bavaria în țară la noi, **nu va angaja** nici măcar din greșeală , **vreun român** , ci va angaja **numai germani sau sași** .

Tot astfel , **un ungur** venit de la Budapesta , ajuns să se instaleze în țară la noi,

se va îngrădi, desigur, cu **garda lui de unguri și de secui.**

În această situație , **cum va putea să pătrundă românul nostru**

- în special în nordul Ardealului , al cărui reprezentant sunt -

cum va putea acest român să pătrundă **în industrie sau în comerț ?**

Nu mai vorvbesc de cel de-al treilea caz , **[evreii]**

despre care a vorbit cu prisosință profesorul Cuza .

Am ajuns astfel ca, în **Nordul Ardealului** , în județele **Bihor, Sălaj, Satul-Mare și Maramureș,**

cu o **populație românească de 70 % ,**

în **întreprinderile industriale și comerciale , românii - înțeleg românii de origine -**

să fie reprezentați deabia cu fracțiuni de procent !

Alimănișteanu /

▣ "Specialiștii " - străini

▣ Somerii - români

Ex. **Un tânăr** absolvent al Școalei noastre de poduri și șosele , distins element,

după ce a șomat 3 ani, a luat o **lucrare în Gara de Nord** . A terminat lucrarea .

Culmea, știți cine a luat-o în primire ? **Doi ingineri străini !**

lată unde a dus nerespectarea unei legi .

Avem în țară **50.000 de intelectuali șomeri** , care mor de foame, cu titlurile în buzunar .

La sate , avem peste **2 milioane și jumătate de brațe** , care rămân **fără nici o întrebuintare**

Toți acești oameni , nefiind protejați, **nu au avut posibilitatea să-și găsească de lucru.**

; ba ceva mai mult : **când au fost luați în servicii , au fost plătiți cu sume derizorii** față de

ceilalți. **Deși avem și noi specialiști** în diferite domenii, totuși , **regulat s-au adus specialiști**

străini, care de multe ori nu se pricepeau în specialitate, erau **plătiți cu salarii mari ;**

iar specialiștii noștri erau puși în grade inferioare și plătiți prost .[-----]

Astăzi , când **guvernul vine cu o lege pentru utilizarea personalului românesc ,**

trebuie să observăm ca **procentul de 80% de personal românesc să fie respectat**

și în ce privește personalul superior , tehnic și administrativ.

Art. 1. prevede ca **cel puțin 50% din membrii Consiliului de administrație** și al

Comitetului de direcție, să fie români.

Eu cred că **este mică această cotă** ; ași fi de părere **să se ridice la 55%** , pentru ca **întreprinderea să aibă , efectiv, un caracter românesc.**

Eu sunt de părere că **oricât de mică ar fi întreprinderea , să se stabilească prin lege ca cel puțin jumătate să fie personal românesc, în Consiliu și Comitet ul de dir.** În ce privește **celălalt personal, să se respecte cota de 80%** .

Foarte bine ați hotărât ca în **întreprinderile românești să cunoască limba română.**

Art. 3 , privind **funcțiile de directori** (general, administrativ , comercial) se spune că pot fi ocupate de străini ... dacă nu se depășește cota de 20% .

Și aici **trebuie adus un corectiv** : dacă sunt **2 directori, unul din ei să fie român** , indiferent de procent . **Numai așa** s-ar putea înțelege că este o **întreprindere românească.**

Mihăescu / 2 iul.'34

Eu vă felicit pentru aceasta ... Dvs tot ați dat câteva cifre ...

Dar în **Expunerea de motive** ele nu există...și nu ne putem da seama de **acel procent de 80 % propus...** și **nu se arată nici legislația străină** în materie ...

-I.Răducanu : Ar fi fost ușor să se arate această legislație străină, care există....

-Titeanu : Este destul să citim **Expunerea de motive** făcută de dvs , care este **o vastă compilație** a acestei legislații. Ce constatăm ?

Că **legislația internațională** , în materie de **protecție a muncii**, s-a accentuat din ce în ce, **devenind aproape prohibitivă.** Un singur **principiu există la baza sa :**

controlul, admiterea condiționată, temporară ; iar în unele țări, pur și simplu, prohibiția. Aceasta este în Austria, Danemarca, Ungaria, Jugoslavia, Polonia și America.

-Mihăescu : Eu găsesc că nu ar fi fost indiferent **dacă dvs ați fi arătat că în celelalte țări există aceste legi prohibitive ...deoarece acest procent de 20% este prea mare !**

Dacă ași fi știut asta , aș fi făcut propagandă în partidul meu, ne-am fi înscris mai mulți la discuție, am fi cerut ca procentul de 80% să fie majorat ...

-Titeanu : Eu apreciez convingerile dvs , dar mă îndoiesc că v-ar fi urmat partidul...

[**urmează o târguală-polemică privind aceste procente la diverse categorii , în care Mihăescu, secondat de georgistul Constantinescu -Bordeni , propun procente de 10% , 5 % pentru străini ...]**

Mihăescu - Titeanu /

▣ Proporțiile străini / români

-Eug. Titeanu : Respinge acuza nedreaptă. **Raportul** cuprinde cifrele cele mai importante, privind personalul străin din diverse industrii :

Industria îmbrăcăminte și mode 27,7%

Industria alimentară , personal superior47%

Industria îmbrăcăminte43%

Industria textilă44,8 %

Industria chimică28 %

Când dvs vorbiți [**aluzie la statistica senatorul DR Ioanițescu, preluată și de Deleanu]**

de 2 % străini, aveți dreptate , dacă raportați acest procent

la totalitatea proletariatului manual și intelectual , înregistrat la Ministerul Muncii .

Dacă veți raporta acești străini la **totalitatea populației** ,

veți ajunge la **o cantitate infimezimală !**

" **Statistica loială, reală, este aceea care raportează numărul străinilor**

la totalitatea angajaților dintr-o bransă industrială .

Astfel se ajunge la cifrele prezentate de mine. [-----]

-Mihăescu : Cifra de 200.000 de lucrători și funcționari în industria mare , este sigură.

După legea dvs, **ar putea intra în țară ... 40.000 străini,**

în vereme ce , deocamdată, **sunt doar 25.000** (în industria mare, mică, comerț etc)

Și atunci de ce să punem acest 20% procent ?!

Mihăescu / 2 iul.'34

▣ Șomeri români

▣ Salariați străini.

În statisticile pe care Ministerul Muncii le trimite la Societatea Națiunilor,

numărul șomerilor este de 30- 40.000 Nu știu câți dintre ei , sunt intelectuali.

Eu cred că această cifră este prea mică , deoarece **nu s-au trecut elementele rurale.**

-I.Răducanu : la Societatea Națiunilor s-au transmis **numai șomerii manuali**

-Mihăescu : Între șomeri, există un număr mare de intelectuali.

Eu , deputat de opoziție, **trebuie să refuz în fiecare zi 5-6-8-10 absolvenți** de diferite școli de meserii , școli de ingineri, de institute tehnice, licențiați, ucenici concediați de la CFR .

Dvs , deputați majoritari, primiți și mai multe asemenea cereri.

Aceasta arată că, indiscutabil, **există o mare suferință în Țara Românească** , în ce privește intelectuali , sau cei cu o diplomă , chiar dacă nu sunt intelectuali.

Lucrul este cu atât mai dureros, când văd că cei 25-30.000 străini găsesc de lucru !

[-----]

-Mihăescu : Când realitatea este aceasta, când **avem zeci de mii de șomeri intelectuali**

în România, și câteva **zeci de mii de străini cu pașapoarte** , care le iau locul ,

este o datorie a noastră ca să nu admitem o proporție de 20% străini [-----]

Plătăreanu /

▣ Proporția străini / români

▣ Opiniile capitalului străin

Această lege a fost anticipată. **Multe reviste de specialitate** s-au ocupat de ea, mai ales **Buletinul Ligii Națiunilor** , care face un **serviciu de popularizare** , de trâmbitare a acestor legislații.

Revista Societății " Astra Română " , prin pana d-lui **Lucien Roux**, s-a ocupat de acest procent de 20% , pe care îl califică drept **un " truc" al ministrului Teodorescu**, spune :

< Ne interesează mai puțin lucrătorii , pentru că nu vor fi tentați nici de salariile, nici de condițiile de viață, să vină în România, ne interesează mai mult cota de 20 % pentru personalul superior și ni se pare că legea nu numai că n-a făcut un progres, dar s-a întors la principiile retrograde din 1924 . >

lata , prin urmare , ce scrie o revistă economică.

"D-lor, într-adevăr , n-au să vină la noi nici hamali, să facă această meserie la noi, nici lucrători necalificați, pentru motivele deja expuse.

Deci procentul de 20% pentru personalul superior este bine venit,

și eu n-am decât să **felicitez pe d-l ministru al Industriei** , pentru proporția stabilită.

Nu trebuie să ne influențeze , de pildă, directorul de la **Astra Română**,

un amărât care se pretinde că este alsacian și **supune personalul românesc**

unui tratament inadmisibil,

pentru că **sunt în rândurile străinilor** - cum este la **Concordia** , unde cunosc un belgian - oameni care au **mai mult respect pentru elementul românesc** , decât pentru cel străin.

Vă citez cazul **minelor de la Șoricani** , unde este un personal lucrativ și de direcție

extrem de numeros. Ei bine, încă de acum câteva luni , **personalul de acolo**

și-a schimbat cu totul structura , aflând de **venirea legii**, din personalul de direcție

în care se aflau **14 străini** , rămânând numai **2** .

-Mihăescu : Dar ce a făcut cu ceilalți 12 ?

-Plătăreanu : I-a concediat .

Serdici /

▣ Supuși străini

▣ Statistici

[LD : ce se mai contrazice , numai pentru a ocoli măsurile liberale !

Am impresia că citea din vreun material ... sau din discursul altuia... poate DRIoanițescu ?
Nu mai continui fișarea ...]

România , până la război, nu a avut această preocupare ; Țară generoasă și mănoasă ...
avea chiar o simpatie exagerată pentru străini... ; După război , lucrurile s-au schimbat ;
Am avut o serie de legi și înainte de război ... în 1887 ... 1912 ... legea Răducanu ...

Statistica (1 mai 1933) , arată că avem următorii "supuși străini " :

6. 484 , autorizați să exercite profesii pe cont propriu .

24.000 , salariați ;

10.000 , care nu exercită nici o profesie ;

8.000 , cu pașapoarte Nansen românești

1.500 , bulgari grădinari

Deci , în total , cca 51.000 capi de familie.

Raportat la 1 milion de salariați - cum zice dl Ioanițescu că avem -

dă un procent de 5,09% străini !

Deci un număr mult mai mic decât prevede legea dvs , deci legea este complet inutilă !

-dr.I.Costinescu (ministr.Sănătății) : d-ta raportezi la totalul populației !

Ori trebuie să ai în vedere situația pe ramuri industriale și întreprinderi !

-I.Răducanu : Ministrul sănătății acum reprezintă pe ministrul Industriei și comerțului !

[LD : chiar ei ceruseră prezența ministrului Muncii ! Sunt mizerabili !]

-dr.I.Costinescu : Ministrul sănătății este și industriaș, și nu are nici 1 / la 1000 străini !

-Serdici : Vă voi da cifre mai recente :

În ian.1934, o anchetă la... 1.800 întreprinderi ... 234.000 salariați ... 4.900 străini .

lată adevărata situație a străinilor - în procente - din industrie :

Textilă : 44,08% Îmbrăcăminte : 43% Chimică : 28%

Alimentară : 27, 5% Ceramică : 19,6% Metalurgică : 18 %

Petrol : 14 % Fierărie : 13, 4 % Celelate : sub 13 %

[Citește și alte cifre , citește statistici amestecate , încrucișate ...]

Situația străinilor în personalul administrativ : Hoteluri și restaurante : 25%

Adam Ionescu /

Legea de față , ridică procentul personalului românesc de la 75% la 80 % ,
pentru fiecare din cele 6 categorii de personal .

El ar dori ca această procent să fie ridicat pentru categoria a V-a (muncitori calificați) - 95 %
și pentru categoria a VI -a (muncitori necalificați) - să fie 100% românesc.

-I.Răducanu : propune 95%

-Teodorescu : Această discuție nu prezintă nici un interes.

Chiar dacă am modifica procentul, chiar dacă am reduce cu 10% nr. străinilor,
fiți siguri că nu vin în România muncitorii necalificați !

Nici acum numărul lor nu este important . [-----]

-Adam Ionescu : Care este înțelesul de " personal românesc" ?

-Teodorescu : " Evident, cetățenii români. Chestiunea e stabilită prin Constituție ."

-Adam Ionescu : Dacă prin " personal românesc " se înțeleg "cetățenii români" ,
în general, atunci se impune o modificare ,

fixându-se și cota rezervată elementului autohton românesc.

Noi reprezentăm 75- 80% din populația acestei țări, și de aceea , în cota aceasta ,
rezervată românilor, cer să se respecte aceeași proporție de 80% ,
pe care o avem față de totalul populației.

Cu aceste amendamente, declar că votez legea . (aplauze la majoritari)

Bejan / 3 iul.'34

▣ Procentajele : români / străini.

Eu am fost surprins că principala preocupare a oratorilor s-a referit la proporție ,

și că s-a trecut cu atâta ușurință peste **prevederi mult mai importante** ale acestui proiect [-----] **Proporția este o cotitate**, care trebuie să rămână într-o aplicare de ordin general. S-a și spus că în unele cazuri ea nici nu atinge acel 20%, deci problema nu este gravă, cum, adesea, s-a agitat prin interpelări și discursuri. **Însă**, dacă luăm **proporția pe diferite ramuri, pe categorii de funcționari, pe cazuri speciale, această proporție este cu mult depășită.** **Pentru acele cazuri, eficacitatea legii va fi categorică, ele vor trebui să respecte procentajul.** [-----]

Răducanu / 3 iul.'34

Popune ca **personalul inferior administrativ și personalul muncitor necalificat să fie 100% românesc.**

" Într-o epocă în care se afișează și se practică **politica autarhică**, într-o vreme în care mișcarea de capitaluri și **mișcarea mânei de lucru** în diferite țări este **aproape prohibită**, **nu poate să ne facă nimeni o culpă de a consfinți prin lege o stare reală de fapt, anume ca munca brută să fie menținută pentru elementul național.**" (apaluze PNȚ)

De aceea vi s-a spus la Senat că **legea dvs este antinațională și antisocială.**

Eu înțeleg ca în **personalul de conducere tehnică superioară**, pentru toate întreprinderile industriale, să admiteți ca acolo unde mai ales capitalul străin, are un cuvânt hotărâtor de spus, acest capital străin să-și aibă, **într-o anumită cotă, personalul** care să fie paznicul aceluia capital. **Admit ca directorul general să fie paznicul aceluia capital**, admit și alte elemente tehnice, într-o anumită cotă rezonabilă.

Dar nu înțeleg pentru ce salariații care depun munca lor istovitoare să nu fie elementul autohton? [-----]

să-mi arătați, în legislația străină, **un singur caz în care azi legislația muncitorească să permită** că, întrucât privește **salariații obișnuiți manuali să aibă o cotă rezervată și elementului străin.** (apaluze la PNȚ) [-----]

"Dvs, **ori vreți să ne tratați pe noi ca pe o colonie**,

ori vreți ca azi opoziția să vă aducă acuzarea pe care Partidul Național-Liberal a adus-o Partidului Național-Țărănesc și pe care nu vreau să o repet aici.

Eu am fost acuzat în 1930, de către presa străină, ca un xenofob.

Nu m-a mișcat întru nimic această acuzațiune, mi-am făcut datoria. [-----]

Pentru fabricarea acestei legi, înlăturați cota de 80% pentru personalul inferior. (apaluze la PNȚ)

Dimitriu / apr.'34

▣ **Muncitorii străini**

▣ **Muncitorii români**

"Școala noastră politehnică scoate ingineri cari mor de foame, în timp ce inginerii cari vin din Franța și Suedia - în executarea proiectelor rutiere - sunt plătiți cu sute de mii de lei pe lună, bani din care jumătate îi trimit în Franța sau Suedia.

Simpli tașeroni lucrători calificați - aduși din Franța și Suedia - care se găsesc la noi cu sutele și șomează în întreprinderile noastre, sunt plătiți cu câte 40.000 lei pe lună, din care primesc doar 20.000, restul fiind trimiși peste graniță. [-----]

Într-o dulce politică de continuitate, ați validat toate proiectele încheiate sub regimul pe care l-ați criticat așa de vehement și poate cu îndreptățire. [-----]

"În țara aceasta, în care la fiecare pas te lovești de un profesor universitar,

în care învățământul secundar nu produce decât funcționari,

în țara aceasta unde învățământul primar abia ajunge

să învețe pe țărani cum să scrie și să citească,

noi nu avem încă posibilitatea să educăm un personal

care pe urmă să aibă dreptul la menajare și la protecție,

impunându-l în întreprinderile noastre .

Titeanu / 3 iul.'34

▣ Statistici și statistici

▣ Procentaje

S-a vorbit aici de **statistici** și s-a adus aici o foarte ciudată interpretare de cifre .
Cu atât mai ciudată , cu cât **nu venea de la diletanți ai cifrelor** ,
ci venea sau de la **oameni de specialitate** , de la ingineri ,
sau de la **oameni preocupați de problemele economice** și, prin definiție, **buni statisticieni**.
Ni s-a spus : dvs prevedeți pentru **străini un procent de 20%** ,
când realitatea este că **avem numai 2 %** .

Prin urmare, **legea nu numai că nu oferă un baraj**, dar **deschide zăgazurile** ,
devine un adevărat magnet de atracție pentru străini !

Evident, în aparență sofismul poate să prindă , dar **nu este vorba decât de un sofism** .
2% străini ?! Nu contest cifra. Dar **2% străini raportați la ce ?**

Raportați la totalitatea proletariatului manual și intelectual

înregistrat la Ministerul Muncii, de sigur

Dar eu vă dau rețeta să găsiți și mai puțini străini decât 2% :
raportați totalitatea străinilor la marea masă românească de 18 milioane și
vă asigur că **nu veți găsi nici măcar un procent infimezimal** care să stabilească
proporția acestor **străini** , **complet diluați în masa românească** .

2% străini ?! **Da, dar atunci când acești 2% îi considerăm pe branșă de industrie** ,
vedem că dau cu totul alt procentaj.

Pe noi , **ceea ce ne interesează este repartitia.**

Pe noi , **ceea ce ne interesează este congestionarea din anumite branșe de producție.**

Pe noi, **ceea ce ne interesează este că această congestionare de populație străină**

cu pașaport , s-a grupat tocmai acolo unde

reprezintă alungarea sistematică a noilor generații de intelectuali proletarizați.

(**aplauze vii la PNL**) **Și acum cifre :**

/ **În industria chimică**, o industrie în directă legătură cu apărarea națională -

28% personal tehnic superior străin ;

/ **În industria alimentară** , avem **27,5% personal străin.**

/ **În industria de îmbrăcăminte și de mode**, avem **43 % personal străin** , deși româncă poate
să aibă eleganță și fără acești 43%, fiindcă o are în mod natural de la Dumnezeu ...

/ **În industria textilă** , **44,8% personal superior tehnic**,

adică exact în acea categorie care ne interesează în deosebi.

lată prin urmare cifrele ! Regret că nu mai găsesc în ele **legenda celor 2% !**

Aceste procentaje se găseau în Raport.

Regret că trebuie să constat ușurința cu care s-a citit Raportul.

IV. Capitalul străin : finanțare, control, specialiști , personal.

Ing. N. Teodorescu / *Expunere de motive* / 2 iul.'34

Atenție LD !:

" S-a căutat să se stabilească **un echilibru** între **interesele de ordin național** și
posibilitatea ca **supravegherea și conducerea** întreprinderilor cu **capital străin**
să fie exercitată de către **reprezentanții direcți ai acestui capital**. [-----]

chiar în epoca în care **această industrie era aproape inexistentă**

și când, prin urmare, **se justificau** și mai mult decât astăzi ,

toate sacrificiile pentru atragerea capitalului străin. [-----]

România înțelege a avea o asemenea atitudine față de elementul străin ,
spre a reprezenta interesele capitalului ,

însă numai în măsura în care situația gravă de azi o mai poate permite .

Plătăreanu / 2 iul.'34

▣ Capitalul industrial .

▣ Conflictul dintre muncă și capital

Din capul locului **problema acestei legi s-a pus greșit** , văzută numai **printr-o prismă**. **O problemă socială** ca să aibă pretenția că **rezolvă un conflict** , așa cum este conflictul dintre **muncă și capital**, trebuie să țină socoteala, neapărat , cu riscul unei rezolvări hibride, **de ambii factori**. **Și dacă** între acești doi factori **se găsește un echilibru** - cum voi dovedi că este în această lege - **atunci legea este bună**.

Când ați discutat legea, dvs ați uitat un lucru : nu se potrivește situația de la noi cu situația altor țări . Pentru că în alte țări nu se pune problema capitalului investit , cum se pune la noi. **Acolo capitalul este autohton**.

În țară la noi, trebuie să se țină seama neapărat și de acest prim și elementar factor, care în unele întreprinderi **are glas de vot**, adică să zică :

< **atâta vreme cât d-ta vrei să-mi plasezi munca în capitalul pus de mine , trebuie să mă întrebi, dacă cumva nu am și eu ceva de obiectat , pentru că , atunci când m-ai invitat să facem investiții aici , să facem exploatări, am venit pe baza unei clauze contractuale și de ordin juridic și mai ales de ordin social .>**

Legea trebuie să păstreze acest echilibru , pentru că totdeauna noi ne-am plâns de această penurie din ultimul timp de capital străin.

Este inutil , și ar fi penibil pentru noi, să luăm acest aer de agresivitate , făcând impresia că ne războim cu aceste **capitaluri străine** ,

pe care **dvs, național-țărăniștii , le-ați dorit, le-ați invitat , le-ați arătat** .

Întotdeauna , în curs de zece ani, toate plătinile posibile, aruncând tot felul de reproșuri **partidului național liberal**, pentru atitudinea lui. [-----]

Plătăreanu / retro 1924, 1929

▣ Protecția muncii românești

▣ PNL - PNT

-**Plătăreanu** : Eu știu un lucru : **când cineva se botează într-o apă politică**

- cum v-ați botezat dvs d-le Mihăescu - **își cunoaște și nașul**.

Se pare că **dvs nu v-ați apropiat istoricul partidului** , fiindcă **dacă vi l-ați fi apropiat** , trebuia să știți **de ce** , în această materie, **partidul dvs nu a venit cu această lege**.

- **Mihăescu** : **Nu am uitat** . **Dovadă este faptul că , în ce privește personalul superior , care privește capitalul străin , am fost de acord cu procentul stabilit prin legea dvs.**

Nu am uitat , prin urmare , **interesele justificate ale capitalului străin**.

-**Plătăreanu** : Am vrut să spun că **nu ar fi fost nevoie de această lege** , astăzi,

dacă partidul dvs nu ar fi luat **acea atitudine îngrozitor de antiromânească** , în 1924, **când s-a votat Legea muncii** a lui **Vintilă Brătianu** .

Vă aduceți aminte de art. 14, 15 și următoarele , când nu era pletora de intelectuali , când nu erau aceste valori care bat așa de zgomotos și așa de strident

la ușile muncii românești. **Vintilă Brătianu a pus o proporție de 75%**

în favoarea muncii românești , nu global, ci **pe fiecare dintre ramurile de producție**.

-**Mihăescu** : **Dacă Vintilă Brătianu , atunci, a pus 75% , cât ar fi pus acum**

în favoarea muncii românești , când este această pletoră ? De sigur cel puțin 90% .

-**Plătăreanu** : În 1929, după 4 ani și jumătate de aplicație a legii ,

s-a petrecut un eveniment internațional . După o campanie de 4 ani încheiați,

dusă de toată presa lui Deterding , care avea interes în afacerile cu petrol, s-a ajuns la acea **celebră promisiune , pe care PNT a făcut-o**, pentru considerațiunea că **acest capital străin , care se simțise vexat , să poată fi tentat să se reîntoarcă** , fiindcă, se spunea, că **a părăsit Țara Românească** , ca niște păsări migratoare , **din cauza legii lui Vintilă Brătianu .**

În 1929, vă aduceți aminte , cu ocazia unui banchet celebru dat la Londra , unui membru marcant al PNT, s-a luat obligațiunea formală ca , în 1929, să se desființeze acest primat al muncii românești .

În toate categoriile de întreprinderi românești.

Prin urmare , **ceea ce face astăzi PNL , nu este decât întoarcere la legea a cărei paternitate este indiscutabilă .** [-----]

Sunt două feluri de țări **care au legiferat** în această privință : **țări în care capitalul de exploatare aparține prin excelență metropolei , cele cu capital autohton .**

Anglia

În această categorie se găsește , prin excelență , printr-o tradiție de 100 de ani, **Anglia .**

Acolo există o lege - la care se referă toate țările care au legiferat în materie .

Anglia , prin toți guvernanții ei de seamă, **Loyd George, Chamberlain, Mac Donald,**

- care numai de idei antidemocratice nu poate fi acuzat ! - cu toții **au preconizat**

că **nu este permis unui străin să calce cu piciorul în industria engleză .**

Pentru că **Anglia pretinde** că oriunde se rostogolește **lira engleză** , acolo merge și prestigiul

Angliei . **Capitalul englez , teritoriul englez, munca englezească .** [-----]

Această lege a fost anticipată. **Multe reviste de specialitate** s-au ocupat de ea,

mai ales **Buletinul Ligii Națiunilor** , care face un **serviciu de popularizare** ,

de trâmbițare a acestor legislații.

Revista Societății " Astra Română " , prin pana d-lui Lucien Roux, s-a ocupat de acest procent de 20% , pe care îl califică drept un " truc" al ministrului Teodorescu, spune :

< Ne interesează mai puțin lucrătorii , pentru că nu vor fi tentați nici de salariile, nici de condițiile de viață, să vină în România, ne interesează mai mult cota de 20 % pentru personalul superior și ni se pare că legea nu numai că n-a făcut un progres, dar s-a întors la principiile retrograde din 1924 . >

lată , prin urmare , ce scrie o revistă economică.

"D-lor, într-adevăr , n-au să vină la noi nici hamali, să facă această meserie la noi, nici lucrători necalificați, pentru motivele deja expuse.

Deci procentul de 20% pentru personalul superior este bine venit ,

și eu n-am decât să **felicitez pe d-l ministru al Industriei** , pentru proporția stabilită.

[-----]

Bejan / 3 iul.'34

" Țin să vă atrag atenția și vreau să o spun special de la această tribună

- mai ales în urma discuțiilor de la secțiuni -

că n-a fost și nu este în intenția noastră să aducem o lege de dușmănie ,

de agresivitate , în contra elementului minoritar

sau a elementelor străine din această țară ; [-----]

pe de altă parte, trebuie să declarăm categoric,

că nu este nici de cum în intenția noastră , nici fățiș, nici în ascuns,

să eliminăm elementele minoritare din întreprinderi

sau să eliminăm elementele reprezentante ale capitalului străin, ale aceluia capital, care ,

în mod onest și loial, a venit să contribuie la valorificarea bogățiilor noastre naționale. "

[-----]

Nu numai că **nu este o lege agresivă , dar este o lege de împăciuire între elementul**

românesc și cel străin sau minoritar. [-----] Este bine să venim cu legi de prevenire ,

aplicate cuminte, aplicate cu energie dar cu bună credință . [-----]

Titeanu / 3 iul.'34

▣ Capitalul străin

" Noi socotim că , **oricât de interesantă** este colaborarea cu capitalul străin, și **oricât de necesară** ar fi această colaborare , **capitalul străin are de urmărit aici scopuri, în primul rând, economice.** **Eu nu pot să cred** că scopul principal al acestui capital este plasarea șomerilor din țările respective ! Nu cu asta poate fi rezolvată problema milioaneilor de șomeri din marile țări capitaliste !

" **Înțeleg să-i dăm capitalistului onest** , care vine să aducă aici **nu o mentalitate colonială , ci o mentalitate de cinstită și de loială colaborare , dreptul la control , în ce privește finanța lui și tehnica lui .**

" **Dar , nu înțeleg ca, în mod sistematic, să fie înlăturat , cu o mentalitate colonială , personalul românesc ,** mai ales că această problemă ia astăzi - să fim curajoși și să o recunoaștem - **aspectele unei adevărate nevroze sociale "** [**naționalismul extremist**](aplauze la PNL)
[-----]

Pentru capitalul străin **nu am interes să stabilesc proporționalitatea între salarii ; dar am dreptul de a interveni pentru a asigura elementului meu muncitor românesc ,**
[-----]

Nu uitați că sunt câteva decenii de abia de când **vămile** acestei țări nu erau ale noastre , de când **salinele** acestei țări nu erau ale noastre , de când **monopolul tutunurilor** acestei țări nu era al nostru, de când **această țară nu avea o bancă de emisiune ,** **nu uitați** că ,dacă noi am fi mers în spiritul cosmopolitismului unora și al abdicării altora , **rețeaua de cale ferată** ar fi rămas în mâini străine până la 1960 ! [-----]

" Din acest punct de vedere , **legea de față** nu reprezintă un simplu baraj , ea reprezintă un **îndoit baraj, baraj împotriva concepțiunilor de exploatare colonială** a acelor **capitaluri care nu vin aici cu gândul cinstit ,** [-----]

V. Personalul minoritar - personal românesc . Evreii .

ACCuza / 2 iul.'34

▣ Legea

▣ Pericolul capitalului jidănesc.

" Dar nu e vorba de mine, dar **se săvârșește un mare progres** , atunci când **se recunoaște necesitatea de a se protegii munca națională.** [-----]
că este necesar ca **această muncă să fie proteguită de stat .** [-----]
Această lege **nu este o lege de șomeri , ci este p lege națională**
Nu este de acord cu "optimismul" raportorului , care consideră capitalul străin interesat să-și supravegheze interesele .
Capitalurile care se prezintă la noi sunt, să spunem cuvântul, care unora din dvs nu vă place, capitaluri jidănești.
Capitalurile jidovești urmăresc altceva decât supravegherea folosonței lor pe acest pământ.
Capitalurile jidovești urmăresc să se substituie elementului românesc
în țara aceasta . [----]
treptat , treptat **acest element al jidanilor a pus stăpânire pe atâtea ramuri de activitate și continuă să se substituie în alte ramuri .**
A ocupat comerțul, a ocupat industria, aproape toată industria este jidănească.
Noi nu ne plângem și nu ne luptăm împotriva străinilor, să fie bine știut ,
nu străinii creștini sunt primejdia acestei țări, ci jidanii.
-dr.Hasnaș : "Toți străinii ! "
-ACCuza : Dvs puteți să fiți de altă părere , dar **eu nu văd că alți străini ocupă orașele**

din Moldova, **decât jidanii**, nu văd că alți străini , **decât jidanii**, ocupă comerțul și industria -VTPrelipceanu : Și în profesiunile libere : **medicina și avocatura** .

-ACCuza : ... **nu văd ca germani sau unguri să ocupe profesiile libere , ci treptat le ocupă tot jidanii** .[-----]

Am să vă indic acest teritorii , ca dvs să le cunoașteți și să luați măsuri.

Maramureș, Bucovina ; Basarabia , acestea sunt **teritoriile pe care jidanii le consideră** și astăzi ca fiind **sub stăpânirea lor jidănească și**

politica națională care va veni și care va trebui să vină ,

care nu se va mai tolera să nu vină cât de curând.

fiindcă ar însemna să se primejduiască existența noastră ,

acea politică națională va lua măsuri ca să înlăure elementul jidănesc

din aceste cuiburi unde s-a așezat și unde

se consideră ca stăpâni asupra teritoriului pe care îl ocupă. (Aplauze LANC)

[-----]

Cunoașteți cuvântul lui **Vasile Conta** ? Vă amintiți cuvântul lui Vasile Conta de la **1879** , când în **Camera de revizuire** a rostit aceste cuvinte , care trebuie să rămână în gândul **fiecărui român ca o constantă preocupare ? El a venit să spună :**

< Noi, dacă nu vom lupta contra elementului jidănesc, vom pieri ca națiune.>

Ca un filozof, ca un cugetător, ca un profesor universitar eminent , să spună aceste cuvinte, desigur că erabazat pe cunoștințe adânci, și pe un sentiment de adâncă iubire a țării și a națiunii acesteia .

dr.Hasnaș /

▣ **Mentalitate conservatoare : pizma !**

▣ **Mentalitate liberală : munca și bunăstarea**

Această concepție a PL , de a dezvolta industria și comerțul, a găsit totdeauna opunere , la elementele ascunse ..." Așa este firea românului !

Când vede un român că se îmbogățește și prinde cheag , îl pizmuește :

cum s-a îmbogățit românul acesta ?! ; iar când vede un **jidan** - vorba d-lui Cuza - , pe un străin, un **neamț** sau un **ungur** , că s-a îmbogățit, zice :

săracul , a muncit! " (ilaritate)

" Această concepție trebuie schimbată ;[-----]

dr.Hasnaș /

▣ **Străinii ; minoritarii**

▣ **Problema ovreească**

[LD : ajunge la această paranteză , presat de Cuza

.Împarte pe evrei în " buni" și "păcătoși" (la fel ca și pe alți străini) față de care ar dori măsuri diferite . **Cuma anume să se facă această triere ... nu o spune]]**

- **Hasnaș** : Rusia nu și-a închis granițele ?! A murit ea ? Trăește foarte bine !

- **ACCuza** : Vai de capul rușilor cum trăesc !

- **Hasnaș** : Au murit numai câțiva evrei .

- **ACCuza** : Nenorocirea este că tocmai evreii n-au murit !

-**Hasnaș** : "**Ovrei , ovrei : aceasta este marota d-tale. D-l Cuza agită și provoacă cu problema ovreească . Admiteți paranteza. Să avem curajul s -o examinăm cu toată strășnicia , pentru că se face pe această temă foarte multă demagogie.**

D-lor deputați, **eu am fost exclus din Partidul Socialist** , pe când eram **student**, pentru că am vorbit **împotriva evreilor**. Am ajuns însă **la maturitate** și acum **judcata mea este mai chibzuită. Evreii de la noi din țară se împart în două categorii .**

Prima categorie de evrei o constituie acea **cari au trăit în țară de când se știu ei.**

-**ACCuza** : Ei,și ? Ce dovedește aceasta ?

-Hasnaș : Argument este acesta . " ei, și ?"

În această categorie sunt **ovreii care au purtat războiul alături de noi toți :**
ovreii aceștia **au sângerat pentru țara noastră.**

A doua categorie o formează **ovreii aceia păcătoși**, care **au venit cu sutele de mii după război** încoace, printr-o **acțiune dăunătoare și murdară** , pentru că **au plătit bani în dreapta și în stânga** , să intre în această țară ; **aceștia ne gătuie.**

Ovreii care au luptat alături de noi, în războiul cel mare , suntoameni cărora pot să le strâng mâna. Dar cu **miile de ovrei care au venit de peste graniță** , din Rusia și din alte părți, **nu avem nimic de a face.**

Sunt unii străini care , atât prin **alipirea provinciilor dezrobite** , cât și prin nevoile societății noastre și serviciile făcute țării noastre , **pot fi socotiți ca cetățeni români.**

Ce să facem cu aceștia ? Putem noi , o țară de 18 milioane de români, cu 4 milioane de străini, **să-i omorâm , pentru a face plăcere d-lui Cuza ?(ilaritate)**

Avem o mare datorie, o imperioasă datorie. **Noi trebuie să căutăm să ridicăm elementul românesc ; să lăsăm pe fratele neamț să muncească ; să-întindem mâna cu toată plăcerea și cu toată dragostea ; dar să luăm toate măsurile și să întrebuițăm toate mijloacele , să ridicăm economic și cultural elementele românești .**

[-----]

-ACCuza : protestează pentru că dr.Hasnaș a folosit , la adresa sa , termenul " vorbărie"

-Hasnaș : își cere scuze (plictisit , efectiv...)

-ACCuza : Satisfăcut, Cuza îi face un catren :

Că doctorul-il filosemit ,Nu admit ; dar că este hidrofob, Aprob "(mare ilaritate)

Șoluțiu /

▣ Legea Teodorescu

Declar că **voi vota această lege** pe care **înțelepciunea și patriotismul d-lui ministru** îl prezintă Parlamentului . **Efectele ei vor depăși** , de sigur, **înlocuirea simplă a unui oarecare număr de străini din întreprinderi.**

" **Se va curma** , în sfârșit - și aici găsesc marea importanță a legii -

acel boicot sistematic al românilor ,

în industriile conduse de străini sau minoritari

care , în anumite cazuri , **au dat rezultate revoltătoare . "** [-----]

Un industriaș german , venit din Bavaria în țară la noi, **nu va angaja** nici măcar din greșeală , **vreun român** , ci va angaja **numai germani sau sași .**

Tot astfel , **un ungar** venit de la Budapesta , ajuns să se instaleze în țară la noi,

se va îngrădi, desigur, cu **garda lui de unguri și de secui.**

În această situație , **cum va putea să pătrundă românul nostru**

- în special în nordul Ardealului , al cărui reprezentant sunt -

cum va putea acest român să pătrundă **în industrie sau în comerț ?**

Nu mai vorbesc de **cel de-al treilea caz** , **[evreii]**

despre care a vorbit cu prisosință profesorul Cuza .

Am ajuns astfel ca, în **Nordul Ardealului** , în județele **Bihor, Sălaj, Satul-Mare și Maramureș**, cu o **populație românească de 70 %** ,

în **întreprinderile industriale și comerciale** , **românii - înțeleg românii de origine - să fie reprezentați deabia cu fracțiuni de procent !** [-----]

Șoluțiu /

▣ Pericolul minoritar , revizionist

Acest fapt este foarte alarmant , fiindcă întreaga noastră **frontieră spre Ungaria** , cu mici excepții, **este împănată cu întreprinderi industriale și comerciale minoritare** , cuib de **rezistență minoritară** , nucleu de **ofensivă revizionistă.**

Nădăjduim ca actualul proiect , cinstit și , mai ales, **îndârjit aplicat** ,

va pune odată pentru totdeauna la punct această situațiune insuportabilă

care a fost semnalată adesea ori, atât prin **moțiunile tuturor secțiunilor Ligii Antirevizioniste**

din Ardeal, cât și prin cunoscutul **plebiscit românesc al ziarului " Curentul " [LD ?]**

Fritz Connert / 2 iul '34

▣ " Naționalismul" legii

▣ Fața ascunsă : antiminoritară

[LD : Este adevărat că legea avea unele echivocuri, dedesubturi, care determinaseră și **confuziile** unor vorbitori anteriori , între străini , ca "**cetățeni**" sau ca "**etnie**" .]

Dar Proiectul are o latură pe care noi nu o putem accepta .

Nu contestăm dreptul statutului de a supraveghea industriile din această țară , precum și întreprinderile care stau în legătură cu apărarea națională .

Prin urmare, **admitem acest principiu.**

Dar , ni se pare nouă că modul de aplicare a acestui principiu , **depășește limitele** necesare și **constituie un amestec** al statului **în treburile economice private .**

Mi s-a reproșat în Comisie **că nu aș fi destul de patriot ,**

pentru **că nu accept toate dispozițiile acestei legi.**

Nu am pretenția să fiu mai patriot , decât fostul subsecretar de stat ,

Grigore Gafencu (PNT) , care a vorbit la Senat la acest proiect , sau de dl. **Corteanu** (ex-deputat, argetoianist) care a scris la " Argus" despre lege...

"**D-lor deputați**, trebuie să amintesc un lucru : s-a vorbit astăzi aici despre aceste **măsuri**, dar despre care nu se spune totul , **căci sub ele se ascunde ceva .**

Acestea au două fețe : o față pe care o cunoaștem cu toții , din textul proiectului care se referă la apărarea națională , și **care este foarte bună ;**

dar este și un alt scop care se urmărește prin aceste măsuri :

un scop ascuns , un scop naționalist .

DI Hasnaș a vorbit deschis despre acest lucru :

acest scop este înlăturarea minoritarilor din industriile lor, prin alți cetățeni.

" **Mi se pare cam bizar** să se vină astăzi cu o lege pentru apărarea națională , deoarece **sunt alte legi care o asigură ;**

Apoi ... cum poate fi apreciată obiectiv, "valoarea morală a individului " , lealitatea sa față de statul român ?!

LD : Atenție ! Punere la punct riscantă ... punct lovit !

-Pamfil Șeicaru : Există un climat al ideilor, d-le Connert .

Nu vă supărați, dar **poporul român , un popor și un stat mai puțin evolute** , în deobște , **își îndreaptă privirile spre statele mai evolute**

și este firesc ca **radierea cugetării lui Hitler să se resimtă și în Țara Românească și atmosfera din Germania să radieze** oarecum și în legislația românească ."

(aplauze)

-Fr.Connert : Dl Gafencu a spus că Germania nu a recurs la aceste măsuri...

-dr.Hasnaș : S-a cam înșelat dl Gafencu . [-----]

-Connert : " **Noi am făcut dovada** , de când trăim aici , că **ne dăm toate silințele să ne facem datoriile pe care le avem ca cetățeni ai acestei țări.**

Connert / 2 iul '34

▣ Legea, art 4 : minoritarii ! limba !

Dispoziție care trebuie să o combat cu toată tăria : prin care se ordonă ca **toate întreprinderile sunt obligate de a ține registrele în limba română !**

-Șeicaru :) Aceasta este și excesiv și inutil !

-Connert : Dl Plătăreanu se mândrea cu această " inovație" .

Îmi pare rău că s-a făcut acest lucru și îmi pare rău că Statul român merge în această direcție în capul lumii !

-**Octavian Furlugeanu** (PNL, Banat) : Credeți dvs că **se mai poate admite ca românul** să fie **Wochenarbeiter** și la industriile acestea să scrie **Eintritt fur Hunde und Walahen verboten ?**

-**Hans Otto Roth** : Vă rog să arătați cazuri .

-**Furlugeanu** : Și la mine în **Banat** , în industrii , sunt **15% români și 85% minoritari** . În județul nostru sunt muncitori ; acolo suferă poporul român.

-**Connert** : **Sunt și minoritari care suferă și care șomează.**

Connert / 2 iul '34

▣ **Tratatul de pace**

▣ **Protecția minorităților**

Minoritarii au și ei dreptul să trăiască în această țară.

" **Există o dispoziție** care merge și mai departe , care cere ca și **corespondența relativă la operațiunile de contabilitate** , adresată în interiorul țării , să fie scrisă în l.română.

Cum puteți dvs să pretindeți ca germanul cu germanul să corespundeze în limba română ?

Puteți să ne obligați când ne adresăm unei autorități. Asta da !

Dar vă întreb mai departe : **vreți ca noi**, neștiind limba românească ,

să o batjocorim în corespondența noastră ?

Pentru combaterea acestui art 4 , voi invoca o dispozițiune din Tratatul de pace .

De 15 ani, de când sunt deputat , **nu am făcut nici o dată aluzie la acest Tratat** .

Acum trebuie s-o fac. Noi suntem răspunzători față de populația care ne-a trimis aici .

lată ce este scris în Tratatul pentru ocrotirea minorităților , în art. 1 :

< România se obligă ca stipulațiunile cuprinse în art. 2-8 din prezentul capitol , să fie recunoscute ca legi fundamentale , astfel ca nici o lege , nici un regulament , și nici un act oficial , să nu fie în contrazicere sau în opoziție cu aceste populațiuni și ca nici o lege , nici un regulament și nici un act oficial , să nu aibă precădere față de ele . >

-**ACCuza** : Știți dvs care este concluzia ? **Să vă duceți la Liga Națiunilor .**

Vă convine ? Argumentul d-tale nu are nici o valoare pentru noi .

-**Connert** : Dle profesor, eu știu că nu iubiți Liga Națiunilor .

La art. 8 , alin.3, se spune următoarele :

< Nu se va impune nici o restricție contra liberei întrebuintări , pentru orice supus român , a unei limbi oricare , fie în relațiunile private sau de comerț . >

Am terminat ; nu vreau să citesc mai mult despre chestiunea aceasta .

-**ACCuza** : Mai bine nu începeai niciodată . Nu are nici o valoare .

Nu vrem să ne faceți aceste declarațiuni sub formă de amenințare .

-**H.Otto Roth** : Nu este nici o amenințare .

-**Connert** : " D-lor, v-aș ruga foarte mult să renunțați la art. 4 , care puteți fi siguri că nu are nici un sens și nu-l veți putea nici aplica .

Aceste dispozițiuni nu sunt nici aplicabile , nici raționale , nu au nici un sens, ci numai înveninează relațiile dintre poporul român și poporul nostru."

Pamfil Șeicaru (" Curentul ") , 2 iul.'34

Deocamdată, **legea fixează drepturile muncitorilor cetățeni români**

[-----] Va veni o altă lege să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare .**

[-----] Eu socotesc această lege **introdactivă ; va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare .**

Șeicaru /

▣ **Români = cetățeni români ?**

▣ Minoritarii = români ?

[LD : cea mai bună dovadă de confuzia creată prin termenii legii]

-**ACCuza** : Dle Șeicaru, vă rog, **este vorba de români , nu de cetățeni români .**

-**Șeicaru** : Proporția între **cetățenii români și necetățenii ...**

-**ACCuza** : Dle Șeicaru, vă rog **nu schimbați caracterul legii**, este vorba de români, și nicăeri **nu veți găsi cuvintele " cetățeni români "**

-**I.Răducanu** : Cetățeni, ca **noțiune juridică .**

-**H.O.Roth** : Adică **cetățeni români .**

-**ACCuza** : Aceasta este interpretarea d-tale, eu zic altfel.

-**Șeicaru** : Dlor, eu merg direct , fără să ascund nimic : **români în sensul juridic** al cuvântului.

Va veni **o altă lege** să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare .**

-**ACCuza** : Dle d-ta strămuți discuția , vrei să introduci legi noi...

-**Șeicaru** : Eu socotesc această **lege introductivă ; va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare .**

Se spune "**întreprindere românească**" .Dar ce se înțelege prin asta ?

Este românească numai pentru că se găsește pe teritoriul României ?

-**Fritz Connert** : Și la Banca Națională , și în administrație ?

-**Șeicaru** : **Trebuie stabilită și această proporție**, pentru că la fiecare pas se vede complezența aceasta, mai ales a Ministerului Muncii , în autorizațiile care se dau .

Șeicaru / 2 iul.'34

▣ Limba registrelor - limba română ?

[LD : **Are și nu are dreptate Șeicaru ! Excesiv de "intelectual" , are în fond complexul naționalistului unei culturi mici ; excesiv de "orgolios" , crede că dă o lecție de bun simț minoritariilor ; excesiv de " generos" , dă apă la moră rezistenței la învățarea limbii române de către minoritari . Așa cred eu .**

Discutând pe tărâm legislativ, ar fi putut să invoce ... **reglementările respective în chiar țările invocate : Anglia și Franța .**]

Legea are și unele excese. Art. 4 , privind limba folosită.

" **O limbă se învață de către minoritățile naționale prin seducția ei ,**

prin forța pe care o redreasează din p.d.v. al **contribuției la cultura umană .**

Nu mă obligă nici o lege să învăț limba franceză ; dar mă obligă Racine, Corneille, Moliere, Montaigne. Nu mă obligă nici o lege din lume să învăț limba germană ; dar mă obligă Goethe, Kant, mă obligă Schiller.

Limba românească veți fi constrânși s-o învățați în măsura în care creațiunea geniului românesc se va impune prin forța ei de seducțiune .

O limbă care se învață prin constrângeri de acestea legale, este o limbă care nu vă face prieteni, ci dușmani, iar graiul se socotește că este un bun al meu, este poate una din formele de creație a sufletului meu. **Prin limba** însăși se pune **certificatul istoric al formației nației mele.** O limbă are atâtea locuțiuni, atâtea cuvinte pe care le-a strâns în decursul veacurilor . Și atunci, **acel bun, să ți-l dau d-tale cu sila ?**

De aceea eu cred că în **art. 4 , dacă există o parte obligatorie , când te prezinți cu registrele în fața autorității românești , aceste registre să fie traduse într-o limbă românească pură, traducerea să fie legalizată .** [-----]

O limbă pe care o întrebuințezi în corespondența ta de interes , și nu o întrebuințezi corect, este o limbă insultată , și eu nu accept ca limba nației mele să fie un prilej de insultă în corespondența particulară " [-----]

-**Adam Ionescu** : **Care este înțelesul de " personal românesc" ?**

-**Teodorescu** : "**Evident, cetățenii români. Chestiunea e stabilită prin Constituție .**"

-**Adam Ionescu** : **Dacă prin " personal românesc " se înțeleg "cetățenii români" , în general, atunci se impune o modificare , fixându-se și cota rezervată elementului autohton românesc.**

Noi **reprezentăm 75- 80% din populația** acestei țări, și de aceea , **în cota aceasta , rezervată românilor, cer să se respecte aceeași proporție de 80% , pe care o avem față de totalul populației.**

▣ Minoritățile

▣ Supravegherea suspectilor.

[LD : atenție ce criteriu subiectiv ! Oare Titeanu este sincer, diplomat sau naiv ?]

" De aceea noi aducem un control justificat de toate aceste exemple , control care **nu se adresează** câtuși de puțin **unei categorii de cetățeni** - am spus-o în Raport -un control care **se adresează exclusiv individului ca valoare morală, individ în care poți să ai încredere sau poți să nu ai încredere .** Depinde de **sănătatea morală a categoriilor de cetățeni și de solidaritatea lor cu acest stat ,**

ca să aibă **mai mulți sau mai puțini indivizi** de aceștia în mijlocul lor . (aplauze la PNL)

"Când aceasta este realitatea, și când acesta este scopul legii, eu sunt foarte în largul meu ca să **răspund onoratului deputat al Partidului German și tuturor minoritarilor .** Îi voi aduce întâi **omagiul meu pentru limba corectă** în care s-a exprimat și în același timp **pentru gândurile de loialitate** pe care le-a mărturisit .

Un singur lucru însă a fost **puțin supărător :**

ați amintit aici de **Tratatul minorităților.**

"Vedeți dvs , **pentru noi tratatele de pace** reprezintă poate ceva mai mult .

Tratatul minorităților reprezintă **pentru dvs ,** în această dezbatere, **un registru de contabilitate ,dar pentru noi reprezintă integritatea statutului teritorial .** (aplauze la PNL)

Socot că **nu a fost politic din partea dvs să vă puneți pe această temă ,** cu atât mai mult cu cât **în joc, nu era decât un registru fiscal și dreptul de a-l ține în limba dvs.**

[LD : punere la punct magistrală, elevată, elegantă]

Cu această ocazie , îmi dați voie să vă amintesc , ca internaționalist,

că **dacă aceste tratate de pace sunt instrumente de drept,** ele au la bază **simetria juridică și dacă există drepturi , pentru dvs, există și obligații.**

Și atunci , mi se pare că poate este ocazia de a vă spune că

vorbiți prea des de drepturile dvs ,

pe când **noi vă amintim prea rar de obligațiile dvs.** (aplauze la PNL)

-Hans Otto Roth : Ne îndeplinim toate datoriile.

-Titeanu : Ce am spus eu ? Am spus că **dvs vorbiți prea des ,** poate , **de drepturile** pe care le aveți, și **că noi suntem vinovați, noi ne găsim în carență ,** fiindcă **vă amintim prea rar de obligațiile dvs.**

Prin urmare , **acuzarea nu o aduc dvs, ci nouă ! "**

Intoleranța

[LD : retezarea aroganței germane !]

Am fost surprins atât la Comisiune, cât și în dezbatere ,

când ați spus că în alte țări nu există legislație similară .

Mai mult, **mi s-a părut ciudat , când mi-ați pomenit de Germania .**

Vedeți, **nu ne aparține nouă să atacăm de la această tribună sau să formulăm o critică împotriva oricărui regim ar fi el ;**

fiecare țară are dreptul să-și dea regimul interior pe care îl vrea.

Dar să veniți dvs și să vorbiți de intoleranță , atunci când în alte țări **se face pedigree-ul genealogic al fiecărei familii , este cel puțin o imprudență !**

[LD : atenție ! punere la punct cu argumentele adversarului]

Iar în ce privește **nostalgiile** pe care le-am auzit **formulate la Comisiune ,**

cu privire la **regimurile trecute ,** îmi voi permite să vă reamintesc un singur lucru : **Instrucțiunile de Statul Major ,** date la 1912 din Budapesta , către **Uzinele Reșița .**

Știți ce spuneau ? Glăsuiau așa :

< Personalul acestor secțiuni trebuie să fie compus numai din credincioșii statului , de preferință germani și maghiari , înlăturând, în deosebi, pe sârbi și pe români . >

lată acest trecut , trecut pe care noi nu-l reînviem . Și știți de ce nu-l reînviem ?

Fiindcă suntem , în primul rând , naționaliști.

Noi știm că această monarhie s-a prăbușit prin intoleranță , și iată de ce nu voim să cădem și noi în propriile ei greșeli. "

[LD : Willer era prezent dar ... nu a luat cuvântul la lege]

-Iosif Willer (P.maghiar) : " Multe prostii s-au comis în fiecare armată, dar ce suntem noi responsabili de ele ? Ca reciprocitate, generalul Domoșeanu era șef de secție la Ministerul de Război la Viena , și nu era suspectat nici o dată. Se bucura de foarte mare considerație.

-Titeanu : " Eu îmi îngădui să subliniez că această încadrare a personalului din întreprinderile legate de apărarea națională, acceptate cu oarecare rezerve de dvs, nu a stârmit , totuși, acele proteste violente care se scontau : aceasta îmi dau dreptul să cred că la loialitatea noastră și la buna noastră credință , veți răspunde și dvs cu loialitatea și buna dvs credință. "

-H.Otto Roth : Ca totdeauna .

VI .Securitatea întreprinderilor legate de apărarea națională

Ing. N. Teodorescu / 2 iul.'34

Pentru întreprinderile care sunt în directă legătură cu apărarea națională, încadrarea personalului (român sau străin) ,va fi supusă autorizării anuale a Ministerului Industriei și Comerțului , după propunerea unei Comisii formată din delegați ai Președinției Consil. de min., Industrie și Comerț, Muncii, Marele Stat Major.

Pentru exercitarea controlului aplicării legii, la sfârșitul fiecărui an, întreprinderile erau obligate să trimită situațiile exacte ...

Cu toate dificultățile ... proiectul de față va contribui la promovarea elementului național, fără ca interesele capitalului străin investit în România să fie lezate , fără a diminua posibilitățile colaborării de viitor cu acest capital.

Expunerea de motive - ministr.Teodorescu / 2 iul.'34

Șuluțiu /

▣ Pericolul minoritar , revizionist

Acest fapt este foarte alarmant , fiindcă întreaga noastră frontieră spre Ungaria , cu mici excepții, este împănată cu întreprinderi industriale și comerciale minoritare , cuib de rezistență minoritară , nucleu de ofensivă revizionistă.

Nădărdum ca actualul proiect , cinstit și , mai ales, îndârjit aplicat ,

va pune odată pentru totdeauna la punct această situațiune insuportabilă

care a fost semnalată adesea ori, atât prin moțiunile tuturor secțiunilor Ligii Antirevizioniste din Ardeal, cât și prin cunoscutul plebiscit românesc al ziarului " Curentul " [LD ?]

Bejan / 3 iul.'34

▣ Siguranța apărării naționale

Importanța legii nu o dau atât proporțiile stabilite prin lege.

" Eu cred că dvs trebuia trebuia să insistați , în primul rând,

asupra măsurilor care s-au luat pentru siguranța apărării naționale .

Este pentru prima oară când un asemenea articol apare într-o lege la noi în țară.

Este pentru prima dată când preocuparea înaltă a siguranței statului român , este introdusă în lege.

-V.Serdici : Dacă este vorba de siguranță, de ce n-ați propus ca în aceste industrii personalul să fie exclusiv românesc ?

-**Bejan** : Sunt anumite ramuri, chiar de armament, **sunt anumite specialități**, pentru care ne vor trebui mulți ani ca să le stăpânim. Nici în alte țări europene, fabricarea de puști nu o face fiecare țară. **Grija noastră va fi să alegem specialiștii din țările amice.** Deci **nu poate fi vorba de o exclusivitate definitivă.** Când ne dăm seama că **războiul de mâine va fi un război " tehnic" ,** în care **industriile vor juca un rol preponderent,** nu puteau lipsi aceste precizări din lege.

Titeanu / 3 iul.'34

▣ Întreprinderile legate de apărarea națională .

▣ Acțiunile de sabotaj și spionaj

La acest capitol, voi avea de dat două răspunsuri opoziției :

Un răspuns individual dat d-lui Gafencu - care a adus o critică pe care văd că partidul pare să nu o îmbrățișeze ;

și un răspuns de la partid la partid, dat reprezentantului minorității germane, d-lui Connerth .

DI.Gafencu a spus :acesta este un articol care deschide calea tuturor imixtiunilor politice . Pe baza acestui articol, oricine va putea fi scos , fiindcă este liberal, național-țărănist, gogist, cuzist, iunianist, averescan, sau țărănist nefuzionat .

"Dar d-lor, aceasta este o interpretare complet enorată , mai întâi că legea este precisă : e vorba de toate acele întreprinderi în directă legătură cu apărarea națională.

Textul propus conturează net caracterul acestei intervențiuni ;

o imixtiune care are la baza ei un singur lucru : îngrijorarea românească condusă de aceeași permanentă preocupare , care trebuie să fie pentru toți o obsesie : apărarea națională . E clar .

Este foarte ușor a face doctrină , este foarte ușor a veni cu deziderate de libertate publică , **pentru a răsturna textul unei legi realiste .**

Dar eu îmi voi îngădui , ca membru al *Comisiei militare*, să vă fluture aici , să vă dezvăluiesc sumar numai un colț din voalul a **tot ceea ce se petrece în întreprinderile noastre de stat ,** în legătură cu apărarea națională, și în **întreprinderile private** de aceeași categorie.

Fac apel la conștiința dvs de români. Din puținul pe care îl voi citi, **veți înțelege restul.**

Organizații de spionaj...

A fost , de exemplu, la Poștă , descoperită , cu ramificațiuni foarte importante, organizația de spionaj a lui Ivan Tevekelef -organizație vastă cu peste 20 de informatori , cu interceptarea întregii corespondențe de stat , cu numeroși curieri săptămânali trimiși peste hotare , cu informațiuni precise , **concernând direct apărarea noastră națională . Documentele vorbesc de la sine. Nu am să răsfoiesc aici toate dosarele și nu am să desfășor în fața dvs un film sonor ; **am să citesc însă o singură piesă ca să vedeți cum se introduc** în industriile și în întreprinderile publice , care se găsesc în răscrucea preocupărilor noastre naționale, **elementele de sabotare ,** ca să vedeți cât de legitime sunt măsurile luate prin acest proiect de lege**

.Este vorba de **chestionarul** trimis unuia dintre complotiști, " doctorul C " , din Viena :

<**Prima întrebare : are cunoștințe printre funcționarii superiori ai Ministerului de Externe , Interne, Apărare Națională, Marină de Dunăre și Mare , în "cercurile industriale"** și dacă sunt mulți **"ingineri străini "** în aceste cercuri ?

A doua întrebare : are cunoștințe printre inginerii și lucrătorii de la aceste fabrici ?

A treia întrebare : fabrica are ofițeri români ?

A patra întrebare : ce lucrează Pirotechnia din București , cerându-i să procure eșantioane de explozibile fabricate la București , precum și cele străine, întrebuițate de armata română.?

Mai departe : în ce clădire se păstrează arhiva secretă a Marelui Stat Major ?

Unde se fabrică piesele componente ale podurilor de pontoane ?

Unde se găsesc santinele străine de origine ? >

...Și urmează acest **interogator de natură industrială** și cu **statistica personalului străin**. Iată un exemplu. Prin urmare **directive directe** prin care **se căuta acea împănare de sabotaj industrial în legătură directă cu interesele de apărare națională.**

Organizații de spionaj comuniste

Am aici **Instrucțiunile** trimise de o **oficină agitatoare de peste graniță** ; inutil să citez de la cine emană. Este o **piesă originală** care poate fi oricând verificată .

Iată **directivele** trimise acum trei luni [**februarie '34 LD : presupun doc. PCR**] :

< Pentru cucerirea în primul rând a punctelor strategice cele mai importante , centre de **cale ferată , uzinele de război, uzinele care pot să fie repede mobilizate pentru scopuri de război, minele mari, fabricile din regiune .**

Odată această sarcină a **pătrunderii în aceste întreprinderi mari** din regiune împlinită,

trebuie pusă ca o **sarcină de asalt a întregii organizații respective de partid,**

și a tuturor fracțiunilor din organizațiunea noastră de masă,

fiecare legătură personală cu uzina respectivă,

ca să fie utilizată și transformată în legătură de partid,

pentru ca să poată servi ca punct de plecare în organizarea unei celule. >

Ați văzut directivele generale.Acum iată rezultatele :

/ La **1923, ing. Alexandru Gurov** , de la căile ferate, este descoperit ca

șef al unei organizații de spionaj ,cu vastă rețea , **extinsă exclusiv la CFR**

/ Se descoperă **organizația de spionaj Mata Vărzaru .**

Știți unde era introdus unul din elementele principale ? **La IAR**

-Șt.Mihăescu : era minoritar sau străin ?

-Titeanu : Străin, cu pașaport și comunist .

/La **1929**, se descoperă **organizația Vrabie -Talamajan .**

care avea ca zonă de acțiune **calea ferată și depozitele din gări .**

/ În **1930**, **organizația lui Parfenie Terente** . Scopul acestei organizații era

împănarea porturilor noastre Dunărene și a organizațiilor noastre maritime.

VII . PNL : prin noi înșine ! **PNȚ: porți deschise !**

[LD de fapt discuțiile nu se duc pe aceste lozinci, deși **situațiile discutate s-ar fi pretat .**

De remarcat că la dezbateri **lipsesc doctrinarii " consacrați "** , atât regăștenii țărăniști cât și ardeleni : Mihalache, Madgearu, Lupu, Maniu , Vaida , etc etc...

Nici liberalii - deși ar fi fost un teren propice - nu fac mult caz de această linie doctrinară.

Cred că explicația se găsește în " apropierea " , din acest p.d.v, al celor două mari partide]

Hasnaș / 3 iul.'34

Legea . este " răzburarea imanentă a nevoilor țării " ; este " **concepția și continuitatea PNL** " care a căutat să dezvolte cât mai mult **elementul românesc** . "

... când Partidul Liberal venea cu o **concepție românească a industriei românești**

și a **capitalului românesc** , cu concepția de a introduce **elementul românesc**

în toate industriile și muncile ,

găseam în spatele nostru Partidul Conservator , care opunea toată forța și toată energia pentru dărâmarea acestei concepții " (**aplauze la majoritate**)

Când bătrânul **Costinescu** a creat **fabrica de cuie** ,

a fost **înjurat pe toate tărâmurile** , pentru că a îndrăznit să facă asta .[-----]

dr.Hasnaș /

▣ **Prin noi înșine !**

▣ **Porți deschise !**

Primele legiuiri de protejare a elementului românesc au fost întocmite de **Paridul Liberal**.

Atât legea din 1887, cât și legea din 1904, 1909, se datoresc Partidului Liberal.
Cine nu-și mai amintește **cât a luptat pentru protejirea elementului național, Vintilă Brătianu ? Nu a fost el botezat de xenofob ?**

A încurajat cu toată energia **industria românească și munca românească.**

Capitalul străin

Cereau d-nealor , țărăniștii , înainte de a veni la putere , **să vină capitalul străin ,** și spuneau **că din cauza xenofobiei liberale nu vine** capitalul în țară.

Au venit d-lor la putere și capitalul străin tot n-a venit ! (ilaritate la PNL)

" Și bine a făcut acest capital străin că n-a venit , pentru că **acest capital străin ,** când vine într-o țară , n-are decât **un singur obiectiv acela de a câștiga cât mai mult.**

Înțeleg capitalul străin în țara noastră , cum înțelegea și Vintilă Brătianu , alături de noi, frățește , să ne ajute și să-și ajute , **luând un câștig omenesc.**

Să lase străinul pe român să conducă acest capital . Alături de el .

Așa înțeleg eu colaborarea cu capitalul străin. "

dr.Hasnaș /

▣ **Autarhia**

După război, **fiecare țară se închide în carapacea sa ;** fiecare popor **caută să producă în țara lui ceea ce are nevoie .** Această politică, pe care **Vintilă Brătianu a urmărit-o** cu atâta strășnicie, **este singura politică sănătoasă.**

Dovadă că este așa, este faptul că **bulgarii,** mai practici decât noi , **și-au închis de mult granițele ; jugoslavii,** de asemenea , **exportă cât mai mult , dar importă cât mai puțin ;** de asemenea , **polonezii și-au închis granița** pentru multe articole.

De sigur că **închiderea granițelor ar fi o măsură foarte gravă ,** pe care **nu o cerem .**

Suntem o țară agricolă . Dar **dacă vom căuta să dezvoltăm numai agricultura ,**

nu știu dacă **în momentele grele** vom putea face față tuturor nevoilor .

Germania, țară eminentamente industrială , și-a dezvoltat cultura de cartofi și secară !

Anglia, își dezvoltă și ea agricultura !

Rusia nu și-a închis granițele ?!

Noi, deci, **nu trebuie să dezvoltăm țara noastră numai în direcția agricolă ,** **trebuie să dezvoltăm și industria ,** fiindcă numai atunci **vom putea trăi prin noi înșine,** fără ajutorul străinătății.

Înainte vreme, țările agricole făceau numai agricultură , țările industriale numai industrie .

Rusia nu și-a închis granițele ?! A murit ea ? Trăește foarte bine !

- **ACCuza :** Vai de capul rușilor cum trăesc !

- Hasnaș : Au murit numai câțiva ovrei .

- ACCuza : Nenorocirea este că tocmai ovreii n-au murit !

N.Rizescu - Brănești / 2 iul.'34

▣ **Industriașul român.**

În Țara Românească **s-a creat o legendă** care a trăit până în zilele noastre :

că românul nu este bun de întrebuințat nici în comerț, nici în industrie ,

pentru că nu se poate adapta acestor activități economice.

Dacă așa au fost timpurile o dată, apoi **astăzi ele nu se mai compară** cu ceea ce a fost .

De ce a fost atunci așa ?

Pentru că **negustorii români ,** înainte vreme, **când îndrăzneau să-și deschidă o dugheană,** **erau persecutați pe toate căile de agenții administrativi.**

Cum își asortau rafturile cu mărfuri, **venea căpitanul de călărași sau polițaiul,** sau **prefectul cu primarul,** le rechizionau marfa ... reclamau ministrului plenipotențiar... care intervenea...

Încât românul băștinaș nu putea progresa !

S-a creat o altă legendă, că cei mai buni negustori sunt românii ardeleni ,

deoarece **făceau comerț în țară și trăiau sub protecție străină !**

N.Rizescu - Brănești

▫ **Străinii în industrie .**

▫ **Industria pur românească .**

În calitatea mea de industriaș, afirm categoric : **Românul se pretează perfect la orice industrie. Primele legi în folosul industriașului român au fost făcute de PNL.**

Acum istoria se repetă . **PNL vine cu o lege care rederează această stare nenorocită.**

Cu toată politica de autarhie, **industria românească este pe cale de redresare .**

Puterea de absorbție este mare . **Dar intelectualii își găsesc plasament în industriile pur românești.**

Sunt însă **industri străine** care au putut trăi foarte bine sub politica târnăcopului [**PNȚ**] , care **refuză și astăzi** elementelor românești **posibilitatea de a conlucra la aceste industrii.** "

N.Rizescu - Brănești

▫ **Elementul românesc în industrii**

▫ **Consiliile de administrație**

D-le ministru, cred că , **pe cale administrativă**, se pot lua **măsuri de constrângere** pentru ca **industria să întrebînteze elementul românesc** , în secțiunile administrative și tehnice.

Totuși **nu cred că se va ajunge la rezultate satisfăcătoare** ,

din cauza intervențiilor politice .La noi, toate **întreprinderile mari** au **Consilii de administrații** în așa fel alcătuite , de parcă ar fi **un mozaic perfect** în care se găsesc **reprezentanți ai tuturor partidelor politice** , care n-au alt scop decât să intervină , lucru care nu poate decât să dăuneze elementului românesc. [-----]

Plătăreanu / 2 iul.'34

Legea trebuie să păstreze acest echilibru , pentru că totdeauna noi ne-am plâns de această penurie din ultimul timp de capital străin.

Este inutil , și ar fi penibil pentru noi, **să luăm acest aer de agresivitate** ,

făcând impresia **că ne războim cu aceste capitaluri străine** ,

pe care **dvs, național-țărăniștii , le-ați dorit, le-ați invitat , le-ați arătat .**

Întotdeauna , în curs de zece ani, toate platitudinile posibile, **aruncând tot felul de reproșuri partidului național liberal**, pentru atitudinea lui. [-----]

Plătăreanu / retro 1924, 1929

▫ **Protecția muncii românești**

▫ **PNL - PNȚ**

- **Plătăreanu** : Eu știu un lucru : **când cineva se botează într-o apă politică**

- cum v-ați botezat dvs d-le Mihăescu - **își cunoaște și nașul.**

Se pare că **dvs nu v-ați apropiat istoricul partidului** ,fiindcă **dacă vi l-ați fi apropiat** , trebuia să știți **de ce** , în această materie, **partidul dvs nu a venit cu această lege.**

- **Mihăescu** : **Nu am uitat . Dovadă este faptul că , în ce privește personalul superior , care privește capitalul străin, am fost de acord cu procentul stabilit prin legea dvs.**

Nu am uitat , prin urmare , interesele justificate ale capitalului străin.

-**Plătăreanu** : Am vrut să spun că **nu ar fi fost nevoie de această lege** , astăzi,

dacă partidul dvs nu ar fi luat **acea atitudine îngrozitor de antiromânească** , în 1924, când s-a votat **Legea muncii** a lui Vintilă Brătianu .

Vă aduceți aminte de **art. 14, 15** și următoarele , când **nu era pletora de intelectuali** ,

când **nu erau aceste valuri care bat așa de zgomotos și așa de strident**

la ușile muncii românești. Vintilă Brătianu a pus o proporție de 75%

în favoarea muncii românești , nu global, ci **pe fiecare dintre ramurile de producție.**

-**Mihăescu** : **Dacă Vintilă Brătianu , atunci, a pus 75% , cât ar fi pus acum**

în favoarea muncii românești , când este această pletoră ? De sigur cel puțin 90% .

- **Plătăreanu** :În 1929, după 4 ani și jumătate de aplicație a legii , s-a petrecut un eveniment internațional . După o campanie de 4 ani încheiați, dusă de toată presa lui Deterding , care avea interes în afacerile cu petrol, s-a ajuns la acea celebră promisiune , pe care PNT a făcut-o, pentru considerațiunea că acest capital străin , care se simțise vexat , să poată fi tentat să se reîntoarcă , fiindcă, se spunea, că a părăsit Țara Românească , ca niște păsări migratoare , din cauza legii lui Vintilă Brătianu .

În 1929, vă aduceți aminte , cu ocazia unui banchet celebru dat la Londra , unui membru marcant al PNT, s-a luat obligațiunea formală ca , în 1929, să se desființeze acest primat al muncii românești , în toate categoriile de întreprinderi românești.

Prin urmare , ceea ce face astăzi PNL , nu este decât întoarcere la legea a cărei paternitate este indiscutabilă .[-----]

Ministrul Teodorescu s-a inspirat din legea din 1924, a ținut seama de dezideratele și *Expunerea de motive* făcută atunci de Vintilă Brătianu , care explica cota de 75 % .

-**Mihăescu** :Credeți dvs că Vintilă Brătianu a prevăzut o criză economică ca cea prin care trecem ?!

-**Plătăreanu** : Eu mi-am spus o părere , mi-am făcut datoria, am explicat de ce această lege trebuie plasată în constelația legislației internaționale.

Consider legea bună, dinamică, obiectivă, realistă . PNL se poate mândri .

" Revendic pentru noi continuitatea în această materie , vă rog să votați acest proiect cu încredere și cu sentimentul că PNL , prin această operă , a făcut, ca totdeauna ,

nu o operă demagogică , ci o operă de interes social și de armonie socială "

(aplauze prelungite la PNL)

Serdici / 2 iul.'34 , retro' 29

▣ Legea Răducanu .

▣ Protecția muncii indigene

" ... legea dvs este inutilă și , ca toate legile inutile, această lege îmi pare chiar cu totul dăunătoare . Dvs ați avut - am avut cu toții - un instrument excelent pentru scopul pe care îl urmărim , și , cu datele pe care le voi da, nădăjduiesc să vă dovedesc această afirmație și anume că legea Răducanu [Legea Migrațiilor] din 1929 , era un foarte bun instrument pentru scopul pe care îl urmărim . "

Legea Răducanu a ieșit într-un timp de început de șomaj, încercând să raționalizeze și să limiteze concurența mâinii de lucru străine și a profesionaliștilor străini.

Legea a îngăduit ministerului Muncii să ia măsuri reale și eficiente de reglementare a intrării și șederii în țară a străinilor , și , începând cu această lege,

" avem o preocupare de ocrotire a elementului indigen pe piața națională a muncii .

Când Răducanu a adus legea în dezbateri , s-a făcut o largă dezbateri ,

Răducanu fiind etichetat atunci ca xenofob .

Și actualei legi i se vor aduce acuzații de xenofobie .

Ați auzit pe dl.deputat Connert aducând asemenea acuzațiuni.

" Eu constat că aceste acuzațiuni sunt nedrepte , pentru că dvs , nu numai că nu manifestați sentimente xenofobe , prin această lege , dar prin dispozițiunile ei mergeți împotriva însăși a scopului legii .[-----]

- **V.Serdici** : Recunoașteți că legea Răducanu a fost mai bună,

o lege care a dus la scopul urmărit de noi,

care este același cu cel urmărit de dvs astăzi.

dar fiindcă această lege nu constituie un progres față de legea Răducanu,

și nu ne apropie mai mult de scopul pe care îl urmărim,

fiindcă este inutilă și cel mult vă va îngădui să vă plasați favorizații care astăzi

nu mai încap în slujbele statului , în industriile particulare ,

pentru acest motiv eu nu votez acest proiect de lege . (aplauze la PNT)

I.Răducanu (ex-ministru Muncii)

/ La 1934 , **Legea Teodorescu** .) "... pentru ce ați venit cu ea ? [-----]

numai pentru a aduce în **fabrica de legi** a României Mari , **încă** un proiect de lege ?
(aplauze la PNT)

-**Teodorescu** (ministru Industrii) :) Cuvântul "**fabrică de legi**"
a pornit de la guvernarea dvs !

-**Răducanu** : **legea din 1930** are un caracter mult mai general, consacrat prin prevederea că <
nici un supus străin nu poate să exercite vreo profesiune , sub nici o formă , în România,
dacă nu a avut autorizarea prealabilă pentru intrarea în țară , **în acest scop** >

Autorizarea trebuia să o dea o **Comisie specială de la Ministerul Muncii**, care cerceta fiecare
caz în parte . În urma acestei legi , în perioada 1930-1934 ,
din 50.000 cereri , au primit aprobarea doar 25.000 .

Cu legea dvs " vreți să afirmați formal **elementul naționalist în politica dvs** ,

și atunci veniți cu **anumite norme** care se adaugă ,

care nu înlătură normele din legea de la 1930,

norme care , după părerea mea umilă , **sunt inutile, vexatorii** și , dacă îmi dați voie să adaug
un cuvânt de efect aparent , aș putea să spun că **legea actuală este o lege de efect aparent** ,
aceasta în cel mai bun caz , ca să nu repet ceea ce au spus alții , că ar fi **o lege demagogică** ,
o lege vexatorie , o lege care nu ar avea decât sensul ca guvernul să-și îndeplinească
un angajament luat față de opinia publică . " [-----]

Socot că **singura parte bună din lege este menținerea dispozițiilor legii din 1930**.

[-----]

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ **Naționalizarea întreprinderilor**

▣ **PNL și PP- Averescu**

" **Opera de naționalizare a muncii**, mai cu seamă după război,
a fost **o preocupare** și am asistat , de la 1918 încoace , la **o cursă**, la **o întrecere**
între regimurile care s-au succedat - **Partidul Liberal și Partidul Averescan** -
pentru **naționalizarea unor anumite întreprinderi**.

Rezultatul a fost însă că , în loc să se urmărească **naționalizarea personalului** ,
naționalizarea muncii, în loc să urmărească ca **acele întreprinderi să devină realmente**
întreprinderi românești , nu s-a ajuns la altceva ,

decât la naționalizarea " acțiunilor" acelor întreprinderi .

P.Averescan și P Liberal, s-au luat la **întrecere** , în întreprinderile care au venit prin faptul
alipirii în granițele României Mari , și care mai de care din aceste două partide ,
prin aceia care compun **statele majore de conducere ale acestor partide** ,
au pus mâna pe acțiunile întreprinderilor, care înainte de unire nu erau românești.

Este adevărat că în lupta aceasta dvs ați triumfat și **Partidul Liberal a devenit astăzi**
deținătorul , în majoritate , a **acțiunilor** din toate întreprinderile care au fost naționalizate ,
ca **acțiuni**, ca **interese comerciale**, ca **interese bănești** ,

însă **nu ca preocupare de protejire a muncii românești**.

-**N.Rizescu -Brănești** : Puteți să ne dați un exemplu de societăți din acestea ?

Afirmația dvs este foarte gravă.

-**Vlad Dimitriu** : **Reșița**, toate întreprinderile carbonifere , toate întreprinderile pentru
exploatarea lemnului , toate întreprinderile miniere , care nu erau ale noastre ,
și au fost **naționalizate**, sub **regimul de comercializare**

de sub ministeriatul d-lui **Tancred Constantinescu** , mai cu seamă.

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Comutarea proprietăților

▣ PNT

După ce aceste bunuri au intrat , cum au intrat , în patrimoniul național, adică național-liberal, a venit **în 1928 revolta național-tărănistă** , care era , la vremea aceea, **o revoltă populară** , și care , printre alte **legi de comercializare** , **a comutat patrimoniul acestor societăți, dincoace, în alte mâini.**

- **I.Plessia** : Ați citat și Reșița ?

- **Dimitriu** : Reșița astăzi, este o societate cu caracter mixt , în care **statul român are cea mai mare parte din acțiuni** ; sunt și **particulari deținători de acțiuni ale Reșiței** .

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Legislația protecționistă.

▣ Farsa Consiliilor de administrație.

Eu vreau să arăt că **opera de naționalizare a acțiunilor comerciale , cu scop necontestat național nu a fost întovărășită de preocuparea pentru apărarea muncii românești .**

/ Legile din 1887 și 1912 privitoare la protecțiunea industriilor naționale,

au dat o **primă de încurajare** , li s-au acordat **numeroase avantaje**,

care **au fost prelungite** , după război, și de **PNL și de PNT**.

Grav este că nici una din acele **dispoziții** , privitoare la elementul românesc ,

nu au fost respectate .

În 1929- 1930, regimul PNT a venit cu legile comercializării, care au avut drept scop **atragera capitalului străin, și prin care o serie de dispoziții erau în favoarea capitalului străin.** Ele au avut și prevederi privind **protejarea elementului românesc.**

Dar nici dispozițiunile acelor legi nu s-au respectat ! [-----]

Ați prevăzut în lege obligativitatea ca, în viitor,

președintele Consiliului de administrație să fie român.

Dle ministru, dar nu **există și astăzi această dispoziție ? Există !**

Și nu este această dispoziție o **sinistră farsă** ce se joacă **pe bogățiile românești ,**

acaparate astăzi , în cea mai mare parte,

și **de capitalurile străine și de conducătorii străini ?**

Nu există și astăzi în capul fiecărui Consiliu de administrație ,

o păpușă, un Ionescu , un Popescu,

care nu reprezintă decât interesele capitalului străin ? [-----]

tocmai dvs să aplicați sancțiunile cuprinse în acest proiect de lege ,

referitor la **eliminarea acestor președinți " simbolici" ?**

Credeți dvs că veți găsi curajul de a dărâma atâtea întreprinderi și

să stricați atâtea lucruri bune și folositoare , pentru marea familie literară .

prin evacuarea din capul administrației atâtor întreprinderi comerciale ,

a **președinților Consiliilor de administrație .**

când **aceștia sunt cei mai dragi membri ai partidului dvs ? Desigur că nu .**

lată deci o **dispoziție completamente lipsită de sinceritate** , care nu se va aplica,

căci ar însemna să vă tăiați craca de sub picioare , așa cum sunteți azi aranjați în partid. "

Titeanu / 3 iul'34

▣ Legea Teodorescu

▣ Opiniile partidelor politice

" **Dacă** m-aș urca la această tribună , **condus exclusiv de sectarismul de partid,**

ași fi foarte mulțumit de **atitudinea ostilă** avută față de această lege ,

de către **diferite partide politice** și de către grupările care **nu au adus** aici

criticile obiective pe care le așteptam de la **conștiința lor politică** sau de la **conștiinciozitatea științifică** a unor oameni de specialitate .

" **Dacă** ași fi mânat exclusiv de sectarismul de partid și **dacă** ași vrea să fac demagogie, mi-ar fi foarte ușor să iau rând pe rând numele celor care s-au pronunțat împotriva unei legi care este **onestă și fundamentală** pentru apărarea muncii românești. (aplauze la PNL)

S-a discutat despre multe, dar foarte puțin despre lege . Criticile au fost lipsite de obiectivitate. [-----]

PNȚ

Au mai fost **criticile PNȚ**. Mi-ar fi greu să deslușesc o critică și un punct de vedere . Ca și în alte probleme la ordinea zilei , acest partid a înfățișat foarte interesante p.d.v, dar p.d.v. individuale. Ce să aleg și cui să răspund ?

Să-i răspund d-lui Gafencu care la Senat a văzut în lege " o lege de imixtiune polițistă " sau **să-i răspund d-lui Răducanu** care vede în această lege " o lege timidă" , fiindcă nu cere 100% personal indigen ?

lată două puncte de vedere total opuse. [-----]

Titeanu / 3 iul.'34

▣ **Întreprinderile legate de apărarea națională .**

▣ **Acțiunile de sabotaj și spionaj**

La acest capitol, voi avea de dat două răspunsuri opoziției :

Un răspuns individual dat d-lui Gafencu - care a adus o critică pe care văd că partidul pare să nu o îmbrățișeze ; [-----]

DI.Gafencu a spus :acesta este un articol care deschide calea tuturor imixtiunilor politice . Pe baza acestui articol, oricine va putea fi scos , fiindcă este liberal, național-țărănist, gogist, cuzist, iunianist, averescan, sau țărănist nefuzionat .

"Dar d-lor, aceasta este o interpretare complet enorată , mai întâi că legea este precisă : e vorba de toate acele **întreprinderi în directă legătură cu apărarea națională.**

Textul propus conturează net caracterul acestei intervențiuni ;

o imixtiune care are la baza ei un singur lucru : îngrijorarea românească condusă de aceeași permanentă preocupare , care trebuie să fie pentru toți o obsesie : apărarea națională . E clar .

Este foarte ușor a face doctrină , este foarte ușor a veni cu deziderate de libertate publică , pentru a răsturna textul unei legi realiste .

Dar eu îmi voi îngădui , ca membru al *Comisiei militare*, să vă fluture aici , să vă dezvăluiesc sumar numai un colț din voalul a tot ceea ce se petrece în întreprinderile noastre de stat , în legătură cu apărarea națională, și în întreprinderile private de aceeași categorie.

Fac apel la conștiința dvs de români. Din puținul pe care îl voi citi, veți înțelege restul.

[citează cazurile de spionaj și sabotaj]

3.) Iul.Pascu " Stat țărănesc. Stat corporativ. Stat românesc " , aug.'34

[LD un articol f.slab pe care îl notez pentru a marca o preocupare ...

Un amestec de **naționalism** combinat cu **țărănism** ...]

"Două formule politice, de o concepție și cu ecou în opinia publică , cu totul deosebită, s-au impus cercetătorului științific al vieții noastre publice :

statul țărănesc și **statul corporatist** .

Pascu /

▣ **Majoritarii - desavantajați**

▣ Minoritarii - privilegiați

[LD : nu știu în ce măsură cifrele și manipularea lor sunt reale;
ceea ce știu este că substratul demonstrației sale preocupă opinia publică]

" Analiza valorii lor reale , atât cât poate fi făcută într-un scurt articol de vacanță ,
sunt în funcție a **două constante ale politicii românești** ,
care se oglindesc în **cel mai teribil paradox** :

la un **popor cu o populație țărănească de 80% , 80% din cheltuielile bugetului statului**
se fac **exclusiv pentru ceilalți 20 % cetățeni, locuitori ai orașelor** , cari, la rândul lor,
în proporție de **80% , nu sunt români, ci sunt minoritari sau chiar străini !**

Deci, un întreg popor de **13 milioane de țărani muncește și plătește impozite**
pentru **huzurul și îmbogățirea a 2 milioane de burghezi minoritari !**

În Bugetul statului , **cheltuielile pentru personal, reprezintă 40 %** [-----]

Ori, din acești 40 % , mai mult de **o treime merge la minoritari** , cari sunt funcționari publici
într-o mult mai vastă proporție pe cât se crede îndeobște.

[----continuă argumentația cu alte cifre și proporții -----]

Pascu /

▣ Statul corporatist

[LD : iată **doctrina corporatistă** - taxată de unii ca "naționalistă" -
este criticată chiar de **pe pozițiile naționaliste**]

" **Și ca o soluție** a acestei tragice situațiuni - din care suntem siguri că, indiferent dacă în formă
evolutivă sau violentă , vom ști să ne ridicăm așa cum ne cheamă destinul și glasul marilor eroi
vizionari ai neamului - **s-a propus** de unii formula **statului corporatist** .

" Ori, **statul corporatist în România**, înseamnă pur și simplu , **întinderea la extrem**
a puterii minoritariilor , care **vor acapara** cu o rapidă ușurință **toată puterea politică** ,
pentru că **au deja toată puterea în grupările profesionale** , destinate a fi corporatizate .

" Din toate **corporațiile "programului" corporatist** (ediția a doua revăzută și adăugită) ,
și mai ales din toate corporațiile ce s-ar putea organiza ,

numai în 2 din 10 , avem majorități românești , funcționarii publici și mai ales agricultorii , cu
al lor formidabil procent al nației noastre , **față de care minoritarii reprezintă numai 20 % din**
populația integrală a țării.

În toate celelate corporații , noi, **românii, suntem în minoritate** , dacă nu absolută ,
în orice caz **politică** , pentru că **ne aflăm împărțiți în numeroase partide și programe politice**
și profesionale , **în timp ce minoritarii sunt natural legați de solidaritatea de rasă** , c
are da un alt imbold intereselor profesionale .

Mai mult încă, **chiar și în corporația agrară** noi nu am putea realiza politicește prea mult, dat
fiind că **țărănul proprietar sau muncitor agricol**
este tot ce poate fi mai **ostil corporatismului** .

Așa fiind, **un parlament corporatist ar avea majorități minoritare**
și ar da , firește , **un guvern minoritar** .

" **Corporatismul este , deci, tot ce poate fi mai antinațional și mai distrugător** pentru
puterea politică a națiunii românești.

Este deci de neașteptat cum s-au putut găsi **intelectuali români**

care să militeze pentru corporatism . Cu toate acestea, recunoaștem că
doctrinarii corporatismului au adus totuși **un real serviciu** științei politice , înlesnind
evidențierea acestui sistem nenorocit pentru organizarea Statului român.

Corporatismul nu se poate institui decât în statele în care industria , comerțul și profesiunile
libere , întocmai ca și agricultura , sunt în mari proporții ,
foarte puternic organizații ale națiunii majoritare .

" De altfel, **Benito Mussolini** a spus și o repetă mereu că **fascismul este specific italian** ,
iar **corporatismul** ca atare nu este realmente **statornicit nici chiar în Italia**.

"Față de **pretinsa doctrină corporatistă** , cu al ei **parfum de feudală reminiscență**

Iuliu Pascu /

▣ Statul țăranesc = stat românesc

[LD : exceptând mânuirea "patriotică" , de-a-valma , alistei de domnitori ,... modelul de stat propus de Pascu este , desigur, cel viabil.]

" soluția statului țărănesc, deși considerată de unii ca revoluționară , este însă pentru componentele permanente ale politici românești , **foarte aproape de ceea ce trebuie să fie Statul românesc.**

Din nefericire însă , nu putem discuta programul acestei doctrine fiindcă , pentru moment , ea este aproape **numai o formulă.**

" Pentru noi , însă , statul țărănesc nu poate fi decât statul românesc , încheiat de Ștefan , Mircea și Mihai , de Cuza și Kogălniceanu , de Carol I și Ion Brătianu și de întreaga pleiadă de vizionari și eroi politici și militari care au scris și au luptat în vechea Românie și în țările alipite pentru unirea cea mare . [-----]

Iuliu Pascu /

▫ **Intelectualitatea românească .**

" Stat țărănesc înseamnă o politică de ridicare a satelor și a sătenilor.

Școli pentru săteni , cu internate gratuite pentru români , nu școli cu taxe formidabile în care pătrund numai minoritarii ;

Este o aberație lupta contra școlii secundare și a așa-zisei pletore de intelectuali , Șomajul intelectual este artificial , pentru că , pe de o parte , în marea majoritate a funcțiilor publice am tolerat personal fără studii , iar pe de altă parte , am tolerat ca la un popor cu 80 % populație românească , să avem funcționari minoritari , în proporție inversată !

Satele noastre nu se vor putea civiliza

dacă nu vom avea în fiecare sat un mănunchi cât mai puternic de intelectuali . Întreg aparatul nostru funcționăresc : perceptor , moașă , sanitar , agronom , silvicultor , **trebuie să aibă școală secundară completă ,**

fie de specilaitate , fie liceu și o școală de specializare .

Iar învățătorii , preoții , notarii și judecătorii , ar trebui să aibă studii universitare .

Un mănunchi de 8-10 familii de intelectuali într-un sat , selecționați din localnicii satelor cu vechi și întinse legături de rudenie , chiar cu salarii modeste , dar împrăprietăriți cu locuri de casă gospodărească , ajutați cu fonduri [-----] **va face minuni pentru civilizarea satelor și consolidarea politică a românismului . "** [-----]

Iuliu Pascu / aug.'34

4.) Gh.Brătianu , ședința CC al PNL-g , București , 5 oct.'34

(" Dimineața " , 6 oct.'34)

Gh.Brătianu / 5 oct.'34

▫ **Programul național al PNL-g**

Acțiunea partidului său este , în primul rând , națională .

Aceasta nu înseamnă însă asuprairea graiului și credinței altor neamuri conlocuitoare pe pământul României .

Dimpotrivă , trebuie să fim bucuroși să vedem pe toți cetățenii țării lucrând în deplină

armonie , în provinciile unite , cum muncesc la olaltă seminții diferite în vechea noastră

Dobroge , unite de iubirea comună a patriei și a rodului pământului ei primitor .

Dar nu putem lăsa ca , de peste hotare , străinii să lipsească pe muncitorii noștri de câștigul firesc al străduinței lor , să arunce în sărăcie și deznădejde tineretul acestei țări , cărui i se închide tot mai mult puțința de valorificare a capacității și puterii sale de muncă .

" Apărând drepturile imprescriptibile ale școlii și ale bisericii ,

noi vom ști însă să impunem primatul naționalului în viața economică ,

în folosința tuturor resurselor de bogăție , a tuturor rezervelor de energie ale acestei țări .

Gh.Brătianu / 5 oct.'34

5.) Doc.mutat

6.) Doc.mutat

7.) **Al.Vaida - Voevod, declarații politice** , Timișoara , 13 nov.'34

("Universul" , 15 nov.'34)

Al.Vaida -Voevod - șeful PNT pe Ardeal -participă la **adunările comitetelor de județ** din Severin și Timiș -Torontal.

La Timișoara a binevoit să răspundă unor gazetari :

- Ce părere are de vânturarea , iarăși , a unui "**guvern național**" ?

Vaida / 13 nov.'34

▣ Guvern național ?

[Foarte simpatică mușcătura lui Vaida la adresa lui Iorga și Goga !

Mă mir cum n-a spus ceva și de Titulescu ! În orice caz, sunt și eu de acord cu el ,
, din varii motive, că "**guvern de uniune națională**" nu se putea realiza în România !]

- **Vaida** : Nu este contra unui guvern național , dar crede că **nu va fi nici o dată realizabil** ,
din cauză că **la alcătuirea lui o să se angajeze** , iarăși , **oameni ca istoricul neamului,**
dl Iorga, și poetul Goga.

" **Eu fac politică** , și **nu poezie ca dl Goga**, pe care nu l-am înțeles nici o dată.

Nu l-am înțeles nici în literatură pe d. Goga , decât atunci când i-am citit primul volum.

Eu am avut în politică o conduită , din cauza căreia **am avut să trag** de multe ori
consecințele; totuși, **n-am cedat** nici o dată **principiilor** de care sunt călăuzit .

[----- **cum a căzut el de la guvern** -----]

" **De aceea nu mă împac eu cu un guvern național** "

Vaida / 13 nov.

▣ Cauza căderii guvernului Vaida

▣ Protejarea muncii naționale .

[**LD** : și dacă , totuși, **Vaida are dreptate** ? !

Și dacă totuși presa de stânga făcea prea mare gălăgie ? ! Hai, **răspunde** !]

Când era prim-ministru, alarmat de **sute de mii de cereri ale tinerilor ingineri români**

și a altor **elemente de valoare** , cari **i s-au plâns că somează** din cauză că ,
pentru ei, **porțile industriei naționale le sunt închise**,

a dat dispoziție să se facă **o statistică discretă** în această privință.

Rezultatul a fost dezastruos , **pentru elementul românesc**.

Spre a evita turburările sociale ce decurgeau dintr-o atare stare,

a dat , în calitate de prim-ministru , o **Circulară secretă** către **150 de directori**

ai **celor mai mari întreprinderi** din țara noastră, pe care **i-a rugat frumos**

" **să fie atât de patrioți și inteligenți** și **să evite consecințele** ce pot decurge
din **gruparea românilor muritori de foame** , în țara lor "

" Cum n-ați răspuns dvs - căroră nu v-am trimis nici o circulară - tot așa **nu mi-a răspuns**
nici unul din cei 150 directori și **mari magnați ai capitalului românesc**.

" **N-am primit iarăși nici un cuvânt de observare** de la vreo unul din ei ,
asupra **datelor îngrijorătoare** , cari fuseseră **stabilite de statistica** ordonată de mine .

A doua zi , însă, **toate ziarele** , cari **se intitulează de stânga** , democrate și naționale,
m-au atacat , făcând **larmă și în presa din străinătate** ,

și **provocând căderea mea de la guvern** .

Mă mândresc cu aceasta . **Statisticile întocmite din ordinul meu**,

au fost **utilizate de d.Goga în Parlament** și **republicate în " Țara Noastră "** ca reclamă .

[-----]

Guvern.Tătărăscu.Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară. 14 nov-'34 - 20 apr.'34

8.) Leon Scridon (PNA_ Goga) , la mesaj, neaplicarea legii protecției naționale, 4 dec.'34

(DAD, MO 8, șed. din 4 dec.'34 , p. 82-83)

Plus și minus : Protecția muncii naționale ...

" ... în sesiunea trecută , datorită **semnalului de alarmă pe care noi l-am dat** de la această tribună , **guvernul** prezidat de dl George Tătărăscu a făcut să se voteze o lege pentru ocrotirea muncii românești.

În ceea ce ne privește , **am fost mulțumiți cu începutul** care s-a realizat , deși numai pe hârtie ; dar trebuie să constatăm , cu profundă tristețe că , nici până astăzi , **rezultatele nu se văd**, pentru simplu motiv că **principiile , recunoscute ca juste, nu e aplică.**

Legea, încorsetată în articole și paragrafe , își așteaptă încă **Regulamentul** care să o explice , iar regulamentul , după ce va fi gata , va mai aștepta puțin, la rândul lui,

până se va găsi omul care să-l preschimbe în realitate . [LD : acest om ar fi fost... Goga!]

[-----]

" Noi , **în ceea ce ne privește** , suntem în largul nostru să tragem concluzii

din păcatele pe care le vedem desfășurându-se înaintea noastră ,

căci **pe deasupra tuturor fluctuațiilor de popularitate** ,

înfruntând toate riscurile risipite în jurul urnelor,

ne-am propovăduit credința noastră în cele trei mari principii mântuitoare

pe care nădăjduim să le ducem la biruință :

ideea națională, ideea de autoritate și ideea morală .

" Iată **trepiedul vital al existenței noastre românești** ,

înaintea căruia **vor trebui să se subordoneze toate celelate concepții doctrinare**

și vor trebui să se închine toate celelate interese particulare , oricât ar fi de respectabile "

Leon Scridon / 4 dec.'34

9) CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , G.Hogea, Ionel Pop , - intervenții polemice

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 229- 242)

[LD : Activitatea guvernului în lumina "ideii naționale", a "statului național unitar" . Atacă toate chestiunile prin prisma acestor concepte ,

dorind să demonstreze că **PNL 1 s-a îndepărtat de ele**

și că **PNL2 este adevăratul continuator.**

Demonstrarea se transformă într-o răfuială, condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri , din care nu avea de pierdut decât **sistemul democratic partidist .**

Sublinierile, supratitlurile, colorările , îmi aparțin]

Document integral- **fișier PNL-georgist**

Giurescu / 12 dec.'34 / retro' oct '33 /

▣ **Ideea națională în Programul PNL-1**

Discuția la Mesaj este prilejul cel mai nimerit de a cerceta politica generală a guvernului , realizările și planurile de viitor. El vrea să facă această **analiză în lumina " ideii naționale" ,**

a intereselor "statului național unitar" , deoarece el se găsește înscris în Constituție.

Discutând **Programul de guvernare** alcătuit în **adunările profesionale** , **ratificat de Comitetul Executiv** al partidului , în oct.1933, un ministeriabil de azi [**Tătărașcu ?**] sublinia **promovarea elementului românesc și repararea nedreptăților istorice** care i-au dăunat și l-au pus în stare de inferioritate;

Alt ministeriabil de azi, caracteriza regimul viitor ca un "**regim de naționalism creator**" iar altul promitea că noi "**nu vom fi niciodată în deficit față de ideea națională**"

Proiectele anunțate de guvern , trebuiau să pornească **de la acest punct de vedere** .
Giurescu / 12 dec.'34

▣ **Ideea națională**

▣ **Spirit de toleranță**

Nu va aborda chestiunea în "spirit sectar de paritd" , ci în **sprit "obiectiv"** ;
Nu-l însuflețește "**ideea de șovinism**" , deoarece poporul român nu cunoaște o astfel de extremă , caracteristic pentru el fiind "**spiritul de toleranță**" , consacrat în maxima : **< lasă-l pe fiecare să trăiască în legea lui.>**

La noi nu s-au pomenit războaie religioase

care să provoace dușmănie între autohtoni și locuitorii de altă origine etnică ,
dar sunt anumite limite în viața națională **peste care nu se poate trece.**

Giurescu / 12 dec.'34

▣ **Stat național unitar**

" D-lor deputați, veți recunoaște că una dintre **problemele fundamentale** ale Statului românesc , **Stat național și unitar**, cum îi spune Constituția, este problema așa de des menționată ,

de atâtea ori citată și **pentru care , în realitate, se face foarte puțin** , a unificării Statului național. < Național unitar > i se spune în Constituție .

" Problema este de cea mai mare importanță , pentru că **statul nostru** este **rezultatul unei închegări a 4 ținuturi** care au trăit vreme îndelungată sub regimuri de drept diferite : **Vechiul Regat , Ardealul, Bucovina și Moldova dintre Prut și Nistru** .

(Să-mi dați voie să o numesc așa , **și nu Basarabia**, care este o denumire factice dată de ruși în interes propriu, pentru a se ascunde un act de răpire)

" Din aceste 4 părți, **s-a închegat Statul românesc** care , în spiritul Constituției , este **național și unitar . "**

Giurescu / 12 dec.'34

▣ **Stat național unitar**

▣ **Unificarea administrativă**

[LD : a fost atât **de preocupat , pasionat și pregătit în această idee, încât o va pune în aplicare când va deveni ministru " rezident regal " sub regimul carlist.]**

" Tocmai pentru că **Statul nostru s-a alcătuit din 4 fragmente** , ce au trăit sub regimuri de drept diferite , **existau** , în momentul întregirii Statului nostru, **hotare artificiale , create de stăpâniri străine**, care nu aveau interese favorabile nouă, ci , bine-nțeleș, urmăreau interesele lor proprii.

până la 1918. Legiurile străine...

În felul acesta **exista Prutul ca hotar artificial** , pentru că vechea împărțire admonstrativă a Moldovei cuprindea ținuturi care treceau dincolo de Prut ; **judetele Iași și Fălcu** se știe că **se întindeau și dincolo, în Moldova dintre Prut și Nistru.**

În Carpați, **linia de hotar era de asemenea artificială** , pentru că austriecii ,

printr-un procedeu incalificabil, de înaintare a pajurilor imperiale,
printr-o hoție pur și simplu, **au împins hotarele Moldovei**, în veacul XVIII ,
înspre noi, **furându-ne un teritoriu care echivala cam cu două județe**.
" **Ce era mai firesc decât** , în momentul când s-a realizat Statul național unitar ,
să se facă să dispară asemenea hotare administrative artificiale ,
hotare create de stăpâniri străine , dușmane nouă ?

[-----]

" Nici eu **nu sunt partizanul naționalizării cu sila** " , cu " furca " , **însă dacă statul**
se va conduce în directivele sale mari , **numai după ce vrea sau nu vrea un cetățean** ,
nu se va mai putea face nici un pas înainte .

Incontestabil, că **sunt unele măsuri de ordin general care jenează pe unii cetățeni ;**
dar tocmai acesta este rolul statului ca ridicându-se deasupra intereselor particulare ,
să ia măsuri de ordin și de interes general . " [-----]

Giurescu / 12 dec.'34

▫ Realitatea demografică

Există astăzi în Statul Român **o serie de probleme de caracter demografic**,
o serie de puncte nevralgice , puncte care se datoresc acțiunii de Stat a puterilor
care constituiau , anterior, țările vecine nouă.

Printr-o politică de Stat, și nu printr-un proces normal , organic, de dezvoltare etnică,
avem astăzi unele probleme demografice în diferite părți ale teritoriului românesc.

Bucovina de nord

Bucovina de nord, care în sec. XVII și XVIII era un ținut românesc ,
a fost **supusă unui proces de desnaționalizare** , prin **acțiunea persistent urmărită și**
conștientă ale Statului austriac. Pe locurile unde odinioară erau vechi sate românești ,
Statul austriac a favorizat imigrarea elementelor alogene ,
a elementului rutean și a elementului evreesc , alături de elementul german .

Astăzi Bucovina, țara cântată de poeți, este **în jumătatea ei nordică, un tritoriu locuit,**
în bună parte, de alte neamuri decât neamul românesc ,
și veți constata **sate cu nume foarte frumoase , specific românești ,**
în care nu mai auzi nici o vorbă românească.

Și ceea ce este mai grav, veți constata **sate , unde se mai vorbea românește**
până acum 30-40 de ani și chiar în momentul Unirii ,
și în care **astăzi moldovenii sunt înghițiți de acești minoritari."**

Maramureșul ...

Alt caz dureros : **Maramureșul** , țara voievozilor , a descălicătorilor de țară , a acelor care ,
în convorbirile lor, **începeau prin cuvintele : < cinstiți boieri și frați >**

Vă invit să vedeți astăzi ce au ajuns urmașii **< cinstiților boieri și frați >** din vremea strălucită a
voievozilor , **care este raportul demografic** ,

în ce fel se prezintă situațiunea astăzi în Maramureș.

Ținutul secuiesc ...

Este adevărat că ținutul secuiesc este tot rezultatul unei politici de colonizare
de dată foarte veche , **săvârșită prin secolul XII** dar nu este mai puțin adevărat că ,
tot prin autoritatea de Stat , s-a instalat în plin teritoriu românesc **o populație alogenă.**

Ce trebuia să facă statul român ? Încă odată, țin să accentuez : **noi nu suntem șovini .**

Se știe cum au procedat **turcii : < poftiți afară ! >** și **au îmbarcat pe toți grecii**
din Asia Mică , în număr de un million și jumătate - cea mai mare strămutare
de populație pe care a cunoscut-o vreodată istoria , față de care năvălirile barbare
sunt un fleac , **au îmbarcat** , așa dar , **un milion și jumătate de greci**
și i-au trimis în Tracia și Macedonia.

-Nichifor Robu (LANC) : Vedeți că se poate ? Ce bine ar fi **să ne facem și noi turci** ,
pentru o lună de zile, măcar !

4 milioane de minoritari...

-Giurescu : Problema, pentru noi, este mult mai complexă , pentru că în Statul român
sunt **4 milioane de minoritari** .

-Robu : Va dura 3 luni, și atât ! (ilaritate)

-CCGiurescu : Sunt 4 milioane și dintre care unii, cum sunt secuii , eu, ca istoric, nu pot ca să tăgăduiesc că stau pe pământul românesc de 700 de ani, ba poate și mai bine. Va să zică, o asemenea soluție , într-adevăr nu se poate concepe. "

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Politica demografică :

▣ Colonizarea românească !

Există, însă, alte soluțiuni, care trebuie neapărat puse în practică.

Statul român trebuie să aibă o politică demografică .

Statul român trebuie să urmărească accentuarea elementului românesc

pretutindeni, în regiunile unde este amenințat sub raport etnic,

fiind că prima avuție a Statului nostru rămâne populația .

În momentul când ai pierdut stăpânirea sub raport etnic într-un ținut, ai pierdut ținutul.

(aplauze PNL-g și LANC) Fiindcă această populație străină pune mâna pe pământ

și în momentul în care este și pământul în mâna străinilor - și acești străini au majoritatea

sau unanimitatea chiar în anumite regiuni - poți să consideri periclitat viitorul Statului

și poporului nostru în acea regiune , dacă statul nu vine cu măsuri hotărâte.

Sigur, este o problemă delicată , complexă dar nu insolubilă.

Politica liberală ...

Dacă exista o asemenea politică în ultimii 7-8 ani -

pentru că **ea a existat** în preocupările lui Ion Brătianu, între 1922-1926 -

cu siguranță să situația ar fi fost astăzi altfel.

Statul românesc trebuia să aloce , anual, o sumă între 500 milioane - 1 miliard

- doar a dat 1.800.000.000 pentru șoselele suedeze! - avea această **obligație elementară ,**

pentru problema demografică, și să facă o operă de colonizare intensivă și extensivă

, în părțile amenințate ale teritoriului național. (Aplauze la PNL-g)

După începuturile lui Ion Brătianu - care avea **un plan , un sistem de cugetare națională ,**

un sistem din care decurgeau consecințe în diferite domenii ...

a urmat guvernarea național- țărănistă.

Guvernarea PNT ...

" Sunt obligat să spun , pe dvs [PNT] nu v-a preocupat **Statul național ci Statul electoral.**

Noțiunea de democrație , de vot, de electoralitate

v-a fost mai scumpă decât noțiunea națională.

Primatul l-a avut electoralul , nu naționalul .

PNT a oprit brusc procesul de colonizare cu elemente aromânești în Cadrilater ;

nu a descurajat sfidarea elementelor rutene din Bucovina ;

nu a avut grijă de compoziția națională a regiunilor de graniță ;

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Realitatea demografică a orașelor

În statul modern, orașele sunt centrele motoare , centrele nervoase,

care comandă viața unei națiuni.

Dacă satele sunt imensul rezervor de energie vitală , puterea de viață a națiunii,

impulsul , directivele , formele de organizare , acelea le dictează orașele ,

prin tot ce implică ele, prin puterea bancară, prin presă, prin tot angrenajul de elemente , d

e forțe, care fac din oraș citadela vieții contemporane.

Sub acest raport, **Statul românesc este în situația cea mai critică ,**

aș îndrăzni să spun în situația cea mai critică din statele europene.

Statul românesc are orașele străine.

Cunoaște obiecțiunea ministrului Iamandi, care a reproșat că se vine

cu **statisticile unor anumite orașe, unor anumite regiuni,** nu cu media pe țară,

atunci când s-a discutat **legea protecției muncii naționale.**

Să luăm , de ex., **Ardealul, Moldova dintre Prut și Nistru**

Hotin ...

În **orașul Hotin**, cetatea Sfântului Ștefan, care este situația demografică ?

Sub guvernarea liberală, **s-a încercat o împrăștiere a elementelor românești** .

A fost anulat de guvernarea național-țărănistă !

- **Nichifor Robu** : la Hotin, , de curând, s-a dat numele de Bilec - un jidan ! -
pieții centrale din oraș !

- **Giurescu** : **dacă se cercetează populația Hotinului** - nu funcționari , militari ,
alte funcții flotante , ci a **băstinașilor, a proprietarilor de pământ și de case** -
veți vedea că **în Hotin nu există decât un singur locuitor român ! (exclamații)**

A, sunt cetățeni români , dar nu există Români, aceasta este deosebirea.

Medias...

În **orașul Medias** , în 1918 erau **400 de locuitori maghiari**. Dup 16 ani de la Unire ,
populația maghiară a atins cifra de 4.000 , adică **de 10 ori mai mare** .

Timp de **3 secole** - în sec. XVI avea numai 82 maghiari ! - **ajunseseră la 400** ,
iar acum a sporit **de 10 ori !**

- **Ionel Pop (PNT)** : **Cred că faceți o greșală!** Orașul este mic, cred că arecca 12 .000
locuitori .Cifra este exagerată . Cifra mi se pare curioasă .

Dacă s-a făcut vreo deplasare ... s-a făcut în detrimentul sașilor , care
în cele trei secole, **aveau anume privilegiile** , adevărate "**ziduri chinezești**" în jurul orașelor.
Nu cred că este exemplul cel mai potrivit ales De ce nu vă referiți la **Cluj sau Târgu Mureș ?**

Cluj...

" **În Cluj**, o spun cu toată mândria, **elementul românesc câștigă teren**,
nu numai în ce privește **numărul populației ci și în ce privește punctul despre**
care spuneți dvs că este important, **stăpânirea.**

Cartierele frumoase de vile care se ridică la Cluj, 90 % sunt românești.

Tg.Mureș

" De asemenea, în ce privește **orașul Târgu-Mureș**, știți ce era acolo.

Aveam 2 preoți , câțiva credincioși, 1 singur comerciant și câteva
zeci de plugari. Ei bine, situația s-a schimbat cu totul.

Înainte vreme , în Târgu Mureș , nu auzeai vorbă românească ,
nu puteai vorbi într-o prăvălie în românește, fiindcă nu te înțelegeau.

S-au făcut progrese imense. "

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ Politica demografică orășenească

-**Ionel Pop** : "**E bine să nu exagerăm ; s-a făcut prea puțin , este adevărat ,**
trebuia să se facă mai mult, **însă elementul românesc în Ardeal , și la orașe, și la sate,**
a știut să facă opera de naționalizare .

Și dați-mi voie să vă spun că acum s-a tradus în fapt imaginea de pe o stampă veche
, pe care am văzut-o o dată pe o stampă de **pe la 1700** : era o cetate văzută din afară ;
pe poarta cetății ieșea un nobil țănoș , călare pe un cal buiestraș ,
și pe altă poartă , intra un țăran român și o femeie cu desaga în spate și cu opinci
în picioare . **A fost o imagine profetică.**

Lucrul acesta s-a întâmplat .Orașul Cluj se românizează, prea încet, poate, fiindcă el este
lăsat în grija soartei. **Trebuie să avem preocuparea permanentă , care să fie a tuturor,**
de a accentua acest proces de românizare , dar nu trebuie să exagerăm ,
să spunem că regresăm sau stăm pe loc. "

-**CCGiurescu** : Nu am afirmat niciodată că regresăm sau stăm pe loc.

Dar acțiunea Statului ? Ce a făcut Statul în această privință ? (aplauze la PNL-g)

Colonizările rusești și ungurești ...

D-le Pop , **Rusia a întreprins o operă de colonizare care a modificat esențial**
aspectul Moldovei dintre Prut și Nistru .În partea ei sudică , dvs știți că astăzi,
în locul vechiului Bugaz , este un mozaic etnic, găsești **toate națiunile** acolo,
și elvețieni și francezi găsești acolo , în sud.

Apoi statul unguresc, printr-o **politică de colonizare**, ne-a pus acel **bloc de populație secuiască**, în sec.XII, în inima poporului românesc.

Și ferească Dumnezeu să fi biruit în 1918 Puterile Centrale, eu cunosc politica sistematică care urmărea **dislocarea populației românești** din toate regiunile de graniță - am acest document - **spre a fi acolo colonizate elementele ungurești**, dar s-a întâmplat ca **împrejurările istorice să ne favorizeze**, să fie astăzi acolo Statul românesc.

" Când toate acestea sunt adevărate, ei bine, eu cred că

se impune ca Statul acesta să aibă o politică hotărâtă sub raport demografic.

A lăsa mai departe ca raporturile dintre populații să varieze - așa cum se întâmplă - după împrejurări locale, după puterea de expansiune, după tăria fiecăruia, cred că este o greșeală pentru Statul nostru și aici, d-le ministru [**lamandi**] mă întorc și vă spun : **aș fi dorit să văd în acest an de zile un semn al unei politici demografice, duse de PNL, în diferite puncte, fie regiuni de graniță, fie orașe amenințate ale țării.**
CCGiurescu / 12 dec.'34

▫ Dobrogea, Cadrilaterul...

- **CCGiurescu** : " Mă voi referi în special la un anumit ținut, la ținutul **Dobrogei de astăzi**, a Cadrilaterului, unde constat că s-a **întrerupt o operă ce fusese preconizată și neglijată parțial de Ion Brătianu.**

-**G.Hogea** (PNL -Caliacra) : Dle deputat, permiteți-mi o lămurire .

Poate că sunteți rău informat .De la venirea noastră la guvern - și eu reprezint, alături de colegii mei,județul Caliacra - **am adus cel puțin 1.000 de familii , respectiv 3-4.000 de suflete românești, în județul Caliacra ; am definitivat cca 4-5.000 de suflete , care aveau situația nesigură acolo.**

Toate aceste lucruri, le-am făcut acolo. **Le-am dat în această toamnă semințe, să-și poată însămânța lanurile lor. Le-am făcut 15 localuri de școală , unde fiii coloniștilor vor putea duce mai departe cultura românească.**

În afară de acești cetățeni români, sunt frați aromâni, care, din imposibilitate de drept, nu puteau stăpâni proprietățile rurale, de oarece nu aveau cetățenia română...

Giurescu / 12 dec.'34

▫ Români peste hotare ...

-**Giurescu** : Dle coleg, cunosc situația . Dvs vă referiți la elementul existent în Cadrilater.

Eu vă întreb, însă, **de ce nu se continuă procesul acesta de colonizare ?**

Nu am să fac injuria de a socoti cele afirmate de coleg că sunt neadevărate .

Dar l-aș întreba să ne spună **unde s-au adus cele 4.000 de elemente** din afara hotarelor ?

-**Hogea**: Cum , din afara hotarelor ?!

-**Giurescu** : Eu nu vorbesc de colonizarea din lăuntru hotarelor.

Eu întreb **de ce nu se continuă procesul de aducere a elementului macedonean , care pierе în Macedonia , când la noi ar putea să fie plasat ?**

-**Hogea** : Cum o să aduceți aceste elemente la Tg.Mureș și la Brașov ?

-**Giurescu** : Iată cum , d-le coleg, poate nu cunoști elemente de geografie și de istorie....

Există încă 400.000 de suflete aromânești în Macedonia, în Albania, în Grecia, care , cu siguranță matematică, vor dispăre , într-un timp mai mult sau mai puțin îndelungat .

Nu pot să precizez când se va termina acest proces de dispariție a elementului românesc.

Însă un lucru este cert : dacă cercetăm în lumina timpului,

vom vedea că **acest element scade din zi în zi.**

Dacă noi nu aducem acest element aromânesc aici la noi, și nu colonizăm cu el, cum spuneți dvs Brașovul, Mediașul, Clujul, Oradea-Mare, Aradul, și toate orașele din Moldova, acest element va pieri.

-**Hogea** : Dar ei nu se vor duce acolo !

- **Giurescu** : Aflați d-le coleg că multe din orașele ungurești și orașele austriace au fost colonizate , în veacurile al 18-lea și al 19-lea, cu coloniști **aromâni , aduși din Turcia.**

Citează din enciclopedia maghiară , despre **bancherul Sina** și despre coloniile de **aromâni din toată Ungaria**. În 1782, **împăratul a decorat** pe Jefarovici , pentru marele merit de a fi adus **500 de familii macedonene** - cu titlul de " grecești" - și le-a așezat în centrele ungurești , care nu aveau o burghezie din cauza stăpânirii turcești...Ar trebui să se gândească la **Șaguna**, la Gojdu, acel mare filantrop , de pe urma căruia statul român are astăzi o avere de câteva sute de milioane ...

Dacă v-ați fi referit la **tot acel element aromânesc din Serbia, care a creat o parte din burghezia sârbească**

- și nu o spun eu, o spune **învățatul sârb Popovici** , în lucrarea lui "**Despre tântari**" , în care arată că elementele burgheziei din Serbia, este în mare parte aromânesc - veți vedea **câtă dreptate am când spun , că se impune o politică de Stat , pentru a se coloniza cu aceste elemente întreprinzătoare** , cu aceste elemente comerciale și industriale - având deci tocmai însușirea care ne lipsește nouă , în parte, din nefericire , acest spirit întreprinzător - **pentru a coloniza , zic , târgurile și orașele în care noi suntem în minoritate "** (aplauze) [-----]
Giurescu / 12 dec.'34

▣ **Primatul ideii naționale**

▣ **Burghezie românească !**

" **Aceasta înseamnă politică de stat**, conștientă, atunci când există în adevăr, **primatul ideii naționale** .Eu nu înțeleg ca formula aceasta , a **ideii de Stat național**, să fie vânturată numai ca o formulă patriotică, în împrejurări solemne . Eu înțeleg ca , **din această idee , să decurgă consecințe de ordin practic, aplicate stăruitor, pe termen lung, indiferent de partidele care se perindă la cârma țării .** (aplauze)

" **Aceasta nu este o problemă național-liberală, sau național-țărănistă, sau o problemă a altor partide : este o problemă de securitate a elementului burghez român.**

" **Întreb : are cineva interes, în Statul național unitar, să împiedice întărirea burgheziei românești ?**

Pentru ce nu se lasă și nu se încurajează venirea elementelor aromânești ?

Pentru ce se pun piedici , chiar în cazuri strigătoare , când este o neapărată necesitate , pentru anumite persoane , de a veni în țară ?

" Eu nu înțeleg **ce interes avem noi să nu creem o burghezie românească , cu aceste elemente care au dovedit ce pot în materie ecoomică și financiară.**

Nu este o improvizație ! Aceste **elemente sunt verificate timp de 200 de ani !**

Are statul român motive să se dispenseze de ele ? S-o știm atunci ! S-o spună pe față !

CC Giurescu - Eug.Titeanu / 12 dec.'34

▣ **Naționalism economic.**

▣ **Legea protecției muncii naționale**

Trece la chestiunea **protecțiunii muncii naționale** și este mulțumit că pe banca ministerială ... este **ministrul Titeanu** , raportorul acelei importante legi.

Citează masiv din **interpelarea lui Titeanu** adresată guvernului,

... privind măsurile ce le va lua față de amenințarea de desnaționalizare

a orașelor , ... privind protejarea muncii naționale ,

în special a elementului românesc...acțiunea legislativă preconizată...

reșezarea acțiunii guvernului pe linia națională... ritmul firesc al concepțiilor liberale... care rămân , prioritar , naționale...

Îl felicită pentru frumusețea acelor formule , care subliniau primatul ideii naționale .

Dar aceasta este teorie ! Legea a fost publicată în Monitorul Oficial din 16 iulie 1934.

Au trecut 5 luni , și Regulamentul la lege nu este încă făcut !

Care este rațiunea pentru care, în calitatea ce o are în guvern,

nu a stăruit pentru aplicarea legii ?

Cunoaște o anumită **campanie de presă străină** , **ca această lege să nu se aplice**, dar , oare , **guvernul lucrează după indicațiuni străine ?!**

-Eugen Titeanu (subsecretar de stat la Interne) :

Mulțumește lui Giurescu pentru citatele și aprecierile date ;

a ținut acea interpelare , conexată cu cea a lui Goga, iar după câteva luni,

a devenit raportorul acelei legi. Camera a dezbătut-o , a votat-o ...

Regulamentul este gata, Regulamentul există. Dacă a ținut 5 luni elaborarea lui, este pentru că el **a fost dificil de realizat** [**explică dificultățile**]

Să nu se ignore faptul că 5 ani a fost o "eclipsă de guvernare " ;

De când PNL a venit la guvernare, a continuat politica lui Ionel Brătianu...

[-----]

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ **Naționalism economic.**

▣ **Legea protecției muncii naționale**

[**Revine la această problemă , după lunga polemică cu lamandi .**

Se referă la industria legată de apărarea națională .Dă exemple. Seamănă cu tabelele lui Goga

Să se vadă pe mâna cui este apărarea noastră națională !]

/ Fabrica de produse explozibile - Făgăraș.

Director -V.Smeu , român după nume , deși asta nu e o garanție ;

Subdirector - Neuman , medicul fabricii, un sas ;

Administrator șef - Kraft ; șef contabil -Fernengel ; alt contabil - Glanz ; intendent și magaziner -

Schmidt Caroly (fost plutoner în armata austroungară , pantofar)

Apoi maiștri , muncitori specialiști ,în hale , la turbine : Toth Iozsef, Smett Rrno, Stoka Ianos,

-Eug.Titeanu : Aceasta este o fabrică de pulbere , legată strâns de industria națională.

Conform legii , ea este **sub directul control al Ministerului Apărării Naționale și al Statului**

Major. **Mai mult decât să dai în competență autorității militare calificate dreptul de a alege și de a respinge pe cineva**, cred că nu se poate face .

Aceasta este legea pe care noi am adus-o , pe care noi **o aplicăm** , și de care **ne mândrim**.

(**Vii aplauze**)Dvs știți **ce lupte au ieșit la acea lege** , și că partidul se poate mândri ,

și dați-i voie și **celui care vorbește în umbra acelei legi** , cu meritul redus, **să revindice și el**

o parte din merit , fiindcă , în definitiv, acea lege a ieșit dintr-o interpelare , și comisia

care mi-a făcut cinstea să mă aleagă raportor, **m-a ales** tocmai fiind că știa

concepțiunea mea de naționalism totdeauna manifestat . (**vii aplauze**) [-----]

când am spus : **reșezarea Partidului Național -Liberal pe linia națională** ,

eu am înțeles mai ales **o restabilire a fizionomiei naționale a partidului** ,

curățind zgura de calomnii , care s-a pus pe acest partid, nu de el,

dar de adversari fără scrupul.

Raclarea acestei zgure de calomnii , aceasta este operațiunea pe care înțelegem

s-o facem, și **această operațiune** , **pentru tot ce este conștiință românească onestă** ,

noi am făcut-o . " [-----]

CCGiurescu / 12 dec.'34

▣ **Primatul ideii naționale**

▣ **Suport istoric.**

[**LD : teribilă și lucidă premoniție la istoricul Giurescu !**

Chiar dacă sub forma unor **întrebări retorice**, ele dau **un răspuns** la ceea ce se poate numi

lipsa de voință , de perseverență, de eficacitate a românilor ,

de a consolida ceea ce au început sub asemenea auspicii favorabile, nu ?]

" **În viața unui popor** , ca și în viața unui individ, **sunt anumite momente politice optime**,

sunt momente în care **toate împrejurările concură**

pentru a crea o situație din cele mai favorabile, aceluia individ sau aceluia popor.
Ei bine, pentru poporul românesc, pot să spun că noi suntem în unul din acele momente politice optime.

" Neamul nostru, în dezvoltarea lui istorică, a cunoscut două momente de acest fel.
Unul la 1300, când adversarii noștri politici, ungurii și imperiul tătaresc erau la pământ și noi ne-am ridicat din mijlocul ruinelor celorlalți

și am înfăptuit Statul Național al Munteniei și mai târziu al Moldovei.

Un al doilea moment optim, la 600 de ani după aceea, este în 1918.

" Printr-un concurs de împrejurări extraordinare,

pe care eu nu mă sfiesc să-l calific dumnezeesc,

pentru că el a întrecut chiar și previziunile cele mai optimiste ale noastre,

care contam pe dărâmarea Austriei, dar nu și cu dărâmarea simultană a Rusiei,

printr-un concurs de împrejurări excepțional, în 1918,

toți adversarii Statului nostru au fost la pământ;

și Imperiul Austro-Ungar, și Imperiul Rusesc, și Bulgaria, au fost înfrânți,

iar din mijlocul acestei înfrângerii, s-a încheiat făptura Statului Român,

care trebuie să fie, așa cum scrie la Constituție, național și unitar, să n-o uităm.

" Ei bine, nu se știe cât va dura acest moment optim în viața națiunii noastre.

Se poate întâmpla ca el să dureze mai mult și atunci să avem răgazul necesar

pentru a face în tihnă și operațiunea de unificare, cum se spunea,

și operațiunea de consolidare națională

și de apărare demografică și să rezolvăm toate celelate probleme.

Dar eu vă întreb : cine ne dă garanția că va dura acest moment optim ?

De unde știm noi că mâine, poimâine, poate, nu cade iarăși trăznetul din senin,

asa cum a căzut și altădată, în trecutul nostru ?

Cine ne garantează că acest răgaz, pe care îl avem astăzi,

va dura atât de mult, încât cu ritmul de astăzi,

Statul Român, într-adevăr, să se consolideze și să se unifice ?

Vă dați seama dvs de imensa răspundere care va apăsa

asupra generației de după război

- și nu mă refer numai la guvernul dvs, ci la toate guvernele -

dacă se va întâmpla o catastrofă, înainte ca noi să fim în măsură

de a putea rezista materialmente și moralmente la orice încercare ?

Ce se întâmplă dacă, mâine, poimâine, izbucnește războiul ?

Vă dați dvs seama de imensa răspundere, în fața istoriei,

a generațiilor care vor veni, a acestor conducători ?

Nimic mai primejdios! Îmi este groază când mă gândesc

ce s-ar putea întâmpla cu Statul nostru, dacă,

în felul cum suntem pregătiți astăzi, materialmente și legați moralmente,

mâine ar izbucni războiul."

CCGiurescu / 12 dec.'34

10.) A.C.Cuza (LANC), discurs la mesaj, 14 dec.'34

Vict.Iamandi, Eug.Titeanu, Valeriu Pop (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice .
(DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296)

[LD .Punctul cardinal : "**România a românilor !**" ; **naționalism antisemit integral**,

manifestat în toate domeniile vieții economice, sociale, politice, morale, diplomatice .

Subordonat lui, ca un **fir roșu**, indiferent de problema abordată, **anti-partidism**,

izvorât din **neîncrederea în guvernarea prin partide**, pe care le consideră incapabile să

rezolve problem națională. Împotriva **guvernărilor de dictatură** sau de **mână forte**,

deși are **admirație** explicită pentru **Hitler și Mussolini**.

Paradoxală, **vocația lui parlamentară** - ca expresie democratică a reprezentativității

prin partide, cu condiția alegerilor nefalsificate . **Politică externă anti-titulesciană**,

orientată spre **Germania** . Altfel, consecvent, perseverent, orator de marcă, spirit polemist stârnind **ilaritate în parlament** pe teme antisemite !]

Titlurile, sbitlurile semenele, colărările , îmi aparțin.

Doc.integral -**fișier LANC**

/ **Programul guvernului ; PNL ; lamandi PND / PNL (1916) /**

/ **Reforma administrativă : critică regionalism /**

/ **Consiliul Economic Superior ; Camerele profesionale /**

/ **Legea învățământului profesional : critică antisemită /**

/ **Reforma învățământului religios ; reforma ortodoxiei : fără Vechiul Testament /**

/ **Reforma cooperăției : naționalizare ! /**

/ **Armata - naționalizarea : afară ofițerii evrei /**

/ **Politica externă - anti- titulesciană : tratatul cu URSS (Basarabia, tezaurul , comuniști) ,**

Liga Națiunilor ; alianța cu Germanaia / Valer Pop - replică /

/ **Problema națională : antisemitism integral / partidele și evreii /**

/ **LANC : Statul Românesc al României Românilor. /**

ACCuza / 14 dec.'34

11.) **Vict.lamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34**

dr.Lupu , - intervenție polemică

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LD: discursul lui lamandi este un impresionant tur de forță în istoria politică a perioadei postbelice. Dar nu este un bilanț glorios, ci este o veritabilă reglare de conturi cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, lamndi face **procesul adversarilor politici** .

[LD : îl consider pe lamandi un naționalist competent, lucid , echilibrat și optimist.

Argumentele lui sunt istorice , logice și de bun simț.

Pledoaria lui pentru îmbinarea naționalismului și toleranței , mi se pare impecabilă .

Concluziile lui pot fi vulnerabile și subiective , numai privind aplicarea metodelor și supraestimarea calităților românilor, ca națiune creatoare de istorie.

Viziunea lui presupunea ...timp, conjunctură, coerență și perseverență]

" Trăim sub **psihozo** , ceva mai redusă în momentul de față , a unui **naționalism exclusivist** , cu orice preț. **De doi ani** și mai bine, dar, în special, din **toamna aceasta**, n-am auzit **în această incintă** , n-am încetat de a vedea, într-o **bună parte a presei**, **decât accentuându-se necesitatea unei urgente naționalizări** în toate direcțiile.

" Am curajul de a spune că **nu vreau să mă număr printre cei ce concurează**

la bursa exclusivismului naționalist.

Eu socot că **întreaga noastră clasă conducătoare nu s-a găsit un singur moment**

în carență față de ideea de bază a Statului nostru , față de ideea națională .

Au putut fi **greșeli de metodă**, au putut fi **unele neglijențe** , au putut fi **unele omisiuni ;**

dar problema , în întregul ei, **s-a găsit în permanență în atenția conducătorilor noștri.**

" **S-a făcut** în ultima vreme - **la unii** din interese politice - **o exagerare voită ;**

la alții s-a ajuns la **un fel de confuziune ; s-a confundat criza economică ,**

cu ravagiile pe care le-a făcut în toate direcțiile, cu **criza de naționalism.**

E adevărat că acum **ne găsim pe scoborâșul pantei** , în această direcție, **dar ,**

încă ne găsim pe această linie a concurenței în materie de naționalism

" În orice caz, **partidul nostru** este în largul lui să afirme ,

și prin **lungile guvernări** pe care le-a avut, și prin **operele pe care le-a realizat ,**

dar și prin **ținuta sa etică** față de toate problemele românești ,

un primat al naționalismului său , care a trecut înaintea tuturor" (**aplauze la PNL**)

" Din cauza acestor exagerări, asistăm la unele critici care sunt neântemeiate .

Colonizarea ...

De pildă, printre altele, s-a adus în discuție **chestia colonizării** .

Di deputat **Giurescu** [**nu este prezent în incintă**] , **istoric, și zelos** în asigurarea

unei **continuități a rasei noastre** în toate direcțiile teritoriului românesc, ne-a spus că sunt în Macedonia **400.000 de macedo-români**, care așteaptă să fie **colonizați** pe cuprinsul țării, acolo unde este nevoie. " Evident, toată lumea recunoaște și apreciază spiritul practic, hărnicia și vioiciunea impresionantă a românilor macedoneni. Avem în această privință o dovadă elocventă a rolului și activității pe care ei au desfășurat-o în Dobrogea.

Dar să vii și să propui în bloc o colonizare într-un an sau doi, a unui număr atât de însemnat și să faci din neîmplinirea acestui deziderat o vină guvernului care se găsește la cârma țării, **aceasta este nedrept.**

Pentru a se putea face o largă colonizare, trebuie îndeplinite neapărat **două condiții : întâi**, să existe **posibilitatea de a-i așeza imediat** în anumite centre și **al doilea**, centrele acelea să nu dea naștere la complicații de ordin intern, care ar putea să anuleze însăși importanța actului făcut .

În sfârșit, pentru efectuarea pe teren, trebuie ca **stația să aibă și mijloacele materiale necesare**, care s-ar ridica la **sute de milioane** și pe care **bugetul țării nu le poate acoperi.**"
Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ Minoritățile

" S-a vorbit de **minorități** și de **politica Statului față de ele.**

Noi **nu trebuie să uităm** că avem în România **peste 4 milioane de minoritari**. Aceștia reprezintă o **continuitate istorică** în unele părți ale țării și, din toate punctele de vedere, **se găsesc pe același plan de drepturi cetățenești cu noi.**

" **Nu se poate preconiza**

o politică oficială de Stat împotriva a 4 milioane de oameni,

care, marea lor majoritate, nu pot fi bănuțiți, **sub raportul fidelității lor față de Statul Român.**

Nu trebuie să confundăm interesele, uneori explicabile,

ale clasei conducătoare a minorităților, de a avea o atitudine centrifugă,

cu atitudinea maselor minoritare - a populațiunii rurale minoritare în primul rând -

care **îndeplinesc în acest Stat un rol și economic și social** destul de însemnat și care, din punct de vedere al lealității, față de Statul Suveran, **nu lasă nimic de dorit.**

Minoritățile acestea nu pot fi înglobate într-o politică de coercițiune și de forță "

Evreii ...

- **ACCuza** : ...împotriva jidanilor...

- **Iamandi** : Eu vă admir pentru consecvența pe care o aveți, **dar, v-aș admira și mai mult** în ce privește dreptul de apărare a Statului Român, **dacă** și **dvs ați îngloba toate minoritățile**, nu numai o categorie de cetățeni, fiindcă **dvs duceți exclusiv lupta numai împotriva evreilor...**

- **ACCuza** : ...împotriva **jidanilor** (**ilaritate**)

- **Iamandi** : ...iar din punctul de vedere al **relațiilor dvs cu celelate minorități**, care pot fi creștine, de multe ori **pierdeți din vedere că**, sub raportul național, **acelea ne sunt mai nefavorabile** și ne pot face **mai mult rău** decât aceea [**evreească**] împotriva cărora luptați " (**aplauze la PNL**)

Naționalizarea orașelor...

-**Iamandi** : se vorbește cu oarecare ușurință despre **naționalizarea orașelor**, atunci când **suntem învinuiți că nu ne-am fi îndeplinit datoria** în această privință .

Orașele din Ardeal, din Bucovina și din Basarabia, dar mai ales din Ardeal, **nu ne-au aparținut nici o dată**,

și **nu se poate realiza în 16 ani**, printr-o acțiune de Stat,

o transformare completă a celor 80-90 %, câți erau la început, în ceasul unirii, **minoritarii în aceste orașe în populațiune pur românească.** "

" După mine, **politica națională a Statului** trebuie să fie făcută în așa fel, încât, **realizând, pe de o parte, o înțelegere cu toți cetățenii aceste țări,**

o înțelegere care să ducă la realizări pozitive în toate direcțiile,

iar, **pe de altă parte, acordând elementului băștinaș o atenție serioasă și adâncă**, să se ajungă, **pe cale evolutivă, prin penetrațiune, națiunea neamului,**

și prin afirmarea superiorității rasei noastre , în toate domeniile ,
să se ajungă la acea **naționalizare rațională și efectivă** ,
care este mult mai temeinică decât toate naționalizările,
care ar fi rezultatul forței și coercițiunii " (aplauze la PNL)

Naționalism real ...

-lamandi : Noi am fost și suntem un popor de țărani ,
și nu uitați că în toate provinciile alipite ,
clasa care s-a înstrăinat , în primul rând, **a fost clasa dominantă.**
În Ardeal, a fost vreme suficientă pentru **a se reface o lasă conducătoare,**
după ce încă din veacul al XIII-lea și al XIV-lea ea se pierduse.

Clasa conducătoare românească a dispărut complet în Basarabia ,
astfel că , **în momentul unirii** , ne-am trezit ,
cel puțin în ceea ce privește o parte din provinciile care au revenit la patria -mumă ,
ne-am trezit cu o lipsă totală de intelectuali și de clasă dirigentă ,
ceea ce a necesitat din partea noastră , **eforturi considerabile** în toate direcțiunile ,
pentru ca **să putem suplini această lipsă.** "

" Prin urmare, prin **ridicarea țăranimii la rangul de factor de cultură,**
prin **ridicarea tuturor virtuților active** din acest imens izvor al forței noastre naționale,
printr-o **politică de Stat** în această direcțiune ,
fără jignirea celorlalte categorii de cetățeni loiali ai acestei țări ,
se poate ajunge la crearea acelei atmosfere de real naționalism ,
care **să ne permită** , din toate punctele de vedere , **să spunem că**
noi suntem cu adevărat stăpâni în această țară " (aplauze prelungite la PNL)

Ar trebui să dezasperăm de valoarea noastră numerică și de valoarea rasei noastre ,
dacă nu am ajunge la acest rezultat .

Suntem 14 milioane de români , la 4 milioane de minoritari ,
care au trăit în aceeași proporție în decursul vremurilor , **sub stăpâniri străine** asupritoare
și **și-au salvat unitatea lor etnică** , **și-au salvat credința** , **și-au salvat limba,**

nu pot crede că **astăzi**, când ne găsim într-un stat românesc liber,
stăpân pe toate destinele sale , cu **dreptul de a participa la viața publică** ,
cu **egalitate socială** nu numai în litera legii , dar realizată și pe teren ,
nu pot crede că **astăzi** , noi ne-am găsi în așa situațiune ,
încât **să dezasperăm de viitorul nostru național "** (aplauze la PNL)

" Eu am convingerea adâncă că **dacă inerția singură**

nu poate constitui un mijloc de progres,

dar **clasa conducătoare a țării, inspirată din trecut** ,

stăpână pe cunoștința exactă a tuturor situațiilor actuale,

călăuzită de acel ideal de dreptate și de armonizare a tuturor intereselor,

poate să asigure **o continuitate națională**, în toate domeniile, și **spirituale și economice**
ale țării, și **poate să afirme în toate direcțiile o superioritate a neamului nostru "**

(aplauze prelungite la PNL) [-----]

dr. Lupu / 17 dec.'34

▣ Naționalism "țăranesc "

[-----]

toată acțiunea de guvernământ este **alături de țară ,este pospai.**

" Uitați-vă acum la **București** . Bucureștii au crescut ; este acum **New-York.**

În doi ani s-au făcut **case până la cer**, investindu-se aproape **40 de miliarde.**

Vă dați dvs seama ce înseamnă pentru economia națională ca

în loc să întrebuițezi 40 de miliarde în intensificarea producției și în civilizare ,

să-l vâri numai în clădiri , care vor necesita după aceea cheltuieli de întreținere ?

- **Mitiță Constantinescu** (subsecretar la Finanțe) : Vor plăti impozite !

- **Dr.Lupu** : Nu vor plăti nimic, va veni o criză grozavă și nu va avea cine să stea în ele .

Arhitectul este străin, chiar de peste graniță , **proprietarul este străin**,

de ai d-lui Cuza [evrei] și mai sunt și alții. **Zidarii sun bulgari și unguri .**

Mă gândeam că poate aceia care **cară cărămidă** sunt români ;

dar și **aceia sunt țigani "** (ilaritate)

Lupu / **Țăranul român...**

Va să zică din 40 miliarde , capital care trebuia să circule , fiindcă acest capital a fost scos de la țărani , ar fi trebuit să vină ceva și la el , înapoi.

Dar nu a venit nimic ! Realitatea este aceasta. **Avem noi 14 milioane de români ;**

Dar nu este socoteala numai de număr , ci este socoteala și de calitate.

Or, acești români de astăzi, din cauză că nu s-au luat măsuri la vreme , merg din sărăcie în sărăcie , sunt zderțăroși , flămânzi , goi și bolnavi.

Pelagra, întinsă înainte de împrumut, a dispărut subit în timpul războiului, astăzi este mai abundentă decât înainte de război : aproape 1 milion de pelagroși !

Românii - minoritățile ...

Lupu / **Străinii**

" Câtă vreme vom merge alături cu țara , în această Românie Mare ,

se va vorbi stricat românește , dar ea nu va fi a românilor.

" Minoritarii au dreptul să trăiască , așa cum spui d-ta, în țara noastră. Este foarte just.

Dar cine i-a dat afară pe ai noștri ?

Dvs știți că **industria petroliferă și industria clădirilor , care înainte întrebuițau elementul românesc**, nu numai la mâna de lucru, ca **salahori**, dar și la aceea care se cheamă **Skill-labour**, adică **meșterii , astăzi toate aceste societăți străine , olandeze sau engleze, nu întrebuițează decât unguri și sași**, pe motiv că **aceștia sunt protestanți**, pe câtă vreme **românii sunt ortodoxi ?**

" Românul , în țara lui, este zvârlit la o parte și moare de foame.

Noi , românii, nu avem decât două [LD : trei !] posibilități ca să ne câștigăm o pâine : să fim oameni politici sau să fim funcționari ; din ce în ce mai rău plătiți, sau servitori ." (aplauze la PNT) **Ba chiar și servitori , numai bieții români din Ardeal primesc să fie, ceilalți, din Vechiul Regat , sunt prea fuduli pentru așa ceva.** [-----]

- **Victor Iamandi : Noi am rezolvat , deocamdată, pe cale de lege chestiunea și legea se va aplica...**

Iamandi / Lupu / , 17 dec.'34

12.) Reacții la afirmațiile lui Iamandi privind minoritățile , 18-22 dec.'34

Maniu, Vaida, Goga , Iorga, George Brătianu , Oanea, presa.

(" **Universul**" , " **Lupta**" , " **Argus**" , " **Dimineața**" , " **Adevărul**"

" **Dreptatea**" , " **Ordinea**" , " **Îndreptarea**" , " **Epoca**"

[LD :revedi declarațiile exacte ale lui Iamandi din 17 dec. Mie mi s-au părut **lucide și echilibrate** .Dar... , pe de o parte , în **campania antiliberală internă** , ele au devenit **" declarații criminale "** , " **antinaționale**" , care trebuiau să fie urmate de **înlăturarea lui Iamandi din guvern ;** pe de altă parte, în **speculațiile presei budapestane** , au devenit **dovezi de recunoaștere a drepturilor maghiare în Ardeal.**

Episodul ilustrează sugestiv **sensibilitatea subiectului** în epocă , datorat **campaniilor revizioniste și antirevizioniste**, dar și **specularea nesăbuită și pătimașă** a unor chestiuni naționale, în **luptele politice dintre partidele românești.**

Polemica a fost întreținută cu sârguință de " Universul" (aflat și pe alte teme în mare adversitate cu guvernul pe chestiunile aplicării cenzurii) și a fost o manipulare grosolană a pasajelor din discursul lui Iamandi . Partidele opozante s-au năpustit , inapardonabil, asupra subiectului de scandal, făcând valuri și deseviceii naționale.]

▣ **Lupta:** Iamandi a răspuns la Cameră , în numele guvernului , la Mesaj.

Cu acest prilej a făcut **unele declarații** cu privire la **politica națională** și la **opera de românizare a orașelor** , care au dat loc la **vii polemici în lumea politică.**

Este o **temă** care , de 16 ani , este **mereu ținută la ordinea zilei.**

Un lucru este indubitabil .**Fosta ocupație milenară în Ardeal și Banat a urmărit , cu metodă, să altereze înfățișarea demografică a orașelor și ținuturilor românești , prin așezarea în mase compacte a cetățenilor maghiari în orașele ardeleni și în ținuturile în care populația era aproape exclusiv românească.**
Am găsit la unire o situație de fapt, creată artificial , pe care guvernele care s-au succedat la cârmă aveau datoria românească să o înlăture.

Am avut la dispoziția noastră două instrumente :

Legea pentru reforma agrară din Transilvania , Banat și Maramureș (1921) și **colonizările** .
Art.14 din legea reformei agrare , a permis **exproprierea intravilanelor nefolosite ,** cu care **s-ar fi putut face o românizare intensivă.**

Intravilanele ar fi trebuit parcelate pentru locuri de case , cu întabulare în cărțile funduare , și date intelectualilor, funcționarilor , militarilor români ,care să-și așeze acolo noile gospodării.
Buna intenție a legiuitorului - inspirată , la vremea aceea, de reprezentanții **PNR** condus de **Maniu** - a fost **anihilată de lipsa de înțelegere** a celor chemați să o aplice .

Intravilanele au fost atribuite românilor , dar pe ele au clădit tot minoritarii !

Românii nu au fost ajutați cu fonduri, nu s-au făcut cooperative de construcție, și ...

80% din noii proprietari au vândut terenurile pe prețuri comerciale, obținând venituri mari !
Așa s-a întâmplat la Cluj, Oradia Mare, Brașov, Timișoara .**Scopul național nu a fost atins .**
Același lucru s-a întâmplat și cu colonizările , în satele de la granița de vest .

Indolența organizației de stat și-a spus cuvântul...

Satele ungurești create prin Creditul agricol din Budapesta , au fost făcute cu infuzie masivă de capital și inventar agricol : li s-a dat coloniștilor **case la cheie, grajduri cu zid, tot inventarul agricol** de care aveau nevoie, și câte **25 de jugăre** de fiecare familie, devenind gospodării model.

Solidaritatea colectivității, impusă ca **normă de drept**, a funcționat la proporție .

Dacă vreun colon , din nenorocire sau viciu, își pierdea gospodăria, ea rămânea comunității , nu putea fi cumpărată de un român !

Ce s-a făcut la noi cu coloniștii , ne este rușine să scriem !

Multe pământuri, date coloniștilor , fără a fi ajutați altfel, au intrat în alte mâini .

Iar **Legea circulației pământurilor** (Mihalache) a agravat această situație.

Totul se mai poate reface .Cu bunăvoință, cu stăruință. Pe frontul naționalismului se găsesc astăzi **conducătorii tuturor partidelor politice . În loc de discursuri , ar trebui să se înfăptuiască** .Cu ajutorul finanței naționale, cu sprijinul guvernelor, cu munca pionilor naționalismului de peste Carpați ...

▣ **Magyarország** , Budapesta, 19 dec. (cf. **Universul** , 22 dec.) :

Partidul Maghiar din România a prezentat atât în Cameră cât și în Senat , **o propunere** ca să se delege o **Comisie** interparlamentară pentru **regularea situației minorităților** .

Propunerea a fost respinsă, nu a intrat în Răspunsul la Mesaj. **Rezultatul propunerii**

, **întocmită cu multă grijă**, a fost dată de **răspunsul ministrului Iamandi** care , în expozeul său, a vorbit și despre chestiunea minorităților, **recunoscând , în principiu, drepturile minoritarilor :**

< Nu trebuie să se uite că în România trăesc mai mult de 4 milioane minoritari.

Minoritățile acestea, în unele părți ale țării , reprezintă o continuitate istorică și , din toate punctele de vedere , pot reclama aceleași drepturi cetățenești ca și românii .>

Ministrul a recunoscut că, în 1918, locuitorii orașelor noilor provincii , **90% erau neromâni.**

Respinge , prin urmare , pretenția acelor elemente excesive cari reclamă naționalizarea acestor orașe, căci în 15 ani, **maghiarimea milenară nu poate fi făcută să dispară.**

În cercurile politice românești, a provocat o mare surprindere că un membru al guvernului **a recunoscut că orașele din Ardeal sunt ungurești .**

După cum se știe, la conferința de pace, **Vaida a argumentat că abia 5% din populația Ardealului este maghiară** , fiind vorba de funcționari colonizați recent , care au și părăsit de bună voie Ardealul .

▣ "**Universul**" (Liga antirevizionistă, Stelian Popescu)

" După cum se vede, d.lamandi a dat în mâna revizioniştilor maghiari argumente pe care se grăbesc să le întrebuinţeze împotriva României .

D.Titulescu , la Geneva, va avea să lupte nu numai împotriva revizioniştilor maghiari, ci şi împotriva argumentelor furnizate de d.lamandi " [-----]

Unanimă este indignarea pricinuită de **nesocotita declaraţie** a ministrului lamandi

Am publicat declaraţiile categorice ale d-lor Iuliu Maniu, AlVaida, şi Octavian Goga cum şi **cuvântările rostite de dl Iorga, George Brătianu şi Laurenţiu Onea.**[**LD : lipsă doc.]**
Publicăm astăzi comentariile ziarelor cotidiene .

▣ "**Argus**" (Gr.Gafencu) :

" **Nefericita intervenţie** a unui **ministru pripit** în toate şi mai ales dornic

" să se afirme" , a adus în discuţie **problema gingaşă a oraşelor ardelen.**

Nu vrem să ne oprim asupra **şubredelor argumente** , date de pe banca ministerială, ca să aducă **îndreptăţiri istorice** întru **înstrăinarea acestor oraşe.**

Au răspuns la tribuna parlamentului şi prin presă d-nii **George Brătianu, N.Iorga, Iuliu Maniu,**

Vaida -Voevod. Au arătat toţi aceştia că **nimeni nu se gândeşte să împileze**

o populaţie minoritară paşnică şi cu simţămintele de loialitate faţă de statul nostru .

Nu e vorba **să se ia nimănui pâinea şi adăpostul** nu cere nimeni **măsuri de silnică**

desnaţionalizare a locuitorilor de altă limbă, din oraşele şi târgurile Ardealului.

Statul are însă dreptul şi datoria să se îngrijească de acea prefacere normală

- ce vine lent şi de la sine - a înfăţişării etnice şi politice a oraşelor .

[**LD : dar asta spusese şi Victor lamandi, cu argumente şi exemple convingătoare !**]

▣ "**Dreptatea**" (PNŢ -I.Mihalache) :

În "**Universul**" , d-nii **Maniu şi Vaida** , fruntaşii Ardealului,

au înfierat pe dl lamandi .

" L-au înfierat pentru faptul **de a fi spus la tribuna Parlamentului** român ,

cum **că minorităţile maghiare se găsesc în Ardeal în " continuitate istorică "** ,

iar **oraşele n-au fost nici o dată ale noastre ."**

[**LD : dar Maniu putea să replice în Parlament , şi nu a făcut-o !**

Mereu în afara parlamentului, mereu cu scandal ! Ce păcat !]

" O mai mare **ignoranţă** nu s-a pomenit ; iar ca român , ca ministru într-un cabinet emanat din sânul unui partid care nici o dată nu uită a face caz de sentimentele lui pronunţat patriotice, **e o crimă.** Deacum înainte, la Budapesta , discursul lui lamndi va fi **piesă de preţ** pentru demonstrarea atâtor erori în numele cărora cred ungurii că au ceva de pretins de la noi. Prin elanul oratoric care l-a târât inconştient la asemenea **rătăcirii condamnabile,** d lamandi a tras **spuză pe turta maghiară.**

Continuitate istorică ?! Ştie dl lamandi ce înseamnă asta ?

Asta **înseamnă a nega toată lupta** acelor bravi ardeleni care au stat dârji

în calea maghiarimii ! Cei câţi **au murit pe roată la Alba Iulia** ,

sau **au putrezit în celule la Seghedin** ,

de florile mărilor **şi-au pus viaţa în pericol ?**

Trebuia să vină un ministru român care să sfideze adevărurile istorice şi

să arunce **o greutate în plus în balanţa maghiară ?**

Ziarul "**Universul**" , prin **interwiurile celor doi fruntaşi ardeleni,**

a înfierat sloboda gură a dl lamndi cum se cuvine .

▣ "**Îndreptarea**" (PP-Averescu) :

"Nu a vorbit numai **incompetent** , dar nu a vorbit **măcar ca un român.**

A spus **cuvinte nesocotite** , necorespunzând realităţilor.

A vorbit **vorbe crude** pentru românism , **jignitoare** pentru demnitatea națională.

A jignit și revoltat sentimentul național."

Pe plan național, i s-a răspuns cum se cuvine.

Dar pe plan extern, vor fi utilizate de unguri, în **campaniile revizioniste !**

Contele **Ștefan Bethlen și lordul Rothermere , vor avea de lucru !**

Nu putem face direct răspunzător de **această gafă** pe domnul de la Bolta Rece .

Răspunzător direct este șeful guvernului , care a însărcinat cu un asemenea rol pe un om ca d.Victor Iamandi. Șeful guvernului nu-i rămâne decât de a aplica sancțiuni , ministrului vinovat . De nu o va face, rămâne ca șeful partidului de guvernământ , să dea satisfacție sentimentului național, atât de adânc jignit, de un ministru al acestui partid

▣ **" Ordinea "** (PNL-George Brătianu ?) :

" Un membru al guvernului , în numele acestuia ,

a batjocorit , deci, în parlamentul țării , **ideea națională ;**

a bătut în struna dușmanilor neamului și a furnizat acestora prilejul să aducă la cunoștința străinătății că un sfetnic al Tronului ,aprobă protestele , reclamațiile și revendicările maghiare. [-----]

Actul lui Iamandi a provocat **consternare în opinia publică** ce așteaptă să i se spună dacă a fost la mijloc **o nebunie sau trădare a intereselor naționale.**

Domnii Maniu, Vaida , Goga și alți fruntași ai românismului au condamnat declarațiile necugetate ale ministrului liberal , arătând ce înseamnă pentru un neam ideea națională.

Guvernul a fost somat , imediat , să răspundă **dacă se asociază la cele declarate sau, dacă nu se asociază, ce măsuri înțelege să ia și ce satisfacție crede că trebuie dată țării.**

Înainte ca guvernul să-și fi dat răspunsul, și înainte să se fi stabilit " psychoza" personală

a d-lui Iamandi, țara a aflat cu stupefacție că d-sa a fost sărbătorit la un restaurant

din Capitală, de un număr de partizani. **" Psychoza Iamandi " ia proporții !**

DI Iamandi promite explicații, pretinde că i-au fost denaturate declarațiile ...

▣ **"Epoca"** (P.Conservator-Gr.Filipescu) :

" Am așteptat în oficiosul guvernului măcar unele explicații

în jurul **nenorocit inspiratului discurs** al d-lui Iamandi. Desigur, cum spunea d. Maniu, ar trebui să se facă discuție cât mai puțină în jurul acestei chestii.

Nu etalezi rușinea ; o acoperi. Dar pentru aceasta **ar fi trebuit o punere la punct hotărâtă,** a guvernului. **Nu putem rămâne numai cu dezavuarea oficială a d-lui Onea.**

Câtă vreme d.Iamandi rămâne pe banca ministerială și guvernul tace, această tăcere înseamnă **solidarizare cu opiniile -lui Iamandi.**

▣ **" Dimineața "** (cf. " Universul ")

" **Nici un ziar , absolut nici unul, nu s-a încumetat să apere criminala declarație a palavrăgiului Iamandi . Numai " Dimineața " singură - cum putea să fie altfel când este vorba de o problemă național-românească - are curajul să scrie :**

< Discursul d-lui Iamandi a fost **o manifestare demnă** a unui **guvern**

care vede realitatea și care susține o politică civilizată pe acest teren atât de dificil .

Constatăm însă că și în această chestiune au intervenit patimile politice , cari au împins discuțiile pe o linie falsă.

Nu se ia în considerare linia generală a discursului ,

ci se caută fraze răzlețe din care să reeasă, nici mai mult nici mai puțin,

decât că guvernul trădează interesele țării .

Nu vedem ce interese superioare sânt apărute prin această campanie.

D.ManIU, căruia i s-a cerut părerea , s-a asociat , ce-i drept, la atacurile îndreptate contra d-lui Iamandi , dar a terminat cu un sfat de care ar trebui să se țină seama :

să nu se discute prea mult acest discurs. >

" Față de **unanimitatea protestelor tuturor celor simt românește** ,
opinia publică se întreabă : **Da sa nu, guvernul român se solidarizează cu cel care** ,
de pe banca ministerială, **a făcut condamnabila declarație ?**

O lămurire imediată se impune... "

Reacții la discurs lamandi / 18-22 dec.'34

13.) **Victor lamandi** , "Lămuririle și precizările ministrului Victor lamandi "

" Un răspuns învinuirilor aduse în legătură cu discursul la Mesaj "

- **Politica guvernului față de minorități** -

(" Lupta " , 22 dec.'34 + foto lamandi)

lamandi / 22 dec..'34

▣ **Campania de calomnii și atacuri**

" **Campania** ce s-a întreprins împotriva mea pe tema unor declarații [.....]

mă obligă să dau câteva lămuriri și precizări pentru ca opinia publică să fie edificată
atât în privința **sensului adevărat al cuvântării mele** cât și în privința **temeiniciei atacurilor**
ce mi s-au adus în ultimele zile. Firește, nu cred necesar să mă opresc la ceea ce este
calomnie și injurie în aceste atacuri. Mă mărginesc deci **să stabilesc adevărul** , așa cum a fost
rostit de mine în ședința de la 17 decembrie, și așa **cum a fost înțeles și acceptat** de întreaga
adunare , **fără ca cineva să se fi ridicat pentru a releva sau a protesta**, împotriva unor
afirmațiuni care ar fi adus **o cât de neânsemnată atingere a intereselor nației mele.** "

lată acum faptele :

În cursul discuțiilor la mesaj, **unii oratori** au adus guvernului **învinuirea**

că nu ar fi făcut nimic pentru orașele din Ardeal.

Prin urmare, **o primă constatare** : Chestiunea orașelor din Ardeal

a fost adusă în desbateri în forma în care mi se face acum mie astăzi o imputare ,

de către **cei care afirmă că populația orașelor nu este românească.**

[**LD : foarte adevărat : Goga, Giurescu, ACCuza, dr. Lupu, ș.a.ș.a.**]

În declarațiile mele n-am făcut decât să repet **un adevăr curent** când am spus că

< **orașele din Ardeal mai cu seamă nu ne-au aparținut și că în 16 ani**

nu se puteau transforma printr-o acțiune de Stat , o populațiune a cărei proporție străină

se ridică până la 90 % în populația românească . >

Într-un **discurs din 10 martie** , răspunzând interpelărilor privind **protecția muncii naționale**

am spus : < **Ce reprezintă minoritățile din orașele din Ardeal ? [----] Dvs știți că , în Ardeal,**

ceea ce a rezistat în mod permanent , a fost țărâniea.

Noi am pierdut clasa dominantă din Ardeal [----] Tăria cea mare a poporului nostru

a dat-o țărâniea. [-----] În schimb, în orașele din Ardeal,

noi n-am fost stăpâni. [-----citează tot pasajul -----] >

Am citat în întregime **pasajul**, din primăvară, pentru a se vedea că , **în formă și fond,**

este **identic cu declarațiile recente.** Așa dar, **n-am inventat nimic,**

ci **am repetat ceea ce se găsește în orice manual de istorie.**

ca **să răspund** celor care ne învinuiau că **n-am romanizat orașele** într-un an de guvernare ,

și **atunci nu s-a găsit nimeni să mă atace !**

lamandi / 22 dec..'34

▣ **Afirmațiile sale .**

A afirmat că sunt.... **4 milioane de minoritari .**

Este ceva care să conteste acest lucru ?

A afirmat că în unele părți ale țării ... aceste minorități reprezintă **o continuitate istorică**

Nu este adevărat că , în Ardeal, sunt **minorități maghiare și săsești** , care de sute de ani

ocupă anume porțiuni din teritoriul nostru , aduse de statul mahiar dominant și care,

urmărind **politica de desnaționalizare** încă din sec. X-XI le-

a acordat acestor oameni privilegii ?

Nu este adevărat că , prin **tratatul de pace** care a statornicit hotarele României Mari , aceste minorități au fost considerate " **minorități etnice** " ?

A afirmat că nu se poate preconiza o **politică oficială** de stat **împotriva a 4 milioane de oameni ...**

Există un singur om de răspundere care să nu subscrie fără rezerve **acestui postulat ?**

" **A se atribui acestor afirmații ale mele** , care nu sunt decât constatări de fapt , **alt senz** decât acela pe care-l au , **însemnează nu numai o ignorare a unei realități ci o totală rea credință.**

" **Este posibil** să se tragă din expunerea acestui adevăr , **concluziunea că ași fi generalizat** asupra întregului Ardeal , unde **elementul românesc este într-o masivă majoritate** , **continuitatea istorică a maghiarimei ?**

A afirmat că dacă este vorba de **atitudini centrifugale** , acestea le găsim la conducătorii minorităților ...Nu este adevărat că dacă există **porniri iridente** - căci aceasta înseamnă atitudini centrifugale - trebuie să le căutăm la conducătorii politici ai minorităților ?

Dar cum se poate nega ceea ce știe toată lumea că **ațintirea privirilor spre Budapesta a conducătorilor maghiari** - care , în cea mai mare parte , sunt aceeași oameni care ,înainte de unire , reprezentau politica statului maghiar - **este un fapt care se poate nega ?**

lamandi / 22 dec..'34

▣ **Partidele românești și minoritarii**

Dar care au fost **raporturile tuturor guvernelor** cu aceste minorități , și mai ales **cu partidele ce le reprezintă ? Nu au fost raporturi de apropiere** și n-au fost chiar colaborări electorale **și cu ungurii și cu sașii ? Nu s-au încheiat pacte** și cu un caracter ceva mai larg ? Ce a fost **Pactul de la Ciucea ?**

Dar grupările politice cu caracter extremist de dreapta n-au **legături directe** cu aceste minorități , căutând **să le atragă în numele creștinismului și a metodelor dictatoriale** în cadrul acțiunii pe care o desfășoară ?

Nu există **legături notorii între antisemiții din Vechiul Regat și hitleriștii sași din Ardeal ?**

N-a fost d.prof.Cuza , care reprezintă un naționalism exclusivist , **la Budapesta** , participând **la un congres al antisemitilor maghiari ?**

" **Întrebăm numai dacă** împotriva partidelor politice și a oamenilor noștri de stat

s-a ridicat învinuirea de a fi trădat interesele românești ,

asa **cum mi se aruncă mie acuzația nesocotită că am pus în primejdie** , prin discursul meu de la Cameră , **existența națională a statului nostru."**

lamandi / 22 dec..'34

▣ **Facsimil trucat , fals grosolan**

" **lată tot ce am de spus.** Pentru a se vedea însă cum s-a ajuns , de către cei care m-au atăcat , pe tema acestor declarații , la **prezentarea pe cât de alarmantă** , pe atât de **tendențioasă** a spuselor mele , mă voi mărgini să relev **metoda întrebuițată**

[-----]Ceea ce **s-a publicat ca " text" facsimilat** al părții din discursul ,

nu era decât o **înșirare de fraze disparate** cu **eliminarea unor pasagii explicative**

care le dădea înțelesul adevărat și **prezentate** apoi publicului cu **aparența unei succesiuni**

unitare a declarațiilor mele . Prin acest **aranjament , fragmentat și trucat** ,

facsimilul a apărut în "*Universul* " cu următoarea alcătuire :

[**explică rând cu rând tehnica trucării a pasagiilor**]

" **Aceste lămuriri le socotesc suficient de edificatoare**

pentru a zădărnici orice încercare de ponegrire atât a mea , **cât și a partidului național-liberal** din care fac parte , **pe tema sincerității simțămintelor naționale.**

De altfel , **socot că astăzi** , mai mult decât oricând , **orice tentativă de suspecatre**

a acestor simțăminte tocmai **la oamenii și la partidul** care reprezintă

expresiunea cea mai vie și mai eficace a simțămintelor

și a politicii de stat față de problemele naționale ,

constituie o mare greșală , tocmai din punct de vedere național "
lamandi / 22 dec.'34

14.) Adunare națională: a XVI aniversare a Unirii ; conferință ministerială , Cluj, 27 dec.'34

- a) **Al Lapedatu**(ministrul pentru **Ardeal**)
- b) **I.Inculeț**(ministr.Interne ; reprezentant **Basarabia**)
- c) **I.Nistor** (ministru, reprezentant **Bucovina**)
- d) **Gh.Tătăărăscu** (prim ministru, reprezentantul **Vechiului Regat**) .
GhTătăărăscu / 27 dec.'34

(" Universul" , an 51, nr. 355, 30 dec.'33 ; "Adevărul" , an 48, nr. 15 .633, 29 dec.'34)

[**LD : Cuvântările au fost transmise la radio** . Eu le-am luat din "**Universul**"

După ședința solemnă, s-a ținut consfătuirea ministerială și provincială.

Tradiție și inovație semnificativă în comemorarea actelor de unire din 1918.

Reprezentanții Vechiului Regat, Bucovinei , Basarabiei ... veniți în capitala **Ardealului ...**

... în fața **reprezentanților din tot Ardealul** (este adevărat, a reprezentanților liberali !)

pentru a celebra **comemorarea a 16 ani de la marea unire**.

Încercare semnificativă de a **muta accentul** , de pe regionalismul particularist,

pe **sentimentul conștiinței naționale românești** . A fost ca un semnal ..

Să fi fost și o reacție la anunțatele intenții ale lui Maniu (la retragerea din Deleg.Permanentă) de a face întruniri la Cluj și Alba Iulia ? !]

Doc.integral - **fișier PNL X**

/ **Alx.Lapedatu** : Guvernul, PNL și Ardealul /

/ **I.Inculeț** : unitatea națională - treptele Unirii - Vechiul Regat - România Mare vitejia românească - limba română - cultura românească ;

/ **I.Nistor** : Conștiința unității naționale /

/ **Gh.Tătăărăscu** : Semnificația întrunirii de la Cluj , la a 16 aniversare /

Răspuns revizionismului / Repararea nedreptăților naționale în provinciile alipite / Orașele ardelenesti / Minoritățile / politici naționale /

c) Ion Nistor / 27 dec.'34

▣ **Clasă mijlocie românească !**

▣ **Burghezie orășenească românească !**

[LD : iată cum , firesc și neostentativ, Nistor opune formulei "**statului țărănesc**" , formulei naționaliste exclusiviste "**statul românesc**" ...formula "**statului liberal**" , cu accent pe ridicarea **burgheziei orășenești și clasei mijlocii românești** , fiind astfel în acord cu doctrina și programul PNL .]

" **Programul nostru** de realizări în viitor este vast și variat .

Mie să-mi fie îngăduit să **insist asupra unui mare neajuns în structura noastră socială**.

Ne lipsește o clasă de mijloc puternică și creatoare

și din cauza aceasta constatăm cu regret că în anumite părți ale țării ,

pătura intelectuală se rezimă direct pe tagma țărănească ,

fără intermediul firesc și necesar al păturei burgheze orășenești.

Nu facem proces nimănui , constatăm numai că vitregia vremurilor trecute

a adus cu sine că, în **centrele comerciale și industriale** ,

elementul românesc să fi fost mai obișnuit și mai neîndreptățit ca oriunde.

Secole întregi s-a deslănțuit împotriva lui **o luptă de distrugere și destrămare** .

Desbrăcarea românilor de drepturile lor politice și naționale ,

s-a produs întâi la orașe , reședințele firești ale slujbașilor, meșteșugarilor și negustorilor ,

îndeletniciri nobile și rentabile, de la care ai noștri au fost eliminați mai întâi.

Politica aceasta de exterminare a durat secole întregi , iar **rezultatul ei nefast** a fost că **tagma târgoveților români, așa de numeroși și puternici odinioară, a slăbit mereu , pe alocurea chiar până la dispariție .**

" Dar în ciuda acestei politici de distrugere și desagregare , **târgoveții români isgoniți din cetăți , se retraseră la periferie , în suburbii ,** ca la **Brașov, Sibiu, Bistrița ,Oradea ,Timișoara, Arad, Cernăuți, Chișinău, Suceava,** și altele, unde îndurau o viață aspră dar duceau o **luptă dărză pentru existența lor,** existență pe care , **actele istorice din toate vremurile , o atestă.**

" **Același fenomen social și economic s-a putut observa și în Muntenia și Moldova ,** unde **târgoveții români** au să suferă foarte mult în urma **conurenței elementelor alogene , ce se adăpostiseră în târgurile și orașele noastre.**

" **Este meritul incontestabil al PNL și al marilor noștri conducători , de a se fi sesizat din vreme acest neajuns în structura noastră socială și de a fi avizat la măsuri energice și imediate pentru refacerea clasei noastre de mijloc,** grație cărora **orașele din Vechiul Regat și-au căpătat înfățișarea lor normală .**

" **Aceleași măsuri de urgență se impun și pentru Basarabia , Transilvania și Bucovina,** pentru ca aplicarea lor energică să ducă la același rezultat .

" **Programul nostru de guvernământ acordă cea mai largă atenție problemei redresării clasei de mijloc în toată țara ,**

dar **cu preferință în provinciile unite , unde burghezia românească a suferit mai mult și unde restaurarea și reinstalarea în străvechile lor resorturi și tradiții economice și sociale a devenit un imperativ categoric al politicii noastre de Stat .**

" **Repararea nedreptăților din trecut și crearea de condițiuni mai prielnice de dezvoltare pentru viitor este o operă grea și anevoioasă , care reclamă de la factorii răspunzători înțelegere, tact și stăruință.** Călăuziți de aceste principii și pătrunși de osebita importanță a problemei , **suntem încredințați că vom izbuti și că trebuie să izbutim. "**

Nistor / 27 dec.'34

▣ **Educația profesională a clasei mijlocii**

" Pe lângă grija pentru asistența muncitorimei noastre în caz de boală, infirmitate și deces, o bună parte din **preocupările noastre sociale** trebuie să fie puse **în serviciul educației profesionale a ucenicilor, meseriașilor și comercianților de mâine.**

" **Pentru desăvârșirea lor profesională Statul , comunele și gremiile [LD ?]**

întrețin numai în Ardeal și Banat aproape 100 de cursuri serale , care sunt populate de peste 10.000 de ucenici și ucenice , din cele mai diferite branșe industriale ca : fierari, lăcătuși, turnători, tinichigii, cazangii, strungari, tâmplari, dulgheri, rotari, caroseri, tapițeri, electricieni, zidari, zugravi, pietrari, parchetari, croitorii, cizmari, tăbăcari, țesători, modiști, țesători, mezelari, brutari , frizeri , tipografi , etc etc...

" **Ucenici aceștia se recrutează , în bună parte, din rândurile noastre , începând să alimenteze din belșug cu energiile lor tinere și viguroasă clasa noastră de mijloc,** precum au alimentat , până la saturație, **clasa noastră intelectuală de astăzi.**

Cursurile acestea de ucenici împânzesc Ardealul și Banatul de la un capăt la altul, începând cu Brașovul , Sighișoara, Sibiu, Alba Iulia, Clujul, Reghinul, Bistrița și continuând cu Sighet, Satu Mare ,Oradea, Arad , Timișoara , **cetățile de hotar ale românismului.**

" **Absolvenții acestor cursuri , cari ziua lucrează în ateliere și uzine,** iar seara își completează și întregesc cunoștințele lor teoretice , **constituie cetele de ieniceri ale burgheziei noastre** care , mâine, printr-o muncă cinstită de întrecere cu concetățenii lor de altă limbă , **vor recuceri orașele noastre și le vor da vechea lor înfățișare românească ."**

" Cum însă o bună parte din ucenicii români numai cu greu pot găsi adăpost la maiștrii lor, **ne-am gândit să înființăm pretutindeni cămine pentru ucenici ,**

în care **pionii burgheziei noastre de mâine,** să găsească seara, după munca istovitoare a zilei, **un adăpost omenesc .**

" În străduințele noastre umanitare , **am găsit o largă înțelegere la comune** și la **marile stabilimente industriale** , și astfel, prin **o colaborare armonică între patroni și salariați**, am izbutit să vedem ridicându-se în **principalele centre industriale din țară**, **impozante cămine de ucenici** , la **Brașov** inaugurat vara trecută, cele de la **Timișoara** , **Hunedoara și Cernăuți** , a căror piatră de temelie a fost pusă în toamnă. Cămine de ucenici funcționează la **Sibiu, TârguMureș, Oradea, Satu Mare** , iar năzuința noastră este **să vedem ridicându-se așezământe** atât de folositoare în **toate centrele principale din țară**.
Nistor / 27 dec.'34

▣ Ridicarea intelectuală a clasei mijlocii

" **Concomitent cu grija pentru educația tineretului, trebuie să avem grijă pentru bunăstarea morală și materială a negustorilor și meșteșugarilor români** .

Pentru raționalizarea și organizarea științifică a muncii, s-au înființat **Institute de psihotehnic**, în toate centrele universitare , la **Cluj, Timișoara, Cernăuți, Chișinău, București, Iași**.

Pe lângă inspectoratele de muncă, din aceleași orașe universitare,

s-au creat "**Centre de cultură și educație muncitorească** "

pentru **promovarea vieții intelectuale a muncitorii**

.Iar pentru ca **să se pună o dată capăt importului de maiștri specialiști** pentru diverse industrii din țară, **s-au creat burse în străinătate pentru muncitorii români** ,

în vederea **specializării și perfecționării lor în ramurile care lipsesc din țară**.

Nistor / 27 dec.'34

▣ "Românizarea " orașelor, a clasei mijlocii

[**LD : Atenția acordată de Nistor burgheziei românești, clasei de mijloc, a fost răspunsul lucid, constructiv, la toate demagogiile naționaliste agitate de naționaliștii xenofobi.**]

" **Iată câteva puncte din vastul nostru program de măsuri și realizări**

în vederea **ameliorării și întăririi clasei noastre de mijloc** , măsuri care ,

dacă vor fi continuate cu perseverență și aplicate cu dragoste și înțelegere ,

vor contribui , cu un ceas mai degrabă , **la restaurarea integrală**

a clasei noastre de mijloc și la **românizarea orașelor noastre** .

" Preocupările acestea atât de serioase arată că **ne dăm seama de marea datorie națională pe**

care o avem **pentru întărirea elementului românesc la orașe**,

pentru **participarea lui efectivă la comerțul și industria țării** ,

pentru **întărirea clasei noastre de mijloc**. [-----]

GhTătăărăscu / 27 dec.'34

▣ Răspuns revizionismului

" **Reacțiunile împotriva acestui curent sunt necesare și avem datoria să ținem treaz sufletul țării**, împiedicând să **alunece pe panta unei pasivități**, care ar putea fi interpretată

fie ca un act de recunoaștere , fie ca un act de abdicare .

" **Datori suntem apoi ca , în fața revendicărilor** , care se reazimă pe interese materiale ,

să opunem revendicările care se reazimă pe drepturile imprescriptibile a popoarelor ;

iar **celor mai îndrăzneți** , care ne amenință cu **forța în slujba silniciei** ,

să opunem **calmul biruitor al celor care reclamă forța în slujba dreptății ."**

" Și în anul care se încheie a **răsunat** în atâtea împrejurări **strigătul de sfidare și de**

provocare:< revizuiți frontierele ! >.

De aici **din această cetate** , inimă a Ardealului , noi răspundem în numele unui Neam întreg :

< REVIZUIȚI CONȘTIINȚELE! >.

Revizuiți-vă conștiințele - le veți găsi împovărate de o mie de ani de constrângere

făcută **pentru a silui sufletul unui popor** .

Revizuiți-vă conștiințele - le veți găsi încărcate de remușcările sădite de suspinele

celor cari s-au stins prin temniți ori au pătimit pe roată ,
fiindcă au voit să-și păstreze limba și pământul lor.

Revizuiți conștiințele voastre și apoi vedeți
dacă mai puteți încerca să revizuiți frontierele noastre !

**Frontierele noastre nu sunt frontiere convenționale , ci frontierele înlăuntrul
căroră un popor, deposedat prin forța brutală de toate drepturile sale , a așteptat
zece veacuri ziua eliberării . Frontiere eterne - eterne cât și dreptul și dreptatea și
care nu se pot clinti decât în ziua în care ar muri și dreptul și dreptatea.**

De aceea, aceloră cari ne reclamă orașe și pământ , noi le răspundem :

< NICI UN SUFLET ȘI NICI O BRAZDĂ ! >;

iar aceloră care ne propun schimburi și târguieli,

noi le răspundem cu lozinca generației noastre ,
sub îndemnul căreia armata regală a trecut munții :

< ORI TOȚI ÎNTR-O ȚARĂ , ORI TOȚI ÎNTR-UN MORMÂNT ! >

" Afirmarea acestor credințe , a acestor simțăminte, a acestei voințe,
este necesară ori de câte ori acțiunea revizionistă depășește

- așa cum a depășit în ultimul timp - marginele îngăduinței și se transformă
în acțiune de tulburare a păcii dintre popoare. "

GhTătărăscu / 27 dec.'34

▣ **Provinciile alipite : Repararea nedreptăților !**

[LD : pe lângă răspunsul dat minorităților, tezele lui Tătărăscu au ținut să atenueze ,
să corijeze , afirmațiile lui Iamandi la Mesaj, care stârniseră comentariile controversate
cunoscute.]

" Această afirmare cade în sarcina tuturor conștiințelor românești ,
dar **cade mai ales în sarcina partidului nostru** ,

care a fost **instrumentul de înfăptuire a poruncilor istoriei**
și **revendică în fața ei răspunderea îndrumării acțiunii politice și războinice**
care a pregătit întregirea Neamului nostru .

Să continuăm deci azi, ca și ieri , să ne facem datoria.

Să ne facem datoria **la frontiere** , dar să ne facem datoria și înlăuntrul lor ,
practicând în toată viața Statului , **comandamentele politicii naționale.**

" În executarea acestei politici **să ne îndeplinim datoria față de provinciile alipite ,**
desăvârșind , cu un ceas mai curând , ceea ce am numit în **programul nostru** ,
opera de reparare a nedreptăților istorice .

" Ce este această operă ? Ea a fost definită în toate **programele de guvernare ale PNL** ;
ea a fost **definită și de acest guvern prin actul declarativ** ce am făcut, aici , la Cluj,
în ziua de **2 mai a acestui an** . Iată ce spuneam atunci :

**< Soluțiunile ce vom da problemelor ardeleni vor forma la o altă
ceea ce partidul nostru a numit opera de reparare istorică .**

**Opera aceasta de reparare a tuturor nedreptăților lăsate moștenire de istorie
trebuie săvârșită cu hotărâre pe toate țărmurile vieții economice , culturale
și sociale , până ce elementul românesc din acest ținut va fi ridicat,
sub acest întreg aspect , la rangul pe care trebuie să-l dețină
elementul majoritar într-un stat național :**

formarea unei puternice burghezii românești în Ardeal

**este un imperativ cu caracter național , care trebuie însușit de toate partidele
și a cărui executare trebuie urmărită de toate guvernele . >**

**"Această operă de promovare a elementului românesc , trebuie înfăptuită în toate
provinciile unite , față de toate clasele și atât în pătura rurală cât și în pătura orașenească .**

GhTătărăscu / 27 dec.'34

▣ **Orașele ardelenesti**

▫ Minoritățile

[LD : poate , ca efect politic,, abordarea lui Tătărașcu era oportună. A liniștit spiritele , l-a dezavuat pe Lamandi , spunând că **orașele ardelenesti n-au încetat să fie românești ... " nici o clipă " !** Ca adevăr însă, mie mi s-a părut că Lamandi a prezentat-o mai aproape de adevăr , și fără a fi compromițătoare !]

" Ea trebuie înfăptuită **mai ales în orașele ardelen** unde **politica de persecuție și de desnaționalizare a fost mai dură** și unde **elementul românesc băștinaș**, deși având de înfruntat una din cele mai crâncene acțiuni de asuprire cunoscută în istoria popoarelor , **a reușit să-și asigure** , fără întrerupere, **existența și drepturile de stăpânire** .

"De la origine și până astăzi, **aceste orașe n-au încetat , o singură clipă [LD ? !]** **să fie și să rămână românești** și multe din ele **au constituit** , de-a lungul persecuțiilor , **redanele de rezistență** în care luptătorii noștri au ținut aprinsă **flacăra românismului** .

" De sigur, **această acțiune** de promovare a elementului românesc **nu va fi practică prin acte de agresiune sau de persecuție**. Așa cum spunea și în mai '34:

< Această acțiune de promovare nu va fi făcută prin știrbirea drepturilor celorlalte elemente conlocuitoare și nu printr-o politică de agresiune , ci numai printr-o acțiune continuă și fermă de ajutorare și de ocrotire a elementului românesc , făcută în cadrul legilor și îndrumată

în spiritul de conciliere care trebuie să stea la baza politicii noastre de Stat " >

Astfel fixam prin acea **declarație cadrul politicii noastre naționale** ,

în fața uneia din **marile probleme ridicate de actul Unirii**. "

[-----]

Adunarea de la Cluj / 27 dec.'34
